

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

พรณภา แสนเมือง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

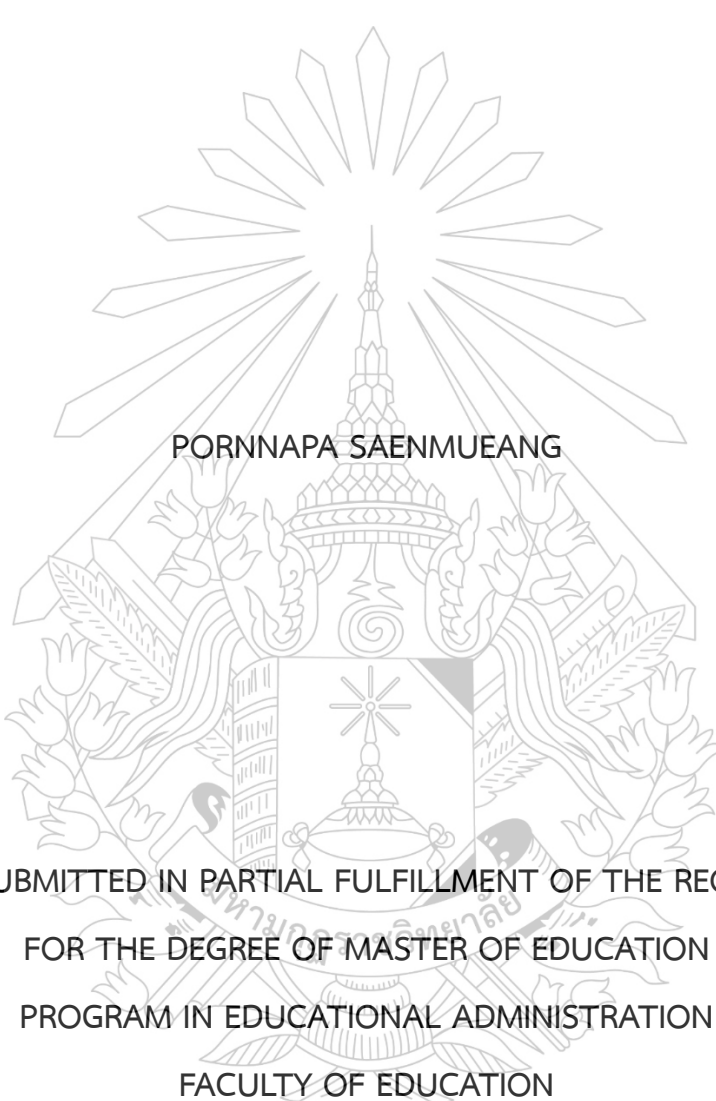
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

THE FACTORS AFFECTING TO STUDENT CAREING AND SUPPORTING
OPERATION SYSTEM OF SCHOOLS UNDER MAHASARAKHAM PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

The logo of Mahamakut Buddhist University is a large, intricate emblem. It features a central shield with a sunburst at the top, a tiered umbrella (parasol) in the middle, and a lotus flower at the base. The shield is flanked by two elephants and a lion. Above the shield is a large, ornate stupa. The entire emblem is surrounded by a decorative border of lotus flowers and leaves.

PORNNAPA SAENMUEANG

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2026

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 3

ชื่อนักศึกษา

พรนภา แสนเมือง

ชื่อปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ปีพุทธศักราช

2569

อาจารย์ที่ปรึกษา

พระพุทธิวิชเรณี , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(พระครูศรีวิจิตรคุณสุนทร , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(พระพุทธิวิชเรณี , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ

(พระมหาศุภชัย สุกกิจใจ, รองศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิบูล ทาชา)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศรเดช นิละโยธิน)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
ชื่อนักศึกษา	พรนภา แสนเมือง
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	พระพุทธิวิชเรเมธี , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการดำเนินการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (4) สร้างสมการพยากรณ์การดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือได้แก่แบบสอบถามที่มีข้อความเกี่ยวกับปัจจัยและการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างคือครูจำนวน 269 คน จาก 980 คน โดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan ที่ระดับ .05 และสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ผลการวิจัยพบว่า (1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านความรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนตามลำดับ และด้านส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ยังอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน (2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือปัจจัยด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากรตามลำดับ และปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดแต่ยังอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน (3) ปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาคือด้านความร่วมมือผู้ปกครอง ด้านการพัฒนาบุคลากร

และด้านภาวะผู้นำ ตามลำดับ (4) การวิเคราะห์หัตถถอยพหุคูณแบบขั้นตอนพบว่า มีเพียงปัจจัยด้าน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพียงตัวเดียวที่ผ่านเกณฑ์การนำเข้าสู่สมการโดยสามารถพยากรณ์การ ดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ร้อยละ31.30

คำสำคัญ: ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต3

ABSTRACT

Thesis Topic	THE Factors affecting to student careing and supporting operation system of schools under Mahasarakham Primary Educational Service area office 3
Student's Name	Pornnapa Saenmueang
Degree Sought	Master of Education
Program	Program in Educational Administration
Anno Domini	2026
Advisor	Phra Phutthivachiramethi

This research aimed to (1) study the level of operation of the student care system, (2) study the level of factors affecting the operation of the student care system, (3) study the relationship between factors, and (4) create a predictive equation for the operation of the student care system from factors affecting the operation of the student care system. It was a quantitative research. The instrument was a questionnaire with questions about factors and the operation of the student care system, with a 5-level rating scale. The sample was 269 teachers out of 980 teachers, using the Krejcie & Morgan table at the .05 level and proportional stratified sampling. Data were analyzed using mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis. The research results found that (1) the operation of the student care system of schools under the Office of the Mahasarakham Primary Educational Service Area 3 was at the highest level in all aspects. When considering each aspect, it was found that the prevention and problem solving aspect had the highest mean, followed by the aspect of knowing individual students, the aspect of referring students, the aspect of screening students, and the aspect of promoting and developing students. (2) The factors affecting the overall operation of the student care and support system in all four aspects had the highest average scores. When considered individually, it was found that the factor of parental and community cooperation had the highest average score, followed by the factor of using information technology, the factor of personnel development, and the factor of school administrator leadership, which

had the lowest average score but was still at the highest level. (3) All four factors had a statistically significant positive correlation with the operation of the student care and support system at the .01 level. The factor of using information technology had the highest correlation, followed by parental cooperation, personnel development, and leadership, respectively. (4) Stepwise multiple regression analysis found that only the factor of using information technology passed the criteria for inclusion in the equation, and could predict the operation of the student care and support system by 31.30 percent.

Keywords: Student care and support system, Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 3

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาและเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ผู้วิจัยได้รับความเมตตาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย ประธานกรรมการสอบ พระพุทธิชिरเมธี, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา พระสุธีวชิรธรรม, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิบูล ทาชา พระมหาศุภชัย สุกกิจใจ, รองศาสตราจารย์ ดร. ดร.เอกชาติรี สุขเสน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครเดช นิละโยธิน ที่เมตตาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ และแก้ไขสิ่งที่บกพร่อง อีกทั้งให้ความกระจ่างในด้านวิชาการเพื่อความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ นายเอกชัย อ้ายม่าน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านชีหนองจิก ดร.สุพัฒน์ ศรีกงพาน รองผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำพอง และ ดร.คชา ปราณีตพลกรัง อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพและแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือวิจัย

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ วิจัย และขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

พรนภา แสนเมือง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ง
ABSTRACT	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ.....	ณ
สารบัญตาราง	ฐ
สารบัญรูปภาพ	ฒ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.4 สมมติฐานการวิจัย	3
1.5 ขอบเขตการศึกษา.....	4
1.5.1 ขอบเขตด้านการศึกษา	4
1.5.2 ขอบเขตด้านประชากร.....	4
1.5.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา.....	4
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
1.6.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	4
1.6.2 ภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสถานศึกษา.....	5
1.6.3 การพัฒนาบุคลากร.....	5
1.6.5 ความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน	5
1.6.6 ผลการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	5
1.6.7 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	6
1.6.8 การคัดกรองนักเรียน	6
1.6.9 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	6
1.6.10 การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน.....	6
1.6.11 การส่งต่อนักเรียน	6

บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	7
2.1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551	7
2.1.2 ทิศทางและเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษา พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2561-2565)	10
2.1.3 มาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียนในสังกัด สพฐ พ.ศ. 2567	12
2.2 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	13
2.2.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	14
2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	16
2.2.3 วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	19
2.2.4 กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลนักเรียน	20
2.2.5 บทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบหรือผู้เกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	29
2.3 ปัจจัยที่ส่งผลกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	37
2.3.1 ภาวะผู้นำ	48
2.3.2 การพัฒนาบุคลากร	50
2.3.3 เทคโนโลยีสารสนเทศ	53
2.3.4 ผู้ปกครองและชุมชน	56
2.4 บริบทพื้นที่ที่ศึกษา	69
2.4.1 สภาพทั่วไป	69
2.4.2 สภาพการจัดการศึกษา	70
2.4.3 ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา	71
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	76
2.5.1 งานวิจัยภายในประเทศ	76
2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ	81
2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย	82
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	84
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	84
3.1.1 ประชากร	84
3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง	84

3.2	ตัวแปรที่ศึกษา	84
3.2.1	ตัวแปรต้น	84
3.2.2	ตัวแปรตาม.....	85
3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	86
3.4	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	87
3.5	การเก็บรวบรวมข้อมูล	88
3.6	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	88
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
4.1	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
4.2	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
4.2.1	วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	92
4.2.2	วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	92
4.2.3	วิเคราะห์วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลและผลการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3.....	92
4.2.4	การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	92
4.3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
4.3.1	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	92
4.3.2	ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	93
4.3.3	ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	99
4.3.4	ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยปัจจัย	106
4.3.5	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)	107
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	109
5.1	สรุปผลการวิจัย	110
5.1.1	ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (วัตถุประสงค์ข้อที่ 1).	110

5.1.2 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (วัตถุประสงค์ข้อที่ 2).....	110
5.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (วัตถุประสงค์ข้อที่ 3).....	110
5.1.4 สมการพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (วัตถุประสงค์ ข้อที่ 4).....	110
5.2 อภิปรายผล.....	112
5.2.1 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด	112
5.2.2 ระดับปัจจัยที่ส่งผลอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน	112
5.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 113	
5.2.4 ปัจจัยพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	113
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	117
5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	117
5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ.....	117
5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	118
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก ก	124
ภาคผนวก ข	136
ภาคผนวก ค	138
ภาคผนวก ง	140
ภาคผนวก จ	144
ภาคผนวก ฉ	186
ภาคผนวก ช	188
ภาคผนวก ฌ	195
ภาคผนวก ญ	197
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	205

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 การวิเคราะห์เนื้อหาองค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	40
ตารางที่ 2.2 แสดงการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	47
ตารางที่ 2.3 องค์ประกอบ นิยามเชิงปฏิบัติการและสาระการวัดประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถาน สถานศึกษา	58
ตารางที่ 2.4 แสดงข้อมูลสภาพการปกครอง พื้นที่/ประชากร (ข้อมูลประชากร ตุลาคม 2566)	70
ตารางที่ 2.5 ข้อมูลบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	72
ตารางที่ 2.6 ข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา (ข้อมูล ณ วันที่ 17 มกราคม 2567)	72
ตารางที่ 4.1 สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) (N=269)	93
ตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	94
ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	95
ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาบุคลากร	96
ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	97
ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน	98
ตารางที่ 4.7 ผลการศึกษาระดับการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	99
ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	100
ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านคัดกรองนักเรียน	102
ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านส่งเสริมและพัฒนา	103

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญา	104
ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการส่งต่อ	105
ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลและผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	107
ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ กำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ กำลังสองของ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณที่ปรับแก้ และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	108
ตารางที่ 4.15 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Coefficients) ของสมการพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	108

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	28
ภาพที่ 2.2 แผนภูมิแสดงโครงสร้างของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	36
ภาพที่ 2.3 องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	48
ภาพที่ 2.5 แสดงอาณาเขตของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต3.....	69
ภาพที่ 2.6 กรอบแนวคิดการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	83
ภาพที่ 5.1 องค์ความรู้ใหม่การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรดำเนินการในลักษณะองค์รวมเชิงระบบ	115

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ. 293/2551 เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2551 เรื่องให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดการ ศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วิทยาการสมัยใหม่โดยใช้กลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สามารถตอบสนองความต้องการของ สังคมไทย ผู้เรียนมีศักยภาพทัดเทียมกับสังคมโลก ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทยมีระเบียบวินัยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นไปตามเจตนารมณ์มาตรา 80 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่สอง) พุทธศักราช 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นการที่จะ พัฒนาผู้เรียน ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้นั้นมีความเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคล ซึ่งการนำแนวนโยบาย ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้างต้นมาใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ก็เพื่อช่วยส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียนให้มีลักษณะเป็นไปตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้

นโยบายที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 รวมไปถึงทิศทางและเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษาและมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียนประถมศึกษาพุทธศักราช 2567 การจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา ทักษะชีวิต คุณธรรมและจริยธรรมของ ผู้เรียนเพื่อให้เป็นเยาวชนที่ดีของประเทศชาติ เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ในปัจจุบันสภาพแวดล้อมรอบตัวนักเรียนจะสะท้อนปัญหาที่หลากหลายแตกต่างกันไป อาจจะเป็นปัญหาที่มาจาก ตัวนักเรียน ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน ชุมชน หรืออาจจะเป็นด้านอื่นๆ ซึ่งการนำเอาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้ามาในโรงเรียนจะช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์ และวางแผนระบบการช่วยเหลือได้อย่างชัดเจนและเป็นระบบได้มากยิ่งขึ้น การดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น แต่เดิมเป็นการจัดบริการโดยงานแนะแนวและงาน ปกครองนักเรียน แต่ในสภาพปัจจุบันปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนมีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น เพราะเกิดจาก สภาพแวดล้อม

ทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียน

กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 5 ด้าน ตั้งแต่การ รู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาการเรียน การส่งต่อ นักเรียน แต่ละด้านมีความสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันไปแต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณสมบัติทางด้านความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ นักเรียนสามารถนำไปใช้ในศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในอนาคตทั้งนี้ก็เนื่องจากการได้รับการสนับสนุนจากงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั่นเอง

บริบทการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 นั้นจะมีการดำเนินการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและบรรลุผล จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกส่วนในสังคม และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการ ปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพการประสานงานและการสร้างความ ร่วมมือร่วมใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาควรประสานความร่วมมือทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน เช่น ศูนย์อนามัยเขต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/อำเภอ โรงพยาบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยกระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สื่อมวลชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติองค์กรเอกชน องค์กรอิสระ ซึ่งมีความสามารถให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือได้ เป็นอย่างดี

เนื่องจากในปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 นั้นยังไม่มีข้อมูลในส่วนนี้ผู้วิจัยจึงอยากศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จากปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1.4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สามารถพยากรณ์ผลการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ได้

1.5 ขอบเขตการศึกษา

1.5.1 ขอบเขตด้านการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เท่านั้น

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร

ครูประจำชั้นของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 980 คน จาก 145 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan(1970: 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่างครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น จำนวน 269 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.5.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4 ประการ ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) การพัฒนาบุคลากร 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน

2. ตัวแปรตาม คือ ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย ตัวแปรย่อย ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและ พัฒนา นักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน 5) การส่งต่อนักเรียน

1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1.6.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

หมายถึง ตัวแปรสาเหตุหรือตัวแปรต้นที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน

1.6.2 ภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสถานศึกษา

หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้อิทธิพลและศักยภาพของตนในการชี้นำและจูงใจให้บุคลากรร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำควรมีวิสัยทัศน์ ทนต่อการเปลี่ยนแปลง มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง ใช้เหตุผลในการบริหาร มีความสามารถในการประสานงาน นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการทำงาน และการประพฤติตน

1.6.3 การพัฒนาบุคลากร

หมายถึง กระบวนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดนโยบาย มาตรฐาน และจุดมุ่งหมายในการพัฒนาไว้อย่างชัดเจน มีหลักสูตรการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากร และส่งเสริมให้เข้ารับการอบรม ประชุม และสัมมนา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตรการเรียนการสอน และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ ตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6.4 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน โดยมีการจัดหาและพัฒนาเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน การจัดสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม การพัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้ระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบที่เป็นระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำเนินงานของโรงเรียน

1.6.5 ความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน

หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน กำหนดนโยบาย สนับสนุนทรัพยากร ตลอดจนร่วมแก้ไขปัญหานักเรียนผ่านเครือข่ายผู้ปกครอง นอกจากนี้ การนำภูมิปัญญาและความรู้ของผู้ปกครองมาช่วยจัดการเรียนรู้ยังเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน นักเรียน และชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน การเปิดโอกาสให้ครอบครัวร่วมกำกับ ดูแล สนับสนุน และเป็นพี่เลี้ยงในกิจกรรมของสถานศึกษา จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวม

1.6.6 ผลการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

หมายถึง การปฏิบัติงานดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโดยมีระบบงานและขั้นตอนที่ 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การ คัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของ บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

1.6.7 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

หมายถึง การศึกษารวบรวมข้อมูลและพฤติกรรมเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคนในด้าน ความสามารถทางการเรียนและความสามารถอื่นๆ ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ด้านครอบครัว ด้าน สารเสพติด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยใช้เครื่องมือและ วิธีการที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคนซึ่งครูที่ ปรึกษาได้ใช้ปฏิบัติจริงในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.6.8 การคัดกรองนักเรียน

หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละด้านของนักเรียนที่ได้จากการ รู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคลมาจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มตามเกณฑ์ที่ใช้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงมีปัญหา เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการช่วยเหลือหรือส่งเสริมพัฒนานักเรียน ต่อไป

1.6.9 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนตรงกับความต้องการ และความสนใจของนักเรียนทำให้นักเรียนแต่ละคนสามารถพัฒนาตนเองได้มากขึ้นโดยการใช้เครื่องมือและวิธีการ ต่างๆ ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน การเยี่ยมบ้าน การจัด กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต โดยมีการจัดบันทึกและประเมินผลการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง

1.6.10 การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน

หมายถึง การดูแลนักเรียนไม่ปล่อยปละละเลยให้นักเรียนสร้างปัญหาต่อตนเองและผู้อื่นใน กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ประกอบด้วย การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อม เสริม การสื่อสารกับผู้ปกครอง การประสานงานกับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรมป้องกันและ แก้ไขปัญหา โดยมีการบันทึก การเก็บข้อมูลและการรายงานความช่วยเหลือที่เกิดขึ้น

1.6.11 การส่งต่อนักเรียน

หมายถึง การดำเนินงานแก้ไขปัญหาของนักเรียนกลุ่มมีปัญหาต่อจากครูที่ปรึกษาซึ่งเป็น ปัญหาที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขต่อไปได้ โดยจะส่งต่อนักเรียนให้กับ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในโรงเรียนและการส่งต่อไปยังภายนอกโรงเรียน

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ดังต่อไปนี้

1. นโยบายที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.2 ทิศทางและเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552 - 2561)
 - 1.3 มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนในสังกัด สพฐ พ.ศ. 2567
2. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.3 วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.4 กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.5 บทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบหรือผู้เกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน
3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. บริบทพื้นที่ที่ศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ. 293/2551 เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2551 เรื่องให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดการ ศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วิทยาการสมัยใหม่โดยใช้กลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สามารถตอบสนองความต้องการของ สังคมไทย ผู้เรียนมีศักยภาพทัดเทียมกับสังคมโลก ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทยมีระเบียบวินัยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นไปตามเจตนารมณ์มาตรา 80 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550

และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่สอง) พุทธศักราช 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มีวิสัยทัศน์ หลักการ และ จุดหมายของหลักสูตร เพื่อ พัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มี คุณภาพด้านความรู้ ทักษะจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหา ความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีวิสัยทัศน์ที่สำคัญ คือ มุ่ง พัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็น พลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ โดย มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานที่ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน โดยมี เป้าหมายเป็นมาตรฐานการเรียนรู้สำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ทักษะเจตคติและ คุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล ทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษาอย่าง เสมอภาคและมีคุณภาพสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น มีความยืดหยุ่นในการ จัดการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครอบคลุมการศึกษาทุกระบบทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอน ผลการเรียนรู้และประสบการณ์ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมี ศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพจึงกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบ การศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

1. ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ปฏิบัติตนตามศาสนา ยึดหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิดการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะ ชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีมีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการ
5. ปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
6. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะและอยู่ ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สรุป จากการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นการที่จะ พัฒนาผู้เรียน ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้นั้นมีความเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคล ซึ่งการนำแนวนโยบาย ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้างต้นมาใช้ในการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ก็เพื่อช่วยส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียนให้มีลักษณะเป็นไปตามที่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้

โดยนอกจากนี้ยังมี ในด้านของความสามารถหรือสมรรถนะของผู้เรียนทั้ง 5 ประการ ที่หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการ ให้เกิดแก่ตัวผู้เรียน ที่จบจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกคน ควบคู่ไปกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง 8 ประการของหลักสูตร

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เรียนทุกคนจะต้องมีความสามารถหรือสมรรถนะที่สำคัญ 5 ประการดังนี้(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร ใช้ภาษาถ่ายทอด ความคิดความรู้ความเข้าใจความรู้สึกและทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารและ ประสพการณ์ รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆการเลือกข้อมูล ข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้องตลอดจนเลือกใช่วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึง ผลกระทบต่อตนเองและสังคม
2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์การคิด สร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือ สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ เผชิญได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผลคุณธรรมและข้อมูล เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของ เหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาและประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการ ตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน มีความต่อเนื่องของการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ทำงานและอยู่ร่วมใน สังคมด้วยความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น จัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆอย่างเหมาะสม สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลง หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง และผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2555) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ 10 คุณลักษณะของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 จากการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย

1. ความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์และสร้างสรรค์
2. ความสามารถในการสื่อสาร
3. ความสามารถด้าน ICT
4. ความสามารถในการเรียนรู้ ใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
5. มีความมุ่งมั่น มานะ อดทน และมีความเป็นตัวของตัวเอง
6. มีจิตสาธารณะ
7. เป็นคนดี มีคุณธรรม และจริยธรรม
8. ความสามารถในการแก้ไขปัญหาประเมินความเสี่ยงและการตัดสินใจ
9. ความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ
10. การดำรงอัตลักษณ์ความเป็นไทย

2.1.2 ทิศทางและเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษา พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2561-2565)

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ฉบับปรับปรุงนี้ มุ่งเน้นกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาคการศึกษาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

5 กิจกรรมโดยพิจารณาความเชื่อมโยงกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2562 ซึ่งประกอบด้วย 7 เรื่อง 29 ประเด็น 131 กิจกรรม

ซึ่งผู้ทำวิจัยจะยกมาเพียงแค่หัวข้อที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเรียนที่มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และมุ่งสู่ความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ความสอดคล้องของการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษากับยุทธศาสตร์ชาติ

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

1.1) ข้อ 4.2 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ข้อ 4.2.1 ช่วงการตั้งครรภ์/ปฐมวัย ข้อ 4.2.2 ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ข้อ 4.2.3 ช่วงวัยแรงงาน และข้อ 4.2.4 ช่วงวัยผู้สูงอายุ

1.2) ข้อ 4.3 ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ข้อ 4.3.1 การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นอย่างเป็นระบบ ข้อ 4.3 การเปลี่ยนโฉมบทบาท 'ครู' ให้เป็นครูยุคใหม่ ข้อ 4.3.3 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท ข้อ 3.4 การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อ 4.3.6 การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม

1.3) ข้อ 4.4 การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

1.4) ข้อ 4.6 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ข้อ 4.6.2 การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัว และชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และข้อ 4.6.3 การปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน

2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

2.1) ข้อ 4.1 การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ ข้อ 4.1.6 ลงทุนทางสังคมแบบมุ่งเป้าเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสโดยตรง ข้อ 7 สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข และการศึกษาโดยเฉพาะสำหรับผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

2.2) ข้อ 4.2 การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ข้อ 4.2.6 การพัฒนากำลังแรงงานในพื้นที่ โดยการวางแผนกำลังคนที่สอดคล้องกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มจังหวัด และการพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทของเมือง ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2.3) ข้อ 4.3 การเสริมสร้างพลังทางสังคม ข้อ 4.3.2 การรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ และข้อ 4.3.3 สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน

ความสอดคล้องของการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษากับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

1) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

1.1) 110201 เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น

1.2) 110301 วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้ และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น

1.3) 110501 แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูง ตระหนักใน ความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัตของ โครงสร้างอาชีพ และความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น

1.4) 110402 มีคนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเข้ามาทำ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น

1.5) 110501 ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น

2) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้

2.1) 120101 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้และ ทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น

3) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นพลังทางสังคม

3.1) 150201 ประชากรไทยมีการเตรียมการก่อนอายุสูงวัยเพื่อให้สูงวัยอย่างมี คุณภาพเพิ่มขึ้นเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และปฏิรูป ระบบ

การศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษาและ ตอบโจทย์การพัฒนาของโลกอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตาม มาตรฐานสากล มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคต สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และเป็นพลเมืองที่รู้ สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ

2.1.3 มาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียนในสังกัด สพฐ พ.ศ. 2567

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 5 มาตรา 39 และพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 มาตรา 8 มาตรา 34 วรรคสองได้กำหนดให้มีการ แบ่งเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 183 เขต และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 42 เขต และได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยแบ่งส่วนราชการ ภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาออกเป็น 8 กลุ่ม และออกประกาศ กระทรวงศึกษาธิการเรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ออกเป็นเจ็ดกลุ่ม (คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, 2567)

สรุปได้ว่า นโยบายที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 รวมไปถึงทิศทางและเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษาและมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียนประถมศึกษาพุทธศักราช 2567 ที่ผู้วิจัยได้รวบรวมมานั้น การจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา ทักษะชีวิต คุณธรรมและจริยธรรมของ ผู้เรียน เพื่อให้เป็นเยาวชนที่ดีของประเทศไทย เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมทั้งมีวิธีการ และเครื่องมือที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพมีหลักฐานในการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษา เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานงานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน ทั้งนี้ มีนักวิจัยและนักการ

ศึกษา ได้กล่าวถึง ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบทบาทหน้าที่ของ

ผู้รับผิดชอบหรือผู้เกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ในมุมมองที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

2.2.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มีนักวิจัยและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ให้ความหมายของ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน ทั้งนี้อาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน ระบบดังกล่าวมีวิธีการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐาน มีคุณภาพ และมีหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานอย่างมีระบบระเบียบ มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริม พัฒนา และคุ้มครองนักเรียนให้ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและเหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล

(กระทรวงสาธารณสุข, 2554) ได้ให้ความหมายว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมถึงได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนครอบคลุมทั้งการส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยมีเครื่องมือและแนวทางที่ช่วยให้ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปลอดภัยจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ เช่น สารเสพติด หรือพฤติกรรมไม่เหมาะสม

วรรณภา เย็นมนัส (2557, หน้า 54) ได้ให้ความหมายว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือที่มีมาตรฐานและคุณภาพ พร้อมทั้งมีหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ โดยมีการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ระบบดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะในการดำรงชีวิต และสามารถเผชิญหรือผ่านพ้นวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

นฤมล กอบแก้ว (2559, หน้า 25) ให้ความหมายของ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานในการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพและมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้ โดยมีการประสานความร่วมมือกับบุคลากรทุกฝ่ายที่

เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อดำเนินการส่งเสริม ป้องกัน แก้ไข และพัฒนา นักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถดำรงตน อยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็ง และรอดพ้นจากวิกฤตต่าง ๆ

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2562) ให้ความหมายของ ระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ว่า เป็นกระบวนการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และสามารถรอดพ้นจากวิกฤตต่าง ๆ ได้ ระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าวเป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการ และเครื่องมือที่มีมาตรฐานและคุณภาพ สามารถตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาเป็น บุคลากรหลักในการดำเนินงาน ภายใต้การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน ทั้งนี้ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมุ่งเน้นให้การดำเนินงานมีความเป็นมาตรฐาน มีคุณภาพ และมี หลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นรูปธรรม

Hardwicke (2006) ให้ความหมายของ ระบบการช่วยเหลือนักเรียน (Student Assistance System) ว่า เป็นเครื่องมือในการจัดการปัญหาด้านพฤติกรรมและสุขภาพของนักเรียน โดยอาศัยการคัดเลือกและฝึกอบรมทีมงานให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมี หลักเกณฑ์ มีแบบแผน และเป็นระบบ กระบวนการดังกล่าวมุ่งเน้นให้การดำเนินงานเป็นไปอย่าง ถูกต้อง แม่นยำ และบรรลุเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ สถานศึกษากำหนด

จากการสังเคราะห์แนวคิดและความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจาก นักวิชาการและหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็น กระบวนการดำเนินงานที่มีลักษณะเป็นระบบ มีขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน สามารถ ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน ภายใต้การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ระบบดังกล่าวมุ่งเน้นการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียน ในทุกมิติ เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มี คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและ ปลอดภัย ดังนั้น ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงถือเป็นกลไกสำคัญของสถานศึกษาในการพัฒนา ผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม และอารมณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิด ดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานในการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาต่อไป

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มีนักวิจัยและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) กล่าวว่า เด็กและเยาวชนในปัจจุบันจำนวนไม่น้อยได้รับผลกระทบจากปัญหาและสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ในสังคม ทำให้มีพฤติกรรมแตกต่างจากเด็กและเยาวชนในอดีต จากการประมวลสถิติและข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า เด็กและเยาวชนทั้งที่เป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอื่น ๆ มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หลายประการ ได้แก่

1. ตกเป็นทาสของเกมคอมพิวเตอร์จนถึงขั้นหมกมุ่น และเรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากเกม จนนำไปสู่การกระทำที่ก่อให้เกิดความสูญเสียต่อตนเองและสังคม
2. นิยมประลองความเร็วโดยการแข่งรถมอเตอร์ไซด์และมีพฤติกรรมใช้รถจักรยานยนต์ที่ผิดกฎหมาย
3. ใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหาและข้อขัดแย้ง ทะเลาะวิวาท รวมตัวสร้างความปั่นป่วนในชุมชน และยกพวกตีกัน
4. มีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น เป็นพ่อแม่ตั้งแต่อายุยังน้อย และมีพฤติกรรมเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน ขาดความรับผิดชอบ
5. เข้าถึงสารเสพติดได้ง่าย เริ่มจากการใช้บุหรี่ยาสูบ เหล้า ยาบ้า ยาไอซ์ ยาเลิฟ และสารอันตรายอื่น ๆ
6. ขาดหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ไม่เห็นความสำคัญของหลักศาสนา ค่านิยมความเป็นไทย ความสัมพันธ์กับครอบครัวเปราะบาง ติดเพื่อน ติดสื่อ และให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าคุณธรรมและน้ำใจ

นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนยังมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อปัญหาสังคม เช่น ติดการพนัน นิยมเสี่ยงโชค มั่วสุมในหอพัก ไม่ชอบไปโรงเรียน หนีเรียน ทำร้ายรังแกกันเอง หมกมุ่นกับสื่อที่ไม่สร้างสรรค์ นิยมบริโภคอาหารที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ เครียด ซึมเศร้า มองโลกในแง่ร้าย และไม่สนใจตอบสนองต่อปัญหาสังคม

สาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเป็นผลมาจากปัจจัยเสี่ยงหลายด้าน ได้แก่ ปัจจัยเสี่ยงจากครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและสังคม เพื่อน รวมถึงบุคลิกภาพหรือความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเห็นความสำคัญของ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างกรมสุขภาพจิตและกรมสามัญศึกษาในอดีต และถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้เป็นกลไกในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2562) กล่าวว่า การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง จำเป็นต้องดำเนินการผ่านกระบวนการทางการศึกษา ซึ่งนอกจากการส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาก่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็ถือเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี ปัญหาเศรษฐกิจ การแพร่ระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว และการแข่งขันทุก

รูปแบบ ส่งผลให้เกิดความทุกข์ วิตกกังวล และความเครียด ซึ่งล้วนมีผลเสียต่อสุขภาพจิตและร่างกายของนักเรียน และอาจนำไปสู่ปัญหาและวิกฤตทางสังคมได้

ดังนั้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้สมบูรณ์พร้อมอย่างองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม และทักษะในการดำรงชีวิต โรงเรียนในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียนและแก้ไขวิกฤตสังคม จึงควรนำ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) กล่าวว่า สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่เด็กนักเรียนมีความใกล้ชิดมากที่สุด รองลงมาจากครอบครัว โดยผู้ปกครองให้การยอมรับและคาดหวังว่าสถานศึกษาจะให้ความรู้ การอบรมสั่งสอน และการดูแลด้วยความเอาใจใส่ สถานศึกษาจึงต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กนักเรียนเป็นหลัก ให้นักเรียนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ปลอดภัย การจัดการเรียนการสอนต้องครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งการสอนทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอย่างปลอดภัยและมีคุณภาพ ครูต้องบูรณาการเนื้อหาความรู้และพัฒนาคุณภาพเด็กนักเรียนให้มีความพร้อมอย่างองค์รวม โดยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเด็กนักเรียนและแก้ไขวิกฤตทางสังคม

สถานศึกษาจึงต้องจัดระบบงานและกิจกรรมที่ส่งเสริมความประพฤตินี้ที่เหมาะสม ได้รับความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียน พร้อมนำ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน โดยใช้กระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อไปใช้ในชั้นเรียนอย่างเหมาะสม นักเรียนจะได้รับการพิทักษ์ ปกป้อง ค้ำครอง และดูแล โดยผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งดำเนินงานด้วยขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือที่ชัดเจน มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน พร้อมการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน อาทิ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงกำหนดนโยบายสำคัญให้โรงเรียนในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน นักเรียนทุกคนจะได้รับการดูแล ช่วยเหลือ พิทักษ์ ปกป้อง และค้ำครองอย่างรอบด้าน ด้วยกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสม และทันการณ์ พร้อมการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อให้เด็กนักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่ดี มีความสุข และปลอดภัยในสภาพสังคมปัจจุบัน โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า นักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 26

ให้โรงเรียนจัดการประเมินนักเรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของนักเรียน ความประพฤติการสังเกต พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

2. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัตินี้มีเป้าหมายในการดูแลช่วยเหลือเด็กและครอบครัวให้อยู่ในสภาพที่มีมาตรฐานในการดำรงชีวิตที่ดี ได้รับการดูแล ให้มีพัฒนาการตามวัย และเด็กทุกคนต้องมีหลักประกันความปลอดภัย ได้รับความคุ้มครองจากผู้เกี่ยวข้องทั้งเด็กที่ประสบปัญหาและเด็กที่ไม่ประสบปัญหาซึ่งระบุไว้ในมาตรา 22 การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใดให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ และไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

3. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในมาตรา 42 กำหนดให้ ก.ค.ศ. กำหนดมาตรฐานตำแหน่งครู สายงานการสอน การปฏิบัติหน้าที่หลักเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนานักเรียนปฏิบัติงานทางวิชาการของโรงเรียน พัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพ โดยกำหนดให้ลักษณะงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นภาระงานหนึ่งในมาตรฐานตำแหน่งครู

4. พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครกในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 โดยการตั้งครกในวัยรุ่นของประเทศมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของบุคคลครอบครัว ชุมชน สังคมและเศรษฐกิจในภาพรวมปัญหาดังครกในวัยรุ่นของประเทศมีความซับซ้อนและไม้อาจแก้ไขได้ด้วยอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ดังนั้น สมควรสร้างกลไกในการกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์และการดำเนินการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของเอกชนและประชาสังคม เพื่อบรรณาการให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครกในวัยรุ่นเป็นรูปธรรมมีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีมาตราที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนระบุไว้ในมาตรา 6 ให้โรงเรียนดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครกในวัยรุ่น โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้ 1) จัดให้มีการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษาให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนหรือนักศึกษา 2) จัดหาและพัฒนาผู้สอนให้สามารถสอนเพศวิถีศึกษาและให้คำปรึกษาในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครกในวัยรุ่นแก่นักเรียนหรือนักศึกษา และ 3) จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนหรือนักศึกษาซึ่งตั้งครกให้ได้รับการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสมและต่อเนื่อง รวมทั้งจัดให้มีระบบการส่งต่อให้ได้รับบริการอนามัยการเจริญพันธุ์และการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

Good (1973 อ้างถึงใน อัญทิรา วาติ, 2561) กล่าวถึงการแนะแนวที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า ประกอบด้วยแนวทางสำคัญดังนี้

1. เป็นกระบวนการช่วยเหลือให้แต่ละบุคคลเข้าใจตนเองและโลกเกี่ยวกับตนเองได้ดีสามารถแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางการศึกษา การพัฒนาทางอาชีพ และการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม

2. เป็นวิธีการช่วยเหลืออย่างมีแบบแผนและต่อเนื่อง ซึ่งนอกเหนือจากการสอนตามปกติโดยช่วยให้นักเรียนหรือนักศึกษาประเมินความสามารถและข้อบกพร่องของตนเอง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

3. เป็นวิธีการที่กระทำโดยตรงต่อเด็ก โดยการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้เด็กตระหนักถึงความต้องการเบื้องต้นของตนเองและเกิดความสนใจต่อความต้องการเหล่านั้น ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จตามลำดับขั้นที่ตนปรารถนา

4. เป็นวิธีการที่ครูช่วยให้เด็กเรียนรู้วิธีศึกษาค้นคว้าและได้รับการตอบสนองตามความต้องการของตนเอง

จากแนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปได้ว่าการประสานความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีความสำคัญต่อการสนับสนุน ส่งเสริม ป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอันเนื่องมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ การแพร่ระบาดของสารเสพติด การแข่งขัน และปัญหาครอบครัว สภาพการณ์เหล่านี้สะท้อนถึงความจำเป็นทางการศึกษาที่ต้องเร่งเข้าดูแลนักเรียนเพื่อไม่ให้หลุดออกจากระบบการศึกษา เนื่องจากนักเรียนทุกคนต้องการความรัก ความเข้าใจ การให้อภัย และโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคล ผ่านกระบวนการทำงาน เทคนิค วิธีการ และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อดูแลนักเรียนตามความสนใจและความถนัด พัฒนาศักยภาพผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรม และมุ่งให้นักเรียนรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และได้รับการพัฒนาในทุกมิติ จนนำไปสู่การเป็นบุคคลที่ดี มีความสุข และปลอดภัยในสภาพสังคมปัจจุบัน

2.2.3 วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักวิจัยและนักการศึกษาได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้หลายประการ ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547, อ้างถึงใน อัญธิรา วาตี, 2561) กำหนดวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อให้โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และสามารถตรวจสอบได้
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอก มีส่วนรวมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

นอกจากนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) และสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2562) กำหนดวัตถุประสงค์เพิ่มเติม ได้แก่

1. เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการทำงานร่วมกันผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีร่องรอย

หลักฐานการปฏิบัติงานที่สามารถตรวจสอบได้ และส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนให้เต็มศักยภาพในทุกด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

2.2.4 กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มีนักวิชาการ นักการศึกษา ได้กล่าวถึงกระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552), กรมสุขภาพจิต (2556) และสำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย (2562) ได้กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยกระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อนักเรียน

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.1 ความสำคัญ

ด้วยความหลากหลายของนักเรียน และนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่แตกต่างกัน ผ่านการหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมในหลายลักษณะทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์และวิธีการที่หลากหลาย ตามหลักวิชาการ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ปัญหาของนักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

1.2 ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ๆ คือ

- 1) ด้านความสามารถ แยกเป็น ด้านการเรียนรู้ และด้านความสามารถอื่น ๆ
- 2) ด้านสุขภาพ แยกเป็น ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ พฤติกรรม
- 3) ด้านครอบครัว แยกเป็น ด้านเศรษฐกิจ และด้านการคุ้มครองนักเรียน

ส่วนด้านอื่น ๆ ที่ครูพบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญ หรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียน ในแต่ละด้านที่ครูที่ปรึกษาจะต้องทราบรายละเอียดและแหล่งของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนและอาจจะต้องประสานความร่วมมือกับครูและบุคลากรอื่น ทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าวอันเป็นประโยชน์ต่อการรู้จักนักเรียนดีขึ้น รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาควรทราบ

1.3 วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัวที่สำคัญ ดังนี้

1.3.1 ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสาร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจกับนักเรียนเบื้องต้น หาข้อมูลไม่เพียงพอ หรือมีข้อสังเกตบางประการ ก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครูคนอื่น ๆ หรือเพื่อน ๆ ของนักเรียน เป็นต้นรวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่าง ๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียน มีความแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลทางด้านการเรียน ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ระเบียบสะสม เป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้อย่างดีมิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่น ๆ มารื้อค้นได้ หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษา และมีผู้เก็บระเบียบสะสมให้เรียบร้อย ระเบียบสะสมควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 3 ปีการศึกษา หรือ 6 ปีการศึกษา และส่งต่อทะเบียนไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป หรืออาจจัดครูที่ปรึกษาตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จนจบมัธยมศึกษาในแต่ละตอน หรือจนจบ 6 ปีการศึกษาก็ได้

1.3.2 แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) ไม่ได้เป็นแบบวัดหรือทดสอบแต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัวที่มีผลเกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต ซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำ

โดยพัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันแพร่หลายในประเทศแถบยุโรป เพราะมีความเที่ยงตรง จำนวนข้อไม่มาก คณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิตโดยแพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะ ได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงและความตรงของแบบประเมิน และหาเกณฑ์มาตรฐาน(Normal) ของเด็กไทย มี 3 ชุด คือ 1)ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน 2) ชุดที่พ่อแม่ผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมินนักเรียน และ 3) ชุดที่นักเรียนประเมินตนเอง ทั้ง 3 ชุด มีเนื้อหาและจำนวนข้อ 25 ข้อเท่ากัน ทางโรงเรียนอาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินเองชุดเดียวหรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูที่ปรึกษาประเมิน เพื่อความแม่นยำยิ่งขึ้น โดยระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเอง 1 เดือน ซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุดพร้อมกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

1.3.3 วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่พอเพียงหรือเกิดกรณีที่ จำเป็น ต้องมีข้อมูลที่เพิ่มเติมอีก ครูที่ปรึกษาอาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

2. การคัดกรองนักเรียน

2.1 ความสำคัญ

การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอาจจัดกลุ่มนักเรียนตามผลการคัดกรองเป็น 2,3 หรือ 4 กลุ่มก็ได้ ตามขอบข่ายและเกณฑ์การคัดกรอง ในกรณีนี้แบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่มอาจนิยามกลุ่มได้ดังนี้

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งควรได้รับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา

2. กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไขตามกรณี

3. กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหามาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน

4. กลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความเป็นอัจฉริยะแสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน อย่างเป็นที่ประจักษ์ เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกันภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงสูงสุด

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา

เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาของนักเรียนจะมีน้อยลงมีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วนผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตน ถูกจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ (sensitive) แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่า ขณะนั้นมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบปัญหาใดก็ตาม และเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย

ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษา มีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่จะทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าบุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติแตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจจะมีผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังได้

2.2 แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนครูที่ปรึกษาสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ เช่น ระเบียบสะสม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน และอื่น ๆ ตามดุลพินิจของครูที่ปรึกษา โดยยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละโรงเรียน ทั้งนี้โรงเรียนแต่ละแห่งจำเป็นต้องประชุมครู เพื่อพิจารณาเกณฑ์การคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงและ กลุ่มมีปัญหา เพื่อให้ครูที่ปรึกษามีหลักในการคัดกรองนักเรียนตรงกันทั้งโรงเรียน

2.3 แนวทางการนำข้อมูลไปใช้เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการสำคัญที่สุดในการรู้จักและดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ การนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้เหล่านั้น มาใช้วางแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคลอย่างเหมาะสม ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะและบริบทของนักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้ครูที่ปรึกษาต้องเข้าใจข้อมูลของเด็ก

แต่ละคนอย่างละเอียดรอบด้าน ทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนของเด็ก แล้วเชื่อมโยงไปในแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนต่อไปตามความเหมาะสม ทั้งการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นโดยครูที่ปรึกษาเองการส่งปรึกษาครูแนะแนวหรือผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุข เช่น แพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา เป็นต้น รวมทั้งการจัดกิจกรรมส่งเสริมป้องกันทั้งในรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและอาจแตกต่างกันไป ตามบริบทของโรงเรียนและสภาพแวดล้อม

3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน

3.1 ความสำคัญ

การส่งเสริมพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา หรือกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

3.2 วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

การส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ 1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) และ 2) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

3.2.1 การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมโฮมรูมอาจเป็นที่ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดังสมาชิกในครอบครัวเดียวกันและมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อ

นักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมมีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัว และการวางแผนชีวิต เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกัน ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมโฮมรูมจะช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมความสามารถและป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย แนวดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม มีดังนี้

1) กำหนดกิจกรรมโฮมรูม โดยยึดตามความต้องการของนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ดังนี้

1.1) สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

1.2) พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น ๆ เป็นเรื่องที่ทันสมัย

1.3) การจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้ง ควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐานทั้งก่อนดำเนินการและหลังดำเนินการ ซึ่งอาจเขียนในรูปแบบของการบันทึกการจัดกิจกรรม หรืออื่น ๆ รวมทั้งให้มีการบันทึกสรุปผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมทุกครั้ง ซึ่งการบันทึกอาจบันทึกในแผนการจัดกิจกรรมหรือในแบบฟอร์มบันทึกที่แยกออกมาต่างหากก็ได้

1.4) ประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน

2) โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมหรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาฯ ดำเนินการตามนั้น แต่ให้มีความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อและวิธีการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสม และทันสมัยได้ด้วย

3) วิธีการผสมผสาน โดยยึดตามความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

4) วิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม 3.2.2 การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

เป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองของนักเรียน ที่ครูดูแลอยู่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครองด้วยกัน การประชุมผู้ปกครองดังกล่าวจะทำให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพ ความสามารถยิ่งขึ้น หรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาของนักเรียนแนวดำเนินการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มิใช่การรายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น ดังนั้น สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดกิจกรรมประชุมก็คือ

1) การเตรียมการ ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในกิจกรรมที่ชัดเจน

2) การสื่อสาร ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม ใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียนแสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน

3) การจัดกิจกรรมในการประชุม การที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมนั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อน จึงจะมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4) การสรุปผลและการบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครองในการประชุมแต่ละครั้ง ครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารเป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์ ดังนี้

4.1) เป็นหลักฐานในการประชุมแต่ละครั้ง

4.2) เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป 4.3) เป็นข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา

4.1 ความสำคัญ

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโต เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

4.2 วิธีการและเครื่องมือเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิควิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมีอย่างน้อย 2 ประการ คือ 1) การให้คำปรึกษาเบื้องต้น และ 2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

4.2.1 การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนเป็นการช่วยเหลือผ่อนคลายปัญหาให้ลดน้อยลง ทั้งด้านความรู้สึก ความคิดและการปฏิบัติตนของนักเรียนในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การปรึกษาเบื้องต้นมีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือครูที่ปรึกษาควรมีความรู้และทักษะพื้นฐาน ดังนี้

- 1) จิตวิทยาวัยรุ่น
- 2) ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทั้งร่างกายและจิตใจ
- 3) กระบวนการและทักษะการปรึกษาเบื้องต้นที่สำคัญ ๆ คือ การสร้างสัมพันธภาพ การใช้คำถาม และการรับฟังทั้งเนื้อหาและความรู้สึก

4) แนวทางการแก้ไขปัญหาของนักเรียนในแต่ละลักษณะปัญหา เช่น ด้านการเรียน สุขภาพ ครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด การพนัน หนีเรียน เป็นต้น ซึ่งศึกษาค้นคว้าได้จากเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ

แนวดำเนินการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ครูที่ปรึกษาควรมีความพร้อมในการให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการปรึกษาโดยมีกระบวนการในการปรึกษา เช่น สร้างสัมพันธภาพ พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไขปัญหา ยุติการปรึกษา และการเป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี มีคุณภาพนั้น ครูที่ปรึกษาควรจะต้องปฏิบัติดังนี้

- 1) รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอก หรือโรงเรียนจัดอบรมให้
- 2) หมั่นฝึกฝนทักษะการปรึกษาและพัฒนาตนอย่างสม่ำเสมอ
- 3) ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการหรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษา การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.2.2 การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน นอกจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้วการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนก็สำคัญเพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคน และผู้ปกครองแนวดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ครูที่ปรึกษาสามารถคิด

พิจารณากิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้หลายแนวทาง ซึ่งในที่นี้ สรุปไว้ 5 แนวทางที่จำเป็น คือ

- 1) การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2) การใช้กิจกรรมในห้องเรียน
- 3) การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
- 4) การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม
- 5) การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

สำหรับข้อ 2,3 และ 5 ครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการด้วยตนเอง ส่วน 1 และ 4 จำเป็นต้องมีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนด้วย แต่อย่างไรก็ตามการช่วยเหลือทั้ง 5 กิจกรรมดังกล่าว ครูที่ปรึกษาสามารถขอความแนะนำความคิดเห็นจากครูอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรมให้ได้ผลยิ่งขึ้น การพิจารณาเลือกใช้กิจกรรมครูที่ปรึกษาควรคำนึงถึง

- 1) ความเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะปัญหา
- 2) บุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละคน
- 3) สภาพของชั้นเรียน/โรงเรียน/ชุมชน

4.3 ข้อที่พึงตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน

4.3.1 การรักษาความลับ

4.3.1.1 เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ต้องช่วยเหลือแก้ไขไม่ควรนำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ระบุชื่อ - สกุลจริงของนักเรียน และการเปิดเผยข้อมูลควรเป็นไปในลักษณะที่ไม่เกยรตนักเรียน

4.3.1.2 บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน ควรเก็บไว้ในที่เหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้

4.3.1.3 การรายงานการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้ โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

4.3.2 การแก้ไขปัญหา

4.3.2.1 การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะปัญหามิได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

4.3.2.2 ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกัน และวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่ง ก็อาจไม่เหมาะกับนักเรียนอีกคนหนึ่ง เนื่องจากความแตกต่างของบุคคลดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้คำปรึกษา จึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทาง กระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ผูกพัน เพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน

5. การส่งต่อนักเรียน

5.1 ความสำคัญ

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูที่ปรึกษาอาจมีกรณีที่บางปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียน มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไปเพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้นหากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพังความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการคัดกรองนักเรียนก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี ซึ่งการส่งต่อแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาลครูประจำวิชา หรือครูฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หากพิจารณาเห็นว่าเป็นกรณีปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนจะดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้

สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ไขปัญหายากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับผิดชอบมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลืออีก ก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน

5.2 แนวทางการพิจารณาในการส่งต่อโดยครูที่ปรึกษา

การส่งนักเรียนไปพบครูอื่น ๆ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้นมีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษา คือ

1) นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ

2) นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอ ให้ทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใด ๆ เป็นต้น

3) ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึกร่วม ความซับซ้อนของสภาพ

จิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด

5.3 แนวดำเนินการส่งต่อนักเรียน

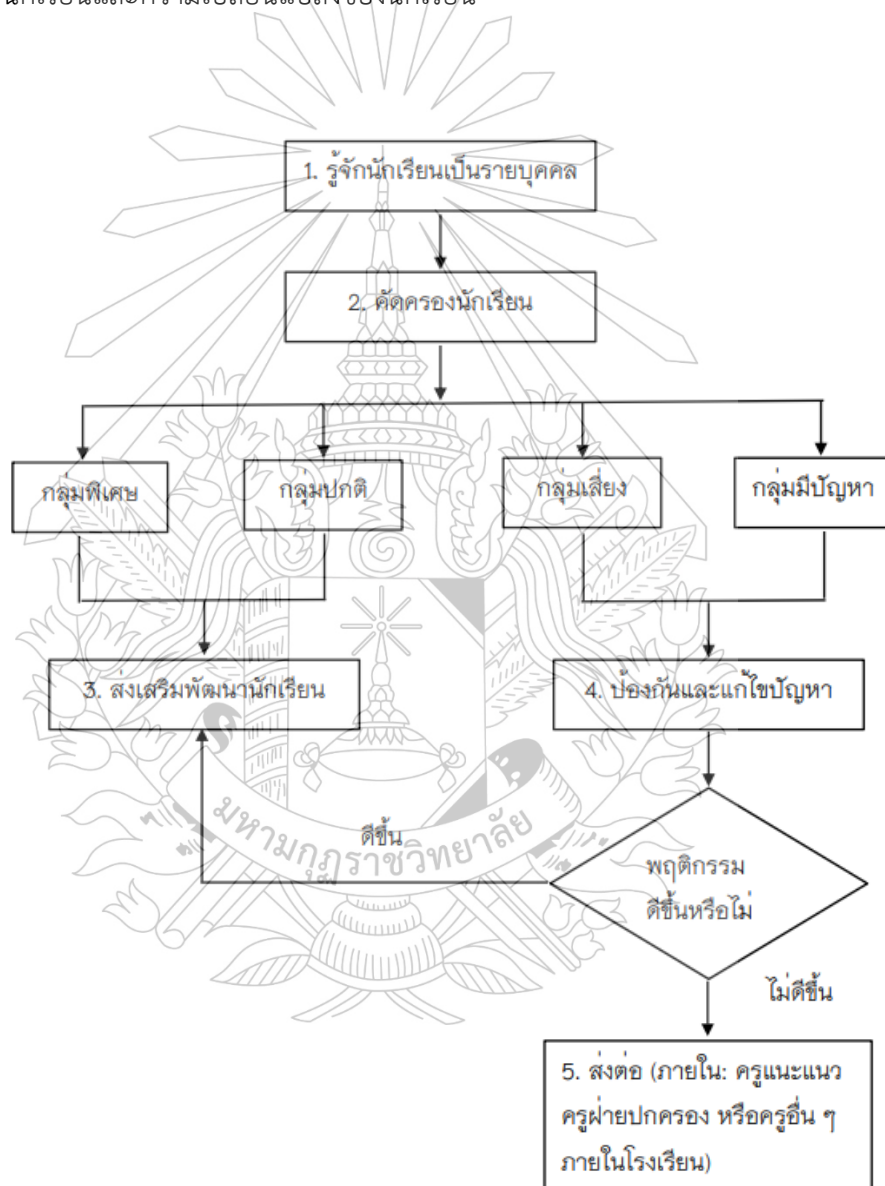
5.3.1 ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อน จุดประสงค์เพื่อให้ผู้รับนักเรียนต่อได้เตรียมการในการช่วยเหลือนักเรียน

5.3.2 สรุปรวบรวมข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนต่อทราบข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนและการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาที่ผ่านมา ทำให้สะดวกในการวางแผน ช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

5.3.3 ครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ระมัดระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวล หรือโกรธ เป็นต้น แต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือตามแต่กรณีที่ครูที่ปรึกษาพิจารณาว่าเหมาะสม จุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนเกิดความสบายใจยินดีรับการช่วยเหลือจากครูอื่น ๆ เช่น ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา เป็นต้น

5.3.4 ครูที่ปรึกษานัดแนะวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียน และส่งต่อให้เรียบร้อย จุดประสงค์เพื่อรับรู้วัน เวลา สถานที่ ที่พบกัน

5.3.5 ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอจุดประสงค์เพื่อทราบความก้าวหน้าในการช่วยเหลือนักเรียนและความเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

ภาพที่ 2.1 กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา: สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2562, หน้า 18)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2562) มาเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยกรอบแนวคิดดังกล่าวประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างครบถ้วน ทั้งด้านความสามารถ สุขภาพ ครอบครัว และด้านอื่น ๆ โดยใช้เครื่องมือ เทคนิค และวิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสม มีการบันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้วิเคราะห์และวางแผนการคัดกรอง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนเพื่อนำมาจัดกลุ่มนักเรียนตามลักษณะ เช่น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มมีความสามารถพิเศษ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการคัดกรอง เช่น แบบประเมิน SDQ ระเบียบสะสม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน และอื่น ๆ ตามดุลพินิจของครูที่ปรึกษา เพื่อหาวิธีการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสมและตรงตามความต้องการของนักเรียน

3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกกลุ่มสามารถปรับปรุงพฤติกรรมและพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง และสามารถเรียนรู้เต็มศักยภาพตามมาตรฐานของโรงเรียน รวมถึงความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม โดยใช้วิธีการและเครื่องมือหลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรมโฮมรูม ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และโครงการพิเศษ พร้อมการบันทึกสรุปผล การประเมินผล และจัดทำรายงานเพื่อใช้เป็นหลักฐานการดำเนินงาน

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดและใช้วิธีการหลากหลาย เช่น การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน การสื่อสารกับผู้ปกครอง และการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเกิดขึ้น รวมถึงการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อพัฒนานักเรียนให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน หมายถึง การดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กอัจฉริยะ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กรณีที่ครูหรือโรงเรียนไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม จะส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน พร้อมการบันทึกข้อมูล รายงานผลการติดตาม และประเมินผลการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาการส่งต่อนักเรียนในโรงเรียนต่อไป

2.2.5 บทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบหรือผู้เกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความสำเร็จด้านการเรียนและการดำรงชีวิตของนักเรียนคือความสำเร็จที่แท้จริงของผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา แต่การจะสร้างความสำเร็จดังกล่าวได้ จะต้องอาศัยพลังความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน รวมทั้งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถก้าวข้ามปัญหาอุปสรรคและจุดที่ยากลำบากที่สุดในชีวิตของนักเรียนแต่ละคนไปสู่เป้าหมาย

ปลายทางตามความมุ่งหวังของตัวนักเรียนเอง และความคาดหวังของสังคม มีนักวิจัยและนักการศึกษาได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบหรือผู้เกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

5.1 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้นำเสนอถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

1. คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมหน้า)

คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมหน้า) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นประธานกรรมการ มีกรรมการตามตำแหน่งต่าง ๆ ได้แก่ รองผู้อำนวยการทุกฝ่าย หัวหน้าระดับ หัวหน้างานแผนงาน หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และหัวหน้างานแนะแนว เป็นกรรมการและเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ 1) ส่งเสริม สนับสนุน การขับเคลื่อนและผดุงรักษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) สร้างขวัญกำลังใจ และพัฒนาบุคลากร 3) เป็นผู้นำในการพัฒนากิจการบวรณาการภารกิจโดยรวมของสถานศึกษา 4) ประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้ ทีมประสานทีมทำ และเครือข่ายดำเนินงานจากทุกภาคส่วน และ 5) นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

2. คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน)

คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการที่ผู้บริหารมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ มีกรรมการตามตำแหน่งและหน้าที่ต่าง ๆ ได้แก่ หัวหน้าระดับทุกระดับ หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หัวหน้างานอนามัย ครูพยาบาล และหัวหน้างานแนะแนว เป็นกรรมการและเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ 1) ปฏิบัติ งานในฐานะบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ประสานงานระหว่างคณะกรรมการอำนวยการ (ทีมทำ) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) จัดทำเครื่องมือ สื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการพัฒนา ดำเนินงาน และรับผิดชอบในการชี้แจง สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน 4) จัดการประชุมคณะกรรมการทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อแสวงหาแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 5) สรุปรายงานผลการดำเนินงานและดำเนินการอื่นใดเพื่อให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. คณะกรรมการดำเนินการ (ทีมทำ)

คณะกรรมการดำเนินการ (ทีมทำ) ประกอบด้วย หัวหน้าระดับชั้นเป็นประธานกรรมการ มีกรรมการตามตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ได้แก่ รองหัวหน้าระดับ ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน และครูแนะแนว เป็นกรรมการและเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ 1) ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องและดำเนินการประชุมชี้แจง 2) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน ประเมินผลและจัดทำรายงานตามระดับชั้น 3) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของครูที่ปรึกษาและนักเรียน เพื่อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) ประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และ 5) ดำเนินการดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอน และกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5.2 บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้นำเสนอถึงบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) ไว้ดังนี้

1. หัวหน้าระดับ/รองหัวหน้าระดับ มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

- 1) ติดตาม กำกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา
- 2) ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3) จัดประชุมครูในระดับเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 4) จัดประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี (Case Conference)
- 5) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและจัดทำรายงาน ประเมินผลระดับ ส่งผู้บริหารผ่าน

ทีมประสาน

2. ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

- 1) ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางที่กำหนด ดังต่อไปนี้
 - 1.1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดทำข้อมูลให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน
 - 1.2) การคัดกรองนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูล จำแนกจัดกลุ่มผู้เรียน เช่น กลุ่มเด็กมีความสามารถพิเศษ กลุ่มปกติ-กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาต้องการการช่วยเหลือโดยเร่งด่วน
 - 1.3) ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยจัดกิจกรรม โครงการ โครงการ ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเอง มีทักษะในการดำรงชีวิต
 - 1.4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา ดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษากรณีปัญหาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
 - 1.5) การส่งต่อ มีปัญหาของนักเรียนซับซ้อน ให้ส่งต่อไปยังครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง หรือผู้มีทักษะความสามารถตรงกับลักษณะปัญหา
- 2) พัฒนาตนเองสร้างองค์ความรู้ทางจิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา
- 3) ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี และ
- 4) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผล รายงานส่งหัวหน้าระดับ

3. ครูแนะแนว มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

- 1) นิเทศ (Supervising) สนับสนุนและเป็นแกนหลักแก่ครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องทุกคนในการให้ความรู้ เทคนิค วิธีการ และกระบวนการตามหลักจิตวิทยาและการแนะแนว เพื่อใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในประเด็นสำคัญต่อไปนี้
 - 1.1) เทคนิค วิธีการ และเครื่องมือ เพื่อการรู้จักและเข้าใจผู้เรียน รวมทั้งการคัดกรองจากกลุ่มผู้เรียน การให้คำปรึกษา เช่น การใช้ระเบียบสะสมแบบทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์
 - 1.2) เสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน และกิจกรรมสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มคัดกรอง
 - 1.3) ให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับธรรมชาติและลักษณะของผู้เรียนกลุ่มพิเศษประเภทต่างๆ และเสนอแนะแนวทางในการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมและการพัฒนาผู้เรียน
- 2) ให้คำปรึกษา (Counseling) แก่ผู้เรียน (ในกรณีที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขหรือยากต่อการช่วยเหลือ)ผู้ปกครองและผู้ขอรับบริการทั่วไป
- 3) ประสาน (Coordinating) กับผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาเป็นระบบ “เครือข่าย” ในการดำเนินงานแนะแนว และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- 4) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในคาบแนะแนว
- 5) ให้บริการต่าง ๆ หรือจัดทำโครงการ กิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นการสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 6) ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี
- 7) ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหายากต่อการช่วยเหลือของครูแนะแนว ให้ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกและติดตามผลการช่วยเหลือนั้น
- 8) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผล รายงานส่งผู้บริหารหรือหัวหน้าระดับ

4. ครูผู้สอนประจำวิชาและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทหน้าที่ดังนี้
 - 1) ศึกษาข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อรู้จักและเข้าใจผู้เรียนอย่างแท้จริง
 - 2) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแก่ครูที่ปรึกษา และให้ความร่วมมือกับครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3) ให้ข้อมูลการรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและบริการต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ
 - 4) ให้คำปรึกษาเบื้องต้นในรายวิชาที่สอน ในด้านการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ ทักษะการดำรงชีวิต และบุคลิกภาพที่พึงประสงค์
 - 5) พัฒนาตนเองด้านองค์ความรู้ทางจิตวิทยา และการแนะแนว แนะนำมาบูรณาการในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน
 - 6) ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ
 - 7) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน สรุปผล และรายงานส่งหัวหน้าระดับ
5. ผู้แทนนักเรียน มีบทบาทหน้าที่ดังนี้
 - 1) เรียนรู้ ทำความเข้าใจกรอบแนวคิดของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2) ประสานงานในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นของเพื่อนนักเรียน
 - 3) มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
 - 4) เป็นแกนนำในการดูแลช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนให้ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ และการเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตอย่างเต็มศักยภาพ 5.3 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547) ได้กล่าวว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่มีกระบวนการทำงานชัดเจน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ ดังนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินงาน ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานกลางที่มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติ คือ สถานศึกษาสามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) กำหนดนโยบายและหน่วยงานที่รับผิดชอบในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นเครือข่ายการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียน

3) ส่งเสริมสนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกิดการพัฒนาคู่มือความรู้สู่การปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4) สนับสนุน ช่วยเหลือให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา สามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) ส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีระบบติดตามประเมินผลและรายงานความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนภายในสังกัด รวมทั้งการประสานติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน จึงมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) นำนโยบายการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

2) ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาคู่มือความรู้และความสามารถในการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3) สนับสนุนช่วยเหลือให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพ

4) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ

5) ติดตามประเมินผลและรายงานกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. สถานศึกษา

สถานศึกษา เป็นสถาบันที่ประกอบไปด้วยบุคคลต่างๆ ที่จะทำให้เกิดการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคลากร อื่น ๆ

4. ผู้บริหารสถานศึกษา

ในฐานะที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำสูงสุดในสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการและให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ จึงควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) บริหารจัดการให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

2) ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครององค์กรต่างๆ สาธารณสุข โรงเรียน สถานีตำรวจ ฯลฯ และ

3) ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามประเมินผล สนับสนุนและให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน

5. ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา

ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดและเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) การคัดกรองจำแนกกลุ่มนักเรียน
- 3) การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนา
- 4) การจัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลือ
- 5) การส่งต่อ
- 6) การรายงานผล

6. ครูประจำวิชาหรือครูทั่วไป

ครูทุกคนที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการพัฒนาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- 1) ดูแลนักเรียนและให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน
- 2) ศึกษา สังเกตดูแล รวบรวมข้อมูล
- 3) ประสานงานกับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเพื่อส่งเสริม ป้องกันแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน
- 4) จัดกิจกรรม ส่งเสริม ป้องกัน แก้ไข เพื่อพัฒนานักเรียน

7. นักเรียน

เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในระบบการดูแลช่วยเหลือทั้งเป็นผู้รับการช่วยเหลือและให้การช่วยเหลือแก่สถานศึกษาเพื่อดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- 1) มีบทบาทหน้าที่ของนักเรียนและสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2) ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการนักเรียน
- 3) ให้ความร่วมมือในการสอดส่องพฤติกรรมของนักเรียนในสถานศึกษา
- 4) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- 5) สร้างเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง
- 6) เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา
- 7) ประสานสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับบ้าน

8. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์คณะบุคคลที่ประกอบด้วยตัวแทนหน่วยงานซึ่งมีส่วนในการพัฒนาการศึกษา จึงควรมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

- 1) ให้การสนับสนุนด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2) ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3) เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริม พัฒนา แก้ไขปัญหานักเรียน
- 4) ติดต่อขอความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริมพัฒนาและ

แก้ไข้ปัญหา

- 5) อำนวยความสะดวกในการประสานงานเมื่อสถานศึกษาต้องการความช่วยเหลือ

9. ผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองและชุมชน เป็นบุคคลและกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนในพื้นที่มากที่สุดที่จะให้การเอาใจใส่ดูแลนักเรียนได้อย่างดี จึงมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

- 1) จัดสภาพแวดล้อม ประสพการณ์ ให้นักเรียนได้สัมผัสกับตัวอย่างที่ดี
- 2) สนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจ

และศักยภาพของตนเอง

- 3) ใช้หลักจิตวิทยาในการเลี้ยงดูบุตรหลาน
- 4) เข้าร่วมประชุมวางแผนหาแนวทางการดำเนินงาน
- 5) ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน
- 6) ให้คำปรึกษา คำแนะนำที่ดีแก่นักเรียน

10 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและบรรลุผล จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกส่วนในสังคม และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ การประสานงานและการสร้างความร่วมมือร่วมใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ควรประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น กรมสุขภาพจิต ศูนย์อนามัยเขตฯ สาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การปกครองพิเศษ กระทรวงมหาดไทยกระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สื่อมวลชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์การเอกชน องค์การอิสระ ซึ่งมีความสามารถในการสนับสนุน และให้ความร่วมมือได้ ดังนี้

- 1) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กวัยต่าง ๆ
- 2) สอดส่องดูแลให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนทั้งด้านความปลอดภัยและการ

แก้ปัญหาพฤติกรรม

- 3) ร่วมมือกับสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคล

4) เป็นแหล่งเรียนรู้และฝึกงาน และเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียนตามความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และความถนัด

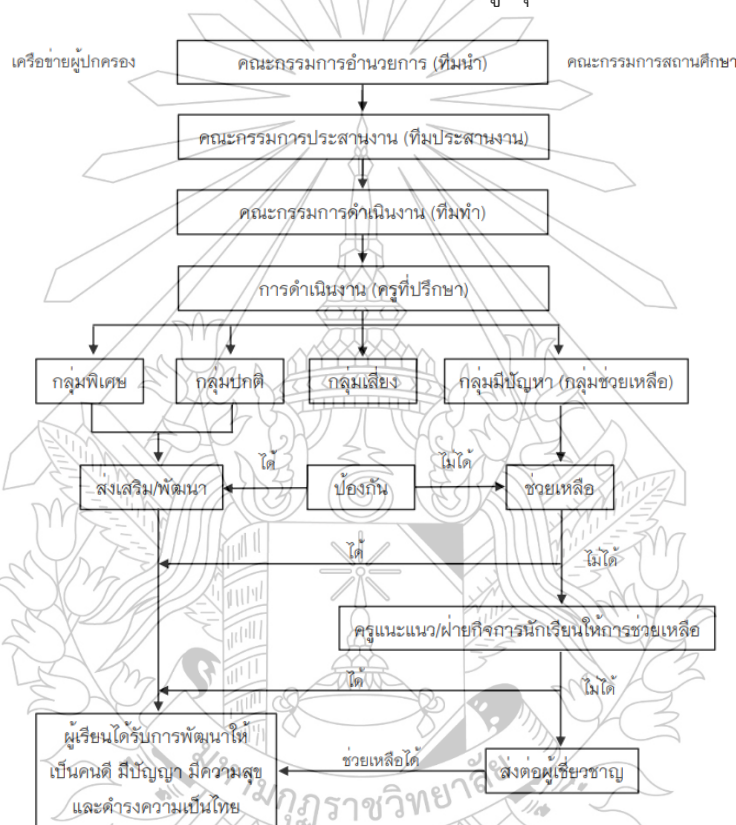
5) ติดตามผล สะท้อนปัญหาและแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- 6) ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารสนเทศ ที่เป็น

ประโยชน์และน่าสนใจ

7) ให้การสนับสนุนและเป็นเครือข่ายในการพัฒนาและขยายผลการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของผู้รับผิดชอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน เนื่องจากแต่ละบุคคลมีหน้าที่และความรับผิดชอบแตกต่างกันไปตามบทบาทของตน ทั้งในด้านการบริหาร การวางแผน การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างเป็นระบบ มีทิศทางเดียวกัน และตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ บทบาทและหน้าที่ของแต่ละบุคคลเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อตัวนักเรียน

ภาพที่ 2.2 แผนภูมิแสดงโครงสร้างของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ที่มา : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552)

2.3 ปัจจัยที่ส่งผลกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น มีนักการศึกษาและนักวิจัยได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังนี้

เกษิรา รื่นรว (2567) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนออกเป็น 6 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1.) ปัจจัยด้านผู้บริหารหรือภาวะผู้นำ 2.) ปัจจัยด้านครูและบุคลากร 3.) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน 4.) ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม 5.) ปัจจัยด้านงบประมาณ 6.) ปัจจัยด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

ศิริลักษณ์ ตัวสุวรรณบวร (2566) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ผลการศึกษาได้ปัจจัยที่ผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทองทั้งหมด 7 ด้าน ประกอบด้วย 1.) ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา 2.) ปัจจัยด้านครู 3.) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน 4.) ปัจจัยด้านงบประมาณ 5.) ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี 6.) ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม และ 7) ปัจจัยด้านการนิเทศ

รัตติยาภรณ์ เพ็ญผจญ (2568) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ซึ่งได้ผลการศึกษาได้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ทั้งหมด 8 ด้าน คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา ปัจจัยด้านการอบรมให้ความรู้ ปัจจัยด้านคณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี

อัจฉราพร มานะกิจ (2567) ได้ศึกษา ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ได้ผลการศึกษา ทั้งหมด 6 ด้าน คือ 1) สมรรถนะของครู 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3) การทำงานเป็นทีมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 4) นโยบายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) เครือข่ายความร่วมมือ 6) เทคโนโลยีสารสนเทศ

วิรุฒ เทวมิตร (2568) ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเทศบาลในสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ได้ผลการศึกษาทั้งหมด 5 ด้านคือ 1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ 2. ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 3. ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร 4. ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร 5. ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร

วัฒนา ศิริสาข (2568) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ผลการศึกษาปรากฏว่าแบ่งได้ทั้งหมด 5 ด้าน คือ 1. ด้านวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร 2. ด้านการสนับสนุนการดำเนินงาน 3. ด้านครูที่ปรึกษา 4. ด้านการอบรมให้ความรู้ 5. ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผล

รัตนพร สีเมฆ (2568) ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราชผลการศึกษาแบ่งได้เป็น 5

ด้าน คือ 1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร 2. ปัจจัยด้านครู 3. ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน 4. ปัจจัยด้านงบประมาณ 5. ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี

จุฑารัตน์ มั่นรักคง (2566) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผลการศึกษาคือได้ปัจจัยทั้งหมด 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้าน ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ปัจจัยด้านครู 3) ปัจจัยด้านคณะกรรมการ 4) ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา 5) ปัจจัยด้านการ สนับสนุนจากหน่วยงาน

ดวงสุตา พรหมมา (2567) ได้ศึกษา ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ผลการศึกษาพบว่าแบ่งได้ทั้งหมด 6 ด้าน คือ 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านโครงสร้างองค์การ 4) ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์การ 5) ด้านงบประมาณ 6) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

นฤมล กอบแก้ว (2561) จากการศึกษาถึงการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ได้จากการสังเคราะห์ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำเฝ้าบริการของผู้บริหาร 2) ความพร้อมของบุคลากร 3) การทำงานเป็นทีม 4) ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 5) เทศกำกับ ติดตามและประเมินผล

รชา พลุพวง (2567) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีทั้งหมด 4 ด้านคือ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร และปัจจัยด้านการนิเทศติดตาม

ธฤชวรรณ ศิริพรหม (2568) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่าแบ่งได้เป็น 5 ด้านคือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การพัฒนาบุคลากร 3) โครงสร้างองค์การ 4) เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) บรรยากาศและวัฒนธรรม

Ponsford et al. (2022) งานวิจัยทบทวนเชิงระบบ (systematic review) ที่ศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแบบโรงเรียนทั้งระบบ (whole-school interventions)” พบว่า ปัจจัยสำคัญได้แก่ ความสามารถในการปรับให้เข้ากับบริบทท้องถิ่น (local adaptability) การสนับสนุนจากผู้บริหารและความร่วมมือของครู การใช้ข้อมูลภายในโรงเรียนเพื่อสร้างความมุ่งมั่น การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

August et al. (2017) ศึกษาการนำระบบสนับสนุนหลายระดับ (Multi-Tiered System of Support: MTSS) มาใช้ในโรงเรียน พบว่าความสำเร็จขึ้นอยู่กับ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การอบรมและพัฒนาศักยภาพของครู การใช้ข้อมูลเพื่อติดตามความก้าวหน้า (data-driven decision making) การประสานงานระหว่างทีมสนับสนุนและครูประจำชั้น

Kearney (2025) ศึกษาการดำเนิน MTSS (implementing multi-tiered systems of support in rural schools) ในโรงเรียนชนบท พบว่าปัจจัยสำคัญคือ การขาดบุคลากรเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ทรัพยากรจำกัด การสนับสนุนจากชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่นช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ

Zhang et al. (2021) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองของครู (teacher self-efficacy) กับพฤติกรรมการสนับสนุนนักเรียน พบว่า ครูที่มีความเชื่อมั่นสูงและได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารมีแนวโน้มใช้แนวทางช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่นักวิชาการจำแนกไว้มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มองค์ประกอบดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การวิเคราะห์เนื้อหาองค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักจิตวิทยา (2567)	ศิริลักษณ์ ตัวสุวรรณบรร (2566)	รัตติยาภรณ์ เสงี่ยม (2568)	อัญญาพร มานะกิจ (2567)	วิศรุต เทวรินทร์ (2568)	วัฒนา ศิริสาธา (2568)	รัตนภากร สีมะ (2568)	จุฑารัตน์ มั่นคงรัก (2566)	ดวงสุดา พรหมมา (2567)	ณัฐล กอบแก้ว (2561)	รัชชา พลุพวง (2567)	ชัชววรรณ ศิริพรหม (2568)	Pons ford et al.(2022)	August et al. (2017)	Kearney (2025)	Zhang et al. (2021)	การสังเคราะห์ของผู้วิจัย
ด้าน ผู้บริหาร สถานศึกษา	ด้าน ผู้บริหาร สถานศึกษา	ด้านผู้บริหาร หาร	ภาวะ ผู้นำของ ผู้บริหาร	ด้าน ภาวะ ผู้นำ	วิสัยทัศน์ ของ ผู้บริหาร	ด้าน ผู้บริหาร	ด้าน ผู้บริหาร สถานศึกษา	ด้าน ภาวะผู้นำ ในการ ของ ผู้บริหาร	ด้าน ภาวะผู้นำ ในการ ของ ผู้บริหาร	ด้าน ผู้บริหาร	ภาวะ ผู้นำของ ผู้บริหาร	การ สนับสนุน จาก ผู้บริหาร	ภาวะ ผู้นำ ของ ผู้บริหาร			ภาวะ ผู้นำของ ผู้บริหาร
ด้านครู	ด้านครู	ด้านครู	สมณะ ของครู			ด้านครู	ด้านครู	ด้าน ครู พร้อม คลา กร	ความ พร้อม ของ ครู			ความ ร่วมมือ ของครู		การ มี บุ คลา กรที่ เชี่ยวชาญ	ครูที่มี ความ เชื่อมั่น สูง	ด้านครู และ บุคลากร

ภักจิจา รื่นรวย (2567)	ศิริลักษณ์ ตัวสุวรรณมวร (2566)	รัตติยาภรณ์ เฝื่องงญ (2568)	อัจฉาพร มานะกิจ (2567)	วิศรุต เทวมินทร์ (2568)	วัณณา ศิริสาขา (2568)	รัตนภากร สีนเมฆ (2568)	จุฬารัตน์ มั่นคงรัก (2566)	ดวงสุดา พรหมมา (2567)	นงนุช กอบแก้ว (2561)	รชดา พลุพวง (2567)	ธฤชวรรณ ศิริพรม (2568)	Pons ford et al.(2022)	August et al. (2017)	Kearney (2025)	Zhang et al. (2021)	การสังเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัย
	ด้านสื่อ และ เทคโนโลยี	ด้านสื่อ เทคโนโลยี	เทคโนโลยีสารสนเทศ	ด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ		ด้านสื่อ เทคโนโลยี	ด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ	ระบบ ข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool			เทคโนโลยีสารสนเทศ	การใช้ ข้อมูลของรียน เพื่อสร้างความมั่นใจ	การใช้ ข้อมูลเพื่อติดตามความก้าวหน้า			การการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
	ด้านการ นิเทศ				ด้านการ นิเทศ ติดตามและ ประเมินผล			ด้านการ นิเทศติดตาม และ ประเมินผล	ด้านการ นิเทศ ติดตาม	ด้านการ นิเทศ		การ ติดตาม และการ ประเมิน ผล				ด้านการ นิเทศ ติดตาม

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ ปัจจัยทางการบริหารที่คัดสรร จากแนวคิดของนักวิจัยและนักการศึกษา ที่มีลักษณะ คล้ายกันและสามารถรวมเป็น ตัวแปรได้ ทั้งหมด 13 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของ ผู้บริหาร ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหาร ผู้นำมี ความตระหนักและมุ่งมั่นในการบริหารงาน โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ของ (ภักจิรา รื่นรวย, 2567) (วิศรุต เทวมินทร์, 2568) (ดวงสุดา พรหมมา, 2567) (บุษยา ไชยจักร, 2562) (นฤมล กอบแก้ว, 2561) (รชา พลูป่วง, 2567) (ธฤชวรรณ ศิริพรหม, 2568) และ (August et al., 2017)

ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาบุคลากร องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บุคลากร ความพร้อม ด้านบุคลากร ครู บุคลิกภาพ การพัฒนาบุคลากร การอบรมพัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ (ภักจิรา รื่นรวย, 2567) (รัตติยาภรณ์ เฟื่องผจญ, 2568) (อัจฉราพร มานะกิจ, 2567) (วิศรุต เทวมินทร์, 2568) (วัฒนา ศิริสาชา, 2568) (นฤมล กอบแก้ว, 2561) (ธฤชวรรณ ศิริพรหม, 2568) (August et al., 2017) และ (Kearney, 2025)

ด้านที่ 3 ด้านโครงสร้างองค์การ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โครงสร้าง ขององค์การ โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ (วิศรุต เทวมินทร์, 2568) และ (ธฤชวรรณ ศิริพรหม, 2568)

ด้านที่ 4 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระบบสารสนเทศที่มี ประสิทธิภาพ ข้อมูลสารสนเทศ ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ บริหาร สื่อและเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ (ศิริลักษณ์ ตัวสุวรรณบวร, 2566) (รัตติยาภรณ์ เฟื่องผจญ, 2568) (อัจฉราพร มานะกิจ, 2567) (วิศรุต เทวมินทร์, 2568) (รัตนพร สีเมฆ, 2568) (ดวงสุดา พรหมมา, 2567) (บุษยา ไชยจักร, 2562) (ธฤชวรรณ ศิริพรหม, 2568) (Pons ford et al, 2022) (August et al., 2017) และ (Kearney, 2025)

ด้านที่ 5 ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์การ องค์ประกอบที่ เกี่ยวข้อง ได้แก่ บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์การ โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ (วิศรุต เทวมินทร์, 2568) (บุษยา ไชยจักร, 2562) และ (ธฤชวรรณ ศิริพรหม, 2568)

ด้านที่ 6 ด้านผู้บริหาร วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทักษะคติ ความเชื่อ ว่านักเรียนสามารถพัฒนาได้ โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องของ (ศิริลักษณ์ ตัวสุวรรณบวร, 2566) (รัตติยาภรณ์ เฟื่องผจญ, 2568) (รัตนพร สีเมฆ, 2568) (จุฑารัตน์ มั่นคงรัก, 2566) และ (รชา พลูป่วง, 2567)

ด้านที่ 7 ด้านผู้ปกครองและชุมชน องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความร่วมมือของผู้ปกครอง ความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ การสร้าง เครือข่าย ความร่วมมือกับทางโรงเรียนของผู้ปกครอง ผู้ปกครองและชุมชน การมีส่วนร่วม ภาศิเครือข่าย ประสานความร่วมมือระหว่างครู เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครอง และชุมชน ความ ร่วมมือระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน และโรงเรียน โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ (ภักจิรา รื่นรวย, 2567) (ศิริลักษณ์ ตัวสุวรรณบวร, 2566) (รัตติยาภรณ์ เฟื่องผจญ, 2568) (อัจฉพร มานะกิจ, 2567) (รัตนพร สีเมฆ, 2568) (รชา พลุพวง, 2567) (Pons ford et al, 2022) และ (Kearney, 2025)

ด้านที่ 8 ด้านการนิเทศติดตาม องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การนิเทศ ติดตามและประเมินผล การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล โดยใช้ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ (ภักจิรา รื่นรวย, 2567) (ศิริลักษณ์ ตัวสุวรรณบวร, 2566) (วัฒนา ศิริสาขา, 2568) (นฤมล กอบแก้ว, 2561) (รชา พลุพวง, 2567) และ (Pons ford et al, 2022)

ด้านที่ 9 การทำงานเป็นทีม องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทำงาน ร่วมกัน การทำงานเป็นทีม การทำงานเป็นทีมของครู โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ (ภักจิรา รื่นรวย, 2567) (ศิริลักษณ์ ตัวสุวรรณบวร, 2566) (รัตติยาภรณ์ เฟื่องผจญ, 2568) (อัจฉพร มานะกิจ, 2567) (นฤมล กอบแก้ว, 2561) และ (August et al., 2017)

ด้านที่ 10 ด้านการติดต่อสื่อสาร องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ (รัตติยาภรณ์ เฟื่องผจญ, 2568)

ด้านที่ 11 ด้านงบประมาณ องค์ประกอบ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เงิน วัสดุและอุปกรณ์ ความพร้อมด้านทรัพยากร งบประมาณและ ทรัพยากร เพื่อการบริหาร งบประมาณ งบประมาณและ ทรัพยากร การสนับสนุน งบประมาณ มีสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกหรือทรัพยากรทางการศึกษา โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ (ภักจิรา รื่นรวย, 2567) (ศิริลักษณ์ ตัวสุวรรณบวร, 2566) (รัตติยาภรณ์ เฟื่องผจญ, 2568) และ (รัตนพร สีเมฆ, 2568)

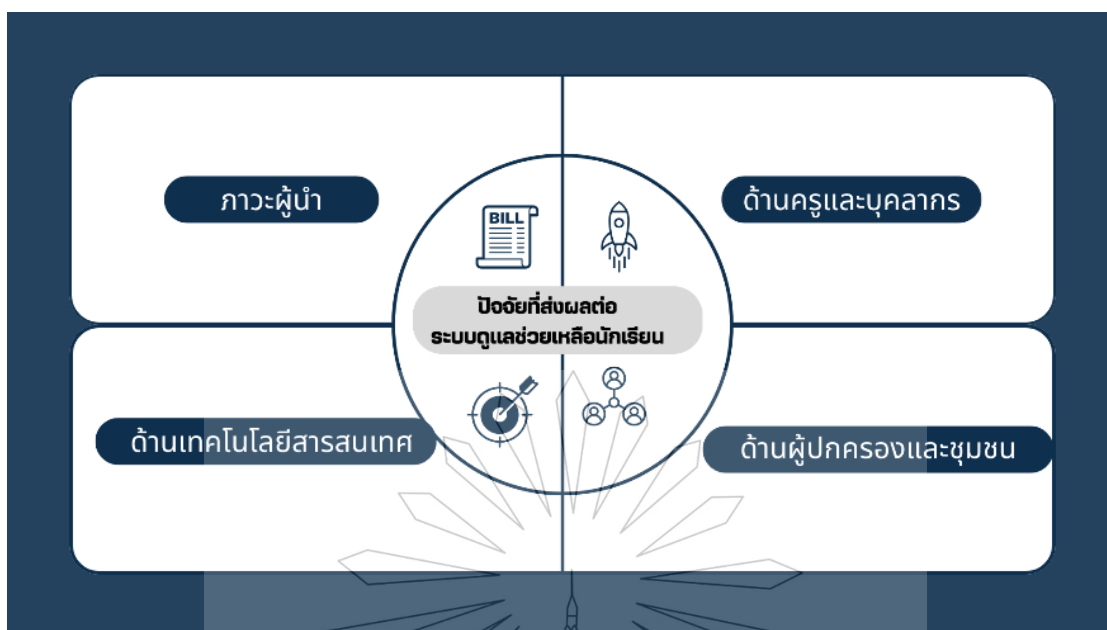
จากการสังเคราะห์ปัจจัยทางการบริหารที่คัดสรรที่มีลักษณะคล้ายกัน และสามารถรวมเป็นตัวแปรได้ 11 ด้าน สามารถแสดงรายละเอียดดังนี้

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และการจัดการหมวดหมู่คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของนักการศึกษาหลากหลายท่านมาสังเคราะห์ เพื่อกำหนดองค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 แสดงการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปัจจัย/ผู้วิจัย	ภักจิรา รื่นรวย (2567)	ศิริลักษณ์ ตีรสวรรณบวร (2566)	รัตติยาภรณ์ เฝ่งผจญ (2568)	อัจฉราพร มานะกิจ (2567)	วิศรุต เทวามินทร์ (2568)	วัฒนา ศิริสาข (2568)	รัตนากร สีมะข (2568)	จุฑารัตน์ มั่นคงรัก (2566)	ดวงสุดา พรหมมา (2567)	นฤมล กอบแก้ว (2561)	รช พลูพวง (2567)	ธฤวารณ ศิริพรม (2568)	Pons ford et al.(2022)	August et al. (2017)	Kearney (2025)	Zhang et al. (2021)	ความถี่
เทคโนโลยีสารสนเทศ		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		11
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	✓			✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓			10
ผู้ปกครองและชุมชน	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓			✓		✓		✓		10
การพัฒนานุเคราะห์	✓		✓	✓	✓	✓				✓		✓		✓	✓		9
การนิเทศติดตาม	✓	✓				✓				✓	✓		✓				6
การทำงานเป็นทีม	✓	✓	✓	✓						✓				✓			6
การบริหารของผู้บริหาร		✓	✓				✓	✓			✓						5
งบประมาณ	✓	✓	✓				✓										4
บรรยากาศและวัฒนธรรม					✓						✓	✓					3
การติดต่อสื่อสาร			✓														1

จากตารางการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากแนวคิดของ นักวิจัยและนักการศึกษา จำนวน 16 คน จากตัวแปรที่ได้สังเคราะห์ทั้งหมด 11 ปัจจัย สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ได้เลือกปัจจัยทางการบริหารที่คัดสรร โดยใช้หลักเกณฑ์ในการ พิจารณาจาก ความถี่ของปัจจัยทางการบริหารที่คัดสรร ที่นักวิจัยและนักการศึกษาส่วนใหญ่เลือก คือ ความถี่ระดับ 9 ขึ้นไป พบว่า สามารถคัดสรร ปัจจัยได้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านการพัฒนานุเคราะห์ 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) ผู้ปกครองและชุมชน

ภาพที่ 2.3 องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี จากนักการศึกษาที่เกี่ยวข้อง โดยนักวิจัย และนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

2.3.1 ภาวะผู้นำ

ความหมายของภาวะผู้นำ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของ ภาวะผู้นำ ไว้ดังนี้

ไชยา ภาวะบุตร (2560) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การใช้อิทธิพลของผู้นำต่อผู้ตาม โดยอาศัยการโน้มน้าวใจ การสร้างค่านิยมและความเชื่อ เพื่อให้ผู้ตามคล้อยตามและปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ภายในองค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

นิรันดร์ ชัยปิ่น (2561) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลหนึ่งมีอิทธิพลต่อสมาชิกในกลุ่ม โดยสามารถโน้มน้าวให้ทุกคนร่วมมือกันปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์กร โดยอาศัยศิลปะและความสามารถของบุคคลนั้น

ประยงค์ ศรีโทมี (2561) อธิบายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงถึงความรู้ ความสามารถ และศักยภาพในการบริหาร เพื่อโน้มน้าวและจูงใจให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ และนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ด้วยความเต็มใจ

วาทีทยา ราชภักดี (2561) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร หมายถึง พฤติกรรมที่สะท้อนถึงความรู้ ความสามารถทางวิชาการ วิสัยทัศน์ ความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาการทำงาน

อย่างต่อเนื่อง โดยใช้หลักเหตุผลในการบริหาร มีทักษะในการประสานงาน การนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการปฏิบัติงานของครู รวมถึงการเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อจูงใจให้บุคลากรในโรงเรียน ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่และด้วยความสมัครใจ

Owens (2004, อ้างถึงใน ไซยา ภาวะบุตร, 2560) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ คือ สภาวะที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มบุคคล ซึ่งจะปรากฏเฉพาะเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองคนขึ้นไป ภาวะผู้นำจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลที่มีเป้าหมายชัดเจนสามารถสร้างอิทธิพลต่อผู้อื่นผ่านการเคลื่อนไหวทางสังคม การเมือง หรือจิตวิทยา เพื่อปลุกเร้าแรงจูงใจและสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ตาม

จากแนวคิดและความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า **ภาวะผู้นำ** หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้อิทธิพลและศักยภาพของตนในการชี้นำและจูงใจให้บุคลากรร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อ บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำควรมีวิสัยทัศน์ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ มีความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง ใช้เหตุผลในการบริหาร มีความสามารถในการประสานงาน นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการทำงานและการประพฤติตน

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ **ภาวะผู้นำ** ไว้ดังนี้

การตี อนันต์นาวิ (2555) กล่าวว่าผู้บริหารขององค์การควรมีภาวะผู้นำ เนื่องจากภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความอยู่รอดและความเจริญเติบโตขององค์การ โดยภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อหน่วยงานในหลายประการ ดังนี้

ภาวะผู้นำช่วยดึงศักยภาพของผู้บริหารออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่

แม้ว่าผู้บริหารจะมีความรู้และประสบการณ์มากเพียงใด หากขาดภาวะผู้นำแล้ว ความรู้ ความสามารถเหล่านั้นอาจไม่ถูกนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะไม่สามารถกระตุ้นหรือชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามและร่วมมือปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ภาวะผู้นำช่วยประสานความขัดแย้งภายในหน่วยงาน

หน่วยงานประกอบด้วยบุคลากรที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน ทั้งด้านการศึกษา ประสบการณ์ และความเชื่อ ความแตกต่างเหล่านี้ย่อมนำมาซึ่งความขัดแย้ง แต่หากผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่เป็นที่ยอมรับ ย่อมสามารถประสานความขัดแย้งเหล่านั้นได้ โดยการชักจูง ประนีประนอม และประสานประโยชน์ เพื่อให้บุคลากรเกิดความสามัคคี และร่วมกันขับเคลื่อนหน่วยงานไปสู่ความสำเร็จ ภาวะผู้นำจึงเปรียบเสมือนกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงให้สมาชิกในหน่วยงานมีเอกภาพ

ภาวะผู้นำช่วยจูงใจให้บุคลากรทุ่มเทความรู้และความสามารถเพื่อองค์การ การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยเอื้ออำนวยหลายด้าน เช่น การจัดงานให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคคล การรับฟังความคิดเห็น และการประเมินผลอย่างยุติธรรม แต่สิ่งที่สำคัญยิ่งคือ ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ เพื่อสร้างความศรัทธา ความยอมรับ และความเชื่อมั่นให้เกิดในหมู่ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะนำไปสู่ความทุ่มเทและความผูกพันต่อองค์การ

ภาวะผู้นำเป็นหลักยึดเหนี่ยวที่หน่วยงานเผชิญวิกฤติ เมื่อหน่วยงานเผชิญสถานการณ์คับขันหรือสภาวะที่อาจกระทบต่อความอยู่รอด ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะสามารถใช้สติปัญญา ความ

รอบคอบ ความเข้มแข็ง และความกล้าตัดสินใจ เพื่อปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ไม่เหมาะสมให้หน่วยงานก้าวข้ามวิกฤติและดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง

ไชยา ภาวะบุตร (2560) กล่าวว่าผู้บริหารในฐานะผู้นำขององค์กร ไม่ว่าจะในด้านการบริหารธุรกิจ ธุรกิจ หรือการศึกษา ล้วนต้องสร้างความร่วมมือและความสามัคคีในการทำงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ภารกิจสำคัญคือการสร้างความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อให้ผู้เรียนเป็น “คนดี คนเก่ง และมีความสุข” ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำ (Leadership) ที่เข้มแข็งและสามารถสร้างแรงจูงใจให้เกิดความร่วมมือในการทำงานได้จริง Bass (1990) ได้เสนอว่า คุณลักษณะของผู้นำที่ดีขึ้นอยู่กับคุณลักษณะสำคัญ 6 ประการ ได้แก่

คุณลักษณะทางร่างกาย (Physical Characteristics) ได้แก่ ความแข็งแรง รูปร่าง ส่วนสูง และน้ำหนัก แม้ปัจจัยเหล่านี้อาจไม่ใช่ตัวกำหนดโดยตรงต่อประสิทธิภาพของความเป็นผู้นำ แต่ในบางองค์กรลักษณะทางกายภาพอาจส่งผลต่อการยอมรับและการเชื่อฟังของผู้ตามในระดับหนึ่ง

คุณลักษณะด้านภูมิหลังทางสังคม (Social Background) ได้แก่ การศึกษาและสถานภาพทางสังคม บุคคลที่มีพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจดีมักมีโอกาสดำรงตำแหน่งผู้นำได้มากกว่า อย่างไรก็ตาม ผู้ที่สามารถพัฒนาตนจากฐานะต่ำไปสู่อันดับสูงก็มีแนวโน้มที่จะเป็นผู้นำที่มีศักยภาพเช่นกัน โดยเฉพาะผู้ที่ได้รับการศึกษาดีก็มีโอกาสเป็นผู้นำในองค์กรมากกว่า

คุณลักษณะด้านสติปัญญาและความสามารถ (Intelligence and Ability) ผู้นำที่มีความรู้ ดุลยพินิจดี มีทักษะการสื่อสาร และมีไหวพริบย่อมสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ (Personality) เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ ความอดทน การควบคุมอารมณ์ ความกระตือรือร้น ความคิดสร้างสรรค์ และการปรับตัวได้ดี บุคลิกภาพเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่สะท้อนถึงความเป็นผู้นำที่แท้จริง

คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน (Task-related Characteristics) ได้แก่ ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่น และความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ผู้นำที่ดีควรมีความมุ่งมั่นในการทำงานและพร้อมริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาองค์กร

คุณลักษณะทางสังคม (Social Characteristics) ได้แก่ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีเสน่ห์ ดึงดูดใจ ชอบเข้าสังคม มีความร่วมมือ และเป็นนักการทูตที่ดี ซึ่งล้วนส่งเสริมให้ผู้นำสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ตามและหน่วยงานอื่นได้

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยสำคัญที่เกิดจากการฝึกฝนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้ที่มีภาวะผู้นำย่อมมีแรงจูงใจภายในสูง รู้หน้าที่ของตนเอง และสามารถสร้างอิทธิพลทางบวกให้กับผู้ร่วมงานได้ ส่งผลให้การทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพมากขึ้น ภาวะผู้นำจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2.3.2 การพัฒนาบุคลากร

ความหมายของการพัฒนาบุคลากร

ของนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของ “การพัฒนาบุคลากร” ไว้หลากหลาย ดังนี้

ทวีศักดิ์ หิยมกระโทก (2558) ให้ความหมายว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และภารกิจของบุคลากรไว้อย่างชัดเจน รวมถึงการควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ราชการ การพิจารณาเลื่อนตำแหน่ง ข้าราชการครู การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน การประเมินผลงาน การพิจารณาความดีความชอบ และการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ข้าราชการครู ตลอดจนการส่งเสริมให้ข้าราชการครู ศึกษาวินัย และดำเนินการทางวินัยอย่างยุติธรรมและถูกต้องตามระเบียบ

ไชยา ภาวะบุตร (2560) อธิบายว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศติดตามผลงานของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน เพื่อให้บุคลากรสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน โดยนำหลักการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนา

ประยงค์ ศรีโหม้ (2561) ให้ความหมายว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร รวมถึงการค้นหาวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ที่สร้างบรรยากาศในการทำงานให้เกิดแรงจูงใจ ส่งเสริมให้ทรัพยากรมนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อีกทั้งยังมุ่งสร้างองค์กรให้เป็น “องค์กรแห่งการเรียนรู้” พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนค่านิยมของบุคลากรให้มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่

โปรแกรมบริหารงานบุคคล Prosoft HCM (2561) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การเพิ่มประสิทธิภาพด้านทักษะและความชำนาญในการทำงาน รวมถึงการปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรทุกระดับให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การเพิ่มประสิทธิภาพดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ผ่านการฝึกอบรม การปฐมนิเทศ การศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการเข้าร่วมสัมมนา เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ และบรรลุเป้าหมายขององค์กร

วาทีทยา ราชภักดี (2561) ให้ความหมายว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน โดยมีนโยบาย มาตรฐาน และจุดมุ่งหมายในการพัฒนาที่ชัดเจน มีการกำหนดหลักสูตรการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรแต่ละคน และจัดการอบรมตามหลักสูตรที่กำหนด เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม พร้อมทั้งดำเนินการประเมินผลการพัฒนา เพื่อนำผลไปใช้ในการยกระดับคุณภาพโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

จากแนวคิดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดนโยบาย มาตรฐาน และจุดมุ่งหมายในการพัฒนาไว้อย่างชัดเจน มีหลักสูตรการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากร และส่งเสริมให้เข้ารับการอบรม ประชุม และสัมมนา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการตระหนักถึง ความสำคัญของหลักสูตรการเรียนการสอน และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ ตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร

นักวิจัยและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรไว้ดังนี้

นฤมล กอบแก้ว (2559) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยกล่าวว่า ความพร้อมของบุคลากรมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งควรเริ่มจากการสร้างทัศนคติที่ดี เห็นคุณค่าและมีความยินดีที่จะร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียน บุคลากรควรมีความรัก ความเอื้ออาทร เข้าใจ ธรรมชาติ ความหลากหลายทางความคิดและความต้องการของนักเรียน ตลอดจนมีประสบการณ์ในการทำงาน การได้รับการฝึกอบรม และการบริหารจัดการตารางสอนอย่างเหมาะสม ผู้บริหารจึงควรสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมประชุม ศึกษาดูงาน และอบรมเชิงปฏิบัติการกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ เทคนิค ทักษะการให้คำปรึกษาเบื้องต้น การแก้ไขปัญหา และทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ รวมทั้งรู้เท่าทันสื่อ เพื่อจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเหมาะสม โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างครูและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บ วิเคราะห์ และใช้ข้อมูลนักเรียนด้วยเทคโนโลยี เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการตามสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจรรยาบรรณในการรักษาความลับของนักเรียน

สำนักงานการบริหารงานบุคคลและนิติการ (2559) กล่าวว่า ปัจจัยด้านบุคลากรในองค์กร (Organization Workforce) เป็นประเด็นสำคัญที่ผู้บริหารต้องพิจารณา โดยต้องวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรโดยรวม เช่น จำนวน เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการวางแผนทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การคาดการณ์จำนวนผู้ที่จะเกษียณอายุหรือลาออก ตลอดจนการเตรียมบุคลากรทดแทนและวางแผนความก้าวหน้าในสายอาชีพของบุคลากร ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารจัดการบุคลากรเป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการขององค์กร

ไชยา ภาวะบุตร (2560) กล่าวว่าการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นต่อการจัดการศึกษา เพราะความสำเร็จของการศึกษาขึ้นอยู่กับความรู้ ความชำนาญ และทักษะของครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรจากนักการศึกษาหลายท่าน ดังนี้

1. แนวคิดของ Wiles และ Lovell (1974) ประกอบด้วย
 - 1.1 การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ
 - 1.2 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ
 - 1.3 การประชุมปรึกษาหารือ
 - 1.4 การจัดกลุ่มศึกษาเรื่องราวที่น่าสนใจร่วมกัน
 - 1.5 การเยี่ยมเยียนระหว่างสถาบันการศึกษา
2. แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531) ได้แก่
 - 2.1 การฝึกอบรม
 - 2.2 การส่งบุคลากรไปศึกษาอบรมหรือดูงาน
 - 2.3 การพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติงาน
 - 2.4 การพัฒนาโดยกระบวนการพัฒนาตนเอง
 - 2.5 การพัฒนาโดยกระบวนการบริหาร

3. แนวคิดของสมคิด บางโม (2542) ประกอบด้วย

- 3.1 การสอนงาน
- 3.2 การประชุม
- 3.3 การให้การศึกษา
- 3.4 การฝึกอบรมและการสัมมนา
- 3.5 การส่งไปดูงาน
- 3.6 การส่งไปศึกษาต่อ

4. แนวคิดของสุพัตร์ พิบูลย์ (2549) ได้แก่

- 4.1 การศึกษาในหลักสูตรหรือในสถานศึกษา
- 4.2 การอบรมหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว
- 4.3 การปฐมนิเทศ การฝึกงาน และการศึกษาดูงาน
- 4.4 การศึกษาด้วยตนเอง
- 4.5 การสร้างระบบนิเทศภายใน

ธาดา ราชกิจ (2562) กล่าวเพิ่มเติมว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development: HRD) ซึ่งมีกรอบและกระบวนการที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในหลากหลายรูปแบบ เช่น การฝึกอบรม การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การถ่ายทอดประสบการณ์ระหว่างบุคลากร ซึ่งจะช่วยยกระดับประสิทธิภาพการทำงานและส่งผลให้องค์กรพัฒนาอย่างยั่งยืน

จากแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดนโยบาย มาตรฐาน และจุดมุ่งหมายในการพัฒนาไว้อย่างชัดเจน มีหลักสูตรการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากร และส่งเสริมให้เข้ารับการอบรม ประชุม และสัมมนา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตรการเรียนการสอน และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ ตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.3 เทคโนโลยีสารสนเทศ

ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของ “เทคโนโลยีสารสนเทศ” ไว้ดังนี้

ทวีศักดิ์ หิมะกระโทก (2558) อธิบายว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ การประมวลผล และการจัดทำสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการและการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นිරุช ชัยบิน (2561) ให้ความหมายว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการสารสนเทศ ทั้งการจัดเก็บ การประมวลผล การค้นคืน และการรับส่งสารสนเทศจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยอาศัยเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญ

ประยงค์ ศรีโทมิ (2561) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้มาถั่นกรองให้เป็นสารสนเทศ โดยเกี่ยวข้องกับกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่ การเก็บรวบรวม การประมวลผล การแสดงผล การทำสำเนา และการสื่อสารโทรคมนาคม เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เหมาะสมรวมถึงการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการค้นคว้า การเรียนรู้ และการเผยแพร่ข้อมูล

พรพจน์ อธิบายว่า (2561) เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา วิทยาศาสตร์ และงานบริหาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความรวดเร็ว ความคล่องตัว และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

James L. C. (2005) กล่าวเพิ่มเติมว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นศูนย์กลางของการปฏิวัติทางเทคโนโลยี โดยเทคโนโลยีถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จ แต่ขณะเดียวกันก็เป็นความท้าทายสำหรับผู้ฝึกอบรมที่ต้องหาวิธีการและรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาทักษะของบุคลากรให้สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน โดยมีการจัดหาและพัฒนาเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน การจัดสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม การพัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้ระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบที่เป็นระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำเนินงานของโรงเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

ณรงค์ สมพงษ์ (2552 อ้างถึงใน รัตนา พุ่มน, 2559) กล่าวว่า การใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษาทั่วไปสามารถแบ่งได้เป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction: CAI)

เป็นการนำบทเรียนหรือคำอธิบายมาบรรจุในคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาและทำแบบทดสอบ หากตอบผิด คอมพิวเตอร์จะให้คำอธิบายเพิ่มเติมจนเข้าใจถูกต้อง ปัจจุบันพัฒนาไปถึงการใช้สื่อประสมเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การศึกษาทางไกล (Distance Education)

ใช้สื่อ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ดาวเทียม หรือระบบประชุมทางไกล เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถสื่อสารและเรียนรู้ร่วมกันได้แม้อยู่ต่างสถานที่

3. เครือข่ายการศึกษา (Educational Network)

ช่วยให้ครูและนักเรียนสามารถสืบค้นความรู้และใช้บริการออนไลน์ เช่น อีเมล หรือเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ เช่น เครือข่าย SchoolNet และเครือข่ายกาญจนาภิเษก

4. การใช้เทคโนโลยีในห้องสมุด (Library Technology)

เช่น โครงการ PULINET และ THAILINET ที่ส่งเสริมการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการยืมคืนค้นหาหนังสือ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

5. การใช้เทคโนโลยีในห้องปฏิบัติการ (Laboratory Technology)

เพื่อช่วยในการจำลองแบบ ออกแบบวงจรไฟฟ้า ควบคุมการทดลอง และเก็บผลการทดลองอย่างเป็นระบบ

6. การใช้เทคโนโลยีในงานประจำและการบริหาร (Administrative Technology)

เช่น ระบบทะเบียนนักเรียน ข้อมูลครูผู้สอน การแนะแนว และการบริหารงานบุคคล ซึ่งช่วยให้การบริหารจัดการและการดูแลนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วุฒิพร ประทุมพงษ์ (2556 อ้างถึงใน ประยงค์ ศรีโทมิ, 2561) กล่าวเพิ่มเติมว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาในหลายด้าน ได้แก่

1. สนับสนุนการเรียนรู้ผ่านเครื่องมือและระบบต่าง ๆ เช่น CAI และ World Wide Web
2. ช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการวางแผนและประเมินผล
3. ส่งเสริมการสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น การใช้โทรศัพท์ โทรสาร อีเมล และтелеคอนเฟอเรนซ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการติดต่อระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

วรรณศร จันทโสไลต์ (2560) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

1. ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและความสะดวกในชีวิตประจำวัน
2. ส่งเสริมความเท่าเทียมในสังคมและกระจายโอกาสทางการศึกษา
3. สนับสนุนการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม
4. มีบทบาทสำคัญต่อการป้องกันประเทศ
5. เป็นเครื่องมือช่วยสอน เช่น e-Book, e-Learning, และ Online Learning
6. สนับสนุนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. ช่วยในการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่
8. มีอิทธิพลต่อทุกด้านของชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การบริการ สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเปรียบเสมือนกลไกสำคัญในการบริหารจัดการข้อมูลและการสื่อสาร โดยอาศัยองค์ประกอบหลัก ได้แก่ โปรแกรม ระบบปฏิบัติการ และบุคลากรผู้ใช้ที่มีความรู้

ความสามารถ ซึ่งเมื่อถูกนำมาใช้ในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม จะช่วยยกระดับการบริหาร การเรียนรู้ และการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3.4 ผู้ปกครองและชุมชน

ความหมายของผู้ปกครองและชุมชน

ชฎารัตน์ พลเดช (2558) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน รวมถึง การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง การที่ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งการร่วมวางแผนและกำหนดนโยบาย การสร้างเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา นักเรียน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการ ติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน และสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจึง ควรได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนในการดูแล เอาใจใส่ และพัฒนานักเรียนอย่างใกล้ชิด

ดวงพร สุกผลดี (2561) อธิบายว่า ความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชนหมายถึง กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น หากผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา และเข้ามาช่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้หรือภูมิปัญญามาถ่ายทอดให้แก่ นักเรียน จะเกิดประโยชน์ต่อทั้ง โรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียน โรงเรียนได้รับกำลังใจคนเพิ่ม ผู้ปกครองเกิดความภาคภูมิใจ และ นักเรียนมีความเคารพผู้ปกครองมากขึ้น ซึ่งล้วนส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน

Karen และ Paul (2013) กล่าวถึงโครงสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายครอบครัวว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน และเป็นพี่เลี้ยงใน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพการดำเนินกิจกรรมและการบริหารจัดการ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนและการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมตั้งแต่การ วางแผน กำหนดนโยบาย สนับสนุนทรัพยากร ตลอดจนร่วมแก้ไขปัญหา นักเรียนผ่านเครือข่าย ผู้ปกครอง นอกจากนี้ การนำภูมิปัญญาและความรู้ของผู้ปกครองมาช่วยจัดการเรียนรู้อย่าง เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน นักเรียน และชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน การเปิด โอกาสให้ครอบครัวร่วมกำกับ ดูแล สนับสนุน และเป็นพี่เลี้ยงในกิจกรรมของสถานศึกษา จะช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพและคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวม

แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542) ในหลักการ จัด การศึกษา มาตรา 8 (2) บัญญัติว่า ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และในการ จัดระบบโครงสร้างและกระบวนการ จัดการศึกษา มาตรา 9 (6) บัญญัติว่า ให้ยึดหลักการ มีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร

ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

กนกวรรณ สุภาราญ (2563) พบว่า การมีส่วนร่วมและความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และโรงเรียนมีอิทธิพลโดยตรงต่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในทุกมิติ ทั้งด้านการเรียนรู้ การปฏิบัติตน และความสำเร็จในชีวิต นอกจากนี้ บทบาทและบริบทของชุมชนโดยรอบสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของนักเรียนยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนิสัย และแบบแผนชีวิตของนักเรียน การดำเนินความร่วมมือในช่วงเริ่มต้นมักมีอุปสรรคและต้องใช้เวลาในการศึกษาบริบทพื้นที่ รวมทั้งการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน เมื่อชุมชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของความร่วมมือและได้รับข้อมูลที่เพียงพอ จะทำให้เกิดแรงสนับสนุนเพิ่มขึ้น ผลสำเร็จที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และโรงเรียนจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดความร่วมมืออย่างยั่งยืน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะตระหนักถึงเป้าหมายร่วมกัน และสามารถประสานมุมมองให้สอดคล้องกับบริบทและจุดแข็งของชุมชน เมื่อมีเป้าหมายร่วม แรงผลักดัน และความต้องการพัฒนา ความร่วมมือย่อมเป็นไปอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ไม่ใช่เกิดจากการบังคับ แต่เกิดจากความต้องการและการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ การปรับปรุง และการสร้างสรรค์แนวทางพัฒนาที่ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ (2555) อธิบายว่า การทำงานร่วมกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นในลักษณะเครือข่ายขึ้นอยู่กับระดับของความร่วมมือ ซึ่งประกอบด้วย 4 ระดับ ได้แก่ (1) *การประสานงาน* (Coordination) คือการจัดระบบการทำงานให้ผู้ปฏิบัติงานจากหลายฝ่ายร่วมมือกันอย่างเป็นระเบียบและมีประสิทธิภาพ (2) *ความร่วมมือ* (Cooperation) คือการช่วยเหลือกันด้วยความสมัครใจเพื่อให้ภารกิจสำเร็จ โดยมักเกิดขึ้นครั้งคราวตามความต้องการของฝ่ายเจ้าของงาน (3) *การทำงานร่วมกัน* (Collaboration) คือการดำเนินงานร่วมกันระหว่างบุคคลหรือองค์กรตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป โดยเข้าใจวัตถุประสงค์ร่วมกันและมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงาน และ (4) *การมีส่วนร่วม* (Participation) คือกระบวนการที่สมาชิกทุกฝ่ายร่วมดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การกำหนดแผนงานใหม่ และก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของเครือข่ายซึ่งเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนงานร่วมกัน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองและชุมชนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า ผู้ปกครองและชุมชนเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด จึงสามารถให้การดูแลเอาใจใส่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีบทบาทสำคัญ ได้แก่ (1) จัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ที่เอื้อต่อพฤติกรรมแบบอย่างที่ดี (2) สนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจและศักยภาพ (3) ใช้หลักจิตวิทยาในการดูแลบุตรหลาน (4) เข้าร่วมประชุม วางแผน และหาแนวทางดำเนินงานร่วมกับโรงเรียน (5) ให้ข้อมูลที่เป็น

ประโยชน์ต่อการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน และ (6) ให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่นักเรียน

สรุปได้ว่าความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชนหมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน กำหนดนโยบาย สนับสนุนทรัพยากร ตลอดจนร่วมแก้ไขปัญหาผ่านเครือข่ายผู้ปกครอง นอกจากนี้ การนำภูมิปัญญาและความรู้ของผู้ปกครองมาช่วยจัดการเรียนรู้อย่างเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน นักเรียน และชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน การเปิดโอกาสให้ครอบครัวร่วมกำกับ ดูแล สนับสนุน และเป็นพี่เลี้ยงในกิจกรรมของสถานศึกษา จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวม

จากการสังเคราะห์เนื้อหาองค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 3 ด้าน คือ 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านการพัฒนาบุคลากร 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) ด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน แต่ละองค์ประกอบสรุปนิยามปฏิบัติการและสาระการวัดได้ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2. 3 องค์ประกอบ นิยามเชิงปฏิบัติการและสาระการวัดประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ
ในสถานศึกษา

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ	สาระการวัด	ข้อคำถาม
1. ด้านการมีภาวะผู้นำ		
กระบวนการที่ผู้บริหารใช้อิทธิพลและศักยภาพของตนในการชี้นำและจูงใจให้บุคลากรร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำควรมีวิสัยทัศน์ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง ใช้เหตุผลในการบริหาร มีความสามารถในการประสานงาน นิเทศ ติดตาม และ	1) มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง	1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ	สาระการวัด	ข้อคำถาม
ประเมินผลการปฏิบัติงานของ บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้ง เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการ ทำงานและการประพฤติตน		
	2) ความรู้ความสามารถทาง วิชาการเป็นที่ ประจักษ์แก่ครู และบุคลากร	2) ผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการเป็น ที่ ประจักษ์แก่ครูและบุคลากร
	3) สร้างสรรค์และพัฒนาการ ทำงานอยู่เสมอ	3) ผู้บริหารมีการสร้างสรรค์ และพัฒนาการทำงานอยู่เสมอ
	4) ใช้หลักเหตุผลในการ บริหารงานในโรงเรียน	4) ผู้บริหารมีการใช้หลักเหตุผล ในการบริหารงานในโรงเรียน
	5) ความสามารถในการ ประสานงานกับบุคคลหรือ หน่วยงานอื่นๆ	5) ผู้บริหารมีความสามารถในการ ประสานงานกับบุคคลหรือ หน่วยงานอื่นๆ
	6) มีการนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการปฏิบัติงานของ ครูอย่างสม่ำเสมอ	6) ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน ของครูอย่างสม่ำเสมอ
	7) มีการปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการ ปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน	7) ผู้บริหารมีการปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการ ปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร		
กระบวนการพัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษาให้มี ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติที่เหมาะสมต่อการ ปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนด นโยบาย มาตรฐาน และ จุดมุ่งหมายในการพัฒนาไว้อย่าง ชัดเจน มีหลักสูตรการพัฒนาที่ สอดคล้องกับความต้องการของ บุคลากร และส่งเสริมให้เข้ารับ การอบรม ประชุม และสัมมนา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการ ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ	1) พัฒนาครูโดยเน้นให้ ตระหนักถึง ความสำคัญของ หลักสูตร การจัดกิจกรรมการ เรียน การสอน และการ ประเมินผลอย่างเป็นระบบ	1) โรงเรียนมีการพัฒนาครูโดย เน้นให้ตระหนักถึง ความสำคัญ ของหลักสูตร การจัดกิจกรรม การเรียน การสอน และการ ประเมินผลอย่างเป็นระบบ

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ	สาระการวัด	ข้อคำถาม
โดยเน้นการตระหนักถึง ความสำคัญของหลักสูตรการ เรียนการสอน และการ ประเมินผลอย่างเป็นระบบ ตาม แนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้การดำเนินงานของ โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์อย่าง มีประสิทธิภาพ		
	2) มีนโยบายและมาตรฐานใน การพัฒนาครูและ บุคลากรไว้ อย่างชัดเจน	2) โรงเรียนมีนโยบายและ มาตรฐานในการพัฒนาครูและ บุคลากรไว้อย่างชัดเจน
	3) มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนา ครูและบุคลากรที่ ชัดเจน	3) โรงเรียนมีจุดมุ่งหมายในการ พัฒนาครูและบุคลากรที่ ชัดเจน
	4) พัฒนาครูและบุคลากรใน ด้านการจัดการ เรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียน	4) โรงเรียนมุ่งพัฒนาครูและ บุคลากรในด้านการจัดการ เรียนการสอนและการพัฒนา ผู้เรียน
	5) พัฒนาครูและบุคลากรโดย คำนึงถึงแนว ทางการปฏิรูป การเรียนรู้	5) โรงเรียนมุ่งพัฒนาครูและ บุคลากรโดยคำนึงถึงแนว ทางการปฏิรูปการเรียนรู้
	6) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากร เข้ารับการอบรม ประชุม และ สัมมนา	6) โรงเรียนส่งเสริมให้ครูและ บุคลากรเข้ารับการอบรม ประชุม และสัมมนา
	7) มีการพัฒนาครูและ บุคลากรเกี่ยวกับ การ ดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	7) โรงเรียนมีการพัฒนาครูและ บุคลากรเกี่ยวกับ การ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน
3. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ		
การดำเนินงานของสถานศึกษา ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ ใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหาร จัดการและการจัดการเรียนการ	1) โรงเรียนมีการจัดหา เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ บริหารจัดการ และสอดคล้อง กับความต้องการของ โรงเรียน	1) โรงเรียนมีการจัดหา เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ บริหารจัดการ และสอดคล้อง กับความต้องการของ โรงเรียน

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ	สาระการวัด	ข้อคำถาม
สอน โดยมีการจัดหาและพัฒนาเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน การจัดสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม การพัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้ระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบที่เป็นระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำเนินงานของโรงเรียน		
	2) มีการจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียน การสอนได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด	2) โรงเรียนมีการจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียน การสอนได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด
	3) มีสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมและพร้อมใช้งาน	3) โรงเรียนมีสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมและพร้อมใช้งาน
	4) มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4) โรงเรียนมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
	5) มีการพัฒนาบุคลากรให้ใช้ระบบสารสนเทศใน การบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	5) โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรให้ใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
	6) มีระบบฐานข้อมูลในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	6) โรงเรียนมีระบบฐานข้อมูลในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ	สาระการวัด	ข้อคำถาม
	7) มีผู้รับผิดชอบการ บำรุงรักษาเทคโนโลยี และ พัฒนาระบบฐานข้อมูล	7) โรงเรียนมีผู้รับผิดชอบการ บำรุงรักษาเทคโนโลยี และ พัฒนาระบบฐานข้อมูล
4. ด้านผู้ปกครองและชุมชน		
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและ ชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการ พัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วน ร่วมตั้งแต่การวางแผน กำหนด นโยบาย สนับสนุนทรัพยากร ตลอดจนร่วมแก้ไขปัญหา นักเรียนผ่านเครือข่ายผู้ปกครอง นอกจากนี้ การนำภูมิปัญญาและ ความรู้ของผู้ปกครองมาช่วย จัดการเรียนรู้อย่างเป็นประโยชน์ ต่อโรงเรียน นักเรียน และชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ ดีระหว่างกัน การเปิดโอกาสให้ ครอบครัวร่วมกำกับ ดูแล สนับสนุน และเป็นพี่เลี้ยงใน กิจกรรมของสถานศึกษา จะช่วย เพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพ การจัดการศึกษาโดยรวม	1.) เป็นเครือข่ายใน การ พัฒนาคุณภาพนักเรียน	1.)ผู้ปกครองและชุมชนมี บทบาทในการเป็นเครือข่ายใน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน
	2) ร่วมวางแผนแนวการ ดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	2) ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วม ประชุมผู้ปกครองเพื่อร่วม วางแผนแนวการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
	3) สอดส่องดูแลพฤติกรรม นักเรียน	3) ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วน ร่วมในการสอดส่องดูแล พฤติกรรมนักเรียน

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ	สาระการวัด	ข้อคำถาม
	4) ให้ข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4) ผู้ปกครองและชุมชนให้ข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
	5) มีการติดตาม ใฝ่ระวัง และ คุ่มครองนักเรียน ด้วยรูปแบบ/วิธีการที่เหมาะสม	5) ผู้ปกครองและชุมชนมีการติดตาม ใฝ่ระวัง และ คุ่มครองนักเรียน ด้วยรูปแบบ/วิธีการที่เหมาะสม
	6) มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพ นักเรียนและการเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ร่วมกับโรงเรียน	6) ผู้ปกครองและชุมชนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพนักเรียนและการเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ร่วมกับโรงเรียน
	7) สนับสนุนค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสม	7) ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสม
5. ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล		
การศึกษารวบรวมข้อมูลและพฤติกรรมเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคนในด้านความสามารถทางการเรียนและความสามารถอื่นๆ ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ด้านครอบครัว ด้านสารเสพติด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยใช้เครื่องมือและ วิธีการที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคนซึ่งครูที่ปรึกษาได้ใช้ปฏิบัติจริงในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1) การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่จะช่วยให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนดีขึ้น	1) ท่านสามารถบันทึกข้อมูลลงในระเบียบสะสมได้อย่างถูกต้อง เป็นปัจจุบัน มีข้อมูลเพียงพอที่ท่านจะใช้ประโยชน์ในการรู้จักนักเรียนรายบุคคล

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ	สาระการวัด	ข้อคำถาม
	2) มีการใช้แบบประเมิน พฤติกรรม (SDQ)	2) ท่านใช้แบบประเมิน พฤติกรรม (SDQ) ตามเกณฑ์ที่ กำหนดเพื่อประเมินพฤติกรรม นักเรียนของท่าน
	3) มีการเยี่ยมบ้านเพื่อให้รู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล	3) ท่านรวบรวมข้อมูลจากการ เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้ท่าน รู้จักนักเรียนแต่ละคนเพิ่มขึ้น และนำไปใช้ประโยชน์ในด้าน อื่นๆต่อ
	4) มีการรวบรวมข้อมูลการเข้า ชั้นเรียนของนักเรียน	4) ท่านรวบรวมข้อมูลการมา เรียน การเข้าชั้นเรียนและ ความสนใจในการเรียนของ นักเรียนของท่านแต่ละคน
	5) มีการศึกษาข้อมูลจากแฟ้ม สะสมผลงานและผลงานของ นักเรียน	5) ท่านได้มีการศึกษาข้อมูล จากแฟ้มสะสมผลงานและ ผลงานของนักเรียน
	6) มีการรวบรวมข้อมูลจาก แบบบันทึกจากแบบบันทึก สุขภาพของนักเรียน	6) ท่านได้มีการรวบรวมข้อมูล จากแบบบันทึกจากแบบบันทึก สุขภาพของนักเรียน
	7) มีการสอบถามข้อมูลของ นักเรียนจากเพื่อนที่ใกล้ชิด	7) ท่านได้มีการสอบถามข้อมูล ของนักเรียนจากเพื่อนที่ใกล้ชิด เพื่อรู้จักพฤติกรรมของนักเรียน มากขึ้น
	8) มีการใช้แบบประเมินความ ฉลาดทางอารมณ์ (E.Q)	8) มีการใช้แบบประเมินความ ฉลาดทางอารมณ์ (E.Q) ในการ ประเมินพฤติกรรมของนักเรียน
6. ด้านการคัดกรองนักเรียน		
การวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละด้าน ของนักเรียนที่ได้จากการ รู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคลมาจำแนก นักเรียนเป็นกลุ่มตามเกณฑ์ที่ใช้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ	1) มีการจำแนกนักเรียนกลุ่ม ปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม	1) ท่านสามารถจำแนกนักเรียน กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ	สาระการวัด	ข้อคำถาม
กลุ่มเสี่ยงมีปัญหา เพื่อหาวิธีการ ที่เหมาะสมในการช่วยเหลือหรือ ส่งเสริมพัฒนานักเรียนต่อไป		
	2) คัดกรองนักเรียนจาก ระเบียนสะสมจำแนกนักเรียน กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม	2) ท่านคัดกรองนักเรียนจาก ระเบียนสะสมจำแนกนักเรียน กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม
	3) คัดกรองนักเรียนจากแบบ บันทึกการตรวจสุขภาพ จำแนกนักเรียนกลุ่มปกติและ กลุ่มเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม	3) ท่านคัดกรองนักเรียนจาก แบบบันทึกการตรวจสุขภาพ จำแนกนักเรียนกลุ่มปกติและ กลุ่มเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม
	4) คัดกรองนักเรียนจากการ เยี่ยมบ้านจำแนกนักเรียนกลุ่ม ปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม	4) ท่านคัดกรองนักเรียนจาก การเยี่ยมบ้านจำแนกนักเรียน กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม
	5) คัดกรองนักเรียนจากการใช้ แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) จำแนกนักเรียนกลุ่ม ปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม	5) ท่านคัดกรองนักเรียนจาก การใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) จำแนกนักเรียนกลุ่ม ปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม
	6) สรุปผลการคัดกรองนักเรียน ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	6) ท่านสรุปผลการคัดกรอง นักเรียนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม
7. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน		
การจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อนักเรียนตรงกับความสนใจ และความต้องการของนักเรียน ทำให้นักเรียนแต่ละคนสามารถ พัฒนาตนเองได้มากขึ้นโดยการ ใช้เครื่องมือและวิธีการต่างๆ ประกอบด้วย การจัดกิจกรรม โฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครอง ชั้นเรียน การเยี่ยมบ้าน การจัด	1) จัดกิจกรรม Home Room ให้ได้ตามแผนที่วางไว้	1) ท่านจัดกิจกรรม Home Room ให้ได้ตามแผนที่วางไว้

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ	สาระการวัด	ข้อคำถาม
กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต โดยมีการจดบันทึกและประเมินผลการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง		
	2) จดบันทึกหัวข้อ ปัญหา ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม Home Room แต่ละครั้งเพื่อประโยชน์ในกิจกรรมครั้งต่อไป	2) ท่านจดบันทึกหัวข้อ ปัญหา ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม Home Room แต่ละครั้งเพื่อประโยชน์ในกิจกรรมครั้งต่อไป
	3) ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง	3) ท่านได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง
	4) สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครอง	4) ท่านสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครอง
	5) สร้างกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต	5) ท่านสร้างกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต เช่น การบำเพ็ญประโยชน์
	6) จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโดยนักเรียนให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่เสมอ	6) ท่านจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโดยนักเรียนให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่เสมอ
8. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา		
การดูแลนักเรียนไม่ปล่อยปละละเลยให้นักเรียนสร้างปัญหาต่อตนเองและผู้อื่นในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ประกอบด้วย การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริม การสื่อสารกับผู้ปกครอง การประสานงานกับครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง	1) รับรู้และเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและให้คำปรึกษาได้เป็นอย่างดี	1) ท่านรับรู้และเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและให้คำปรึกษาได้เป็นอย่างดี

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ	สาระการวัด	ข้อคำถาม
เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรมป้องกัน และแก้ไขปัญา โดยมีการ บันทึก การเก็บข้อมูลและการ รายงานความช่วยเหลือที่เกิดขึ้น		
	2) จัดกิจกรรมป้องกันและ แก้ไขปัญาให้กับนักเรียน กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง โดย ได้รับความร่วมมือจากครูและ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ	2) ท่านได้จัดกิจกรรมป้องกัน และแก้ไขปัญาให้กับนักเรียน กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง โดย ได้รับความร่วมมือจากครูและผู้ มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆได้เป็น อย่างดี
	3) สามารถให้คำปรึกษา คำแนะนำให้การแก้ไขปัญา ต่างๆของนักเรียนได้	3) ท่านสามารถให้คำปรึกษา คำแนะนำให้การแก้ไขปัญา ต่างๆของนักเรียนได้ จน นักเรียนคลายความวิตกกังวล
	4) สามารถจัดกิจกรรมเพื่อน ช่วยเพื่อน	4) ท่านได้จัดกิจกรรมเพื่อนช่วย เพื่อนเพื่อประโยชน์ในการ ป้องกันและแก้ไขปัญาของ นักเรียน
	5) สามารถจัดกิจกรรมซ่อม เสริมสำหรับนักเรียนที่มีผล การเรียนต่ำให้มีผลการเรียนดี ขึ้น	5) สามารถจัดกิจกรรมซ่อม เสริมสำหรับนักเรียนที่มีผลการ เรียนต่ำให้มีผลการเรียนที่ดีขึ้น
	6) สามารถขอความร่วมมือ จากผู้ปกครองในการขอข้อมูล ร่วมกันปรึกษาและลงมือ ช่วยเหลือนักเรียนเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญาได้อย่าง รวดเร็ว	6) ท่านสามารถขอความร่วมมือ จากผู้ปกครองในการขอข้อมูล ร่วมกันปรึกษาและลงมือ ช่วยเหลือนักเรียนเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญาได้อย่างรวดเร็ว
9. ด้านการส่งต่อ		
การดำเนินงานแก้ไขปัญาของ นักเรียนกลุ่มมีปัญหาต่อจากครูที่ ปรึกษาซึ่งเป็นปัญาที่ครูที่ ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขต่อไปได้	1) การให้ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์และครบถ้วนแก่ ผู้เชี่ยวชาญในการส่งต่อ นักเรียน	1) ท่านให้ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์และครบถ้วนแก่ ผู้เชี่ยวชาญในการส่งต่อ นักเรียน

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ	สาระการวัด	ข้อคำถาม
โดยจะส่งต่อนักเรียนให้กับ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน โรงเรียนและการส่งต่อไปยัง ภายนอกโรงเรียน		
	2) ดำเนินการหาครูหรือ ผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมในการ ส่งต่อนักเรียน	2) ท่านดำเนินการหาครูหรือ ผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมในการ ส่งต่อนักเรียน
	3) การติดตามการส่งต่อ นักเรียน	3) ท่านมีการติดตามผลการส่ง ต่อของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
	4) สามารถทำให้นักเรียนที่ส่ง ต่อมีความสบายใจและยอมรับ เหตุผลความจำเป็นที่ส่งต่อ	4) ท่านสามารถทำให้นักเรียนที่ ส่งต่อมีความสบายใจและ ยอมรับเหตุผลความจำเป็นที่ส่ง ต่อนักเรียนให้กับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องดูแลช่วยเหลือต่อไป
	5) มีการบันทึกการส่งต่อของ นักเรียน	5) ท่านได้ทำการบันทึกการส่ง ต่อโดยมีการสรุปข้อมูลนักเรียน วิธีการช่วยเหลือและผลที่ เกิดขึ้นในการช่วยเหลือที่ผ่าน มาอย่างครบถ้วนเป็นปัจจุบัน
	6) ได้รับความร่วมมือจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการ ส่งต่อเป็นอย่างดี	6) ท่านได้รับความร่วมมือจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่ง ต่อเป็นอย่างดี ในการติดตาม ผลและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ในการช่วยเหลือนักเรียนที่ส่ง ต่อ
	7) มีการแจ้งผู้ปกครอง เกี่ยวกับข้อมูลและผลการ ช่วยเหลือนักเรียนให้เป็น ปัจจุบัน	7) ท่านได้มีการแจ้งผู้ปกครอง เกี่ยวกับข้อมูลและผลการ ช่วยเหลือนักเรียนให้เป็น ปัจจุบัน

2.4 บริบทพื้นที่ที่ศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4.1 สภาพทั่วไป

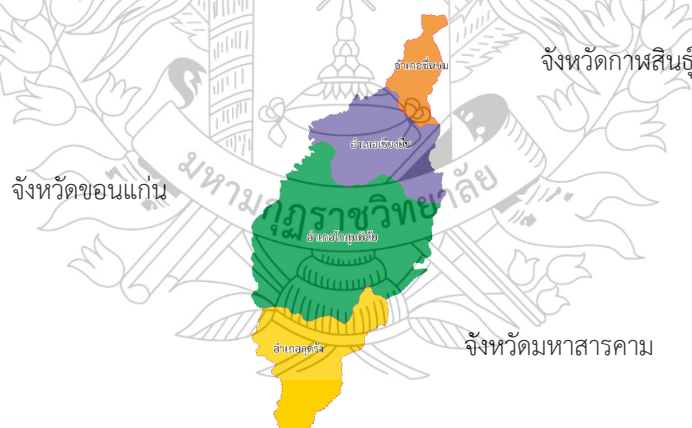
ที่ตั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ตั้งอยู่เลขที่ 354 หมู่ที่ 2 ตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม บนที่ราบสูงโคราชเป็นพื้นที่กึ่งกลางภาคอีสาน เรียกว่า สะดืออีสาน อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดมหาสารคาม ห่างจากตัวจังหวัดมหาสารคาม ประมาณ 28 กิโลเมตร อำเภอโกสุมพิสัย มีพื้นที่จำนวน 827.876 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีพื้นที่ครอบคลุม 4 อำเภอ 34 ตำบล 479 หมู่บ้าน มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
 ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอกันทรวิชัย และอำเภอเมืองมหาสารคาม
 ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
 ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอบ้านแฮด และอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ภาพที่ 2.4 แสดงอาณาเขตของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ภูมิประเทศ

พื้นที่อำเภอโกสุมพิสัย เป็นที่ราบสูง พื้นที่เป็นคลื่น ลุ่ม ๆ ดอนๆ ไม่มีภูเขา มีแม่น้ำชีไหลผ่านแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน พื้นที่ด้านตะวันออกเฉียงเหนือ และทิศเหนือของแม่น้ำชี เป็นที่ราบลุ่ม ส่วนมากเป็นดินเหนียวปนทรายชาวบ้านเรียกว่า ขาทาม พื้นที่ทิศใต้และตะวันตกเฉียงใต้ของแม่น้ำชี บริเวณใกล้แม่น้ำเป็นที่ราบลุ่ม ดินเหนียวปนทรายเรียกว่า ขาทาม แต่พื้นที่ที่ไกลออกไปจากแม่น้ำชี พื้นที่ส่วนมากเป็นดินทรายแห้งแล้งชาวบ้านเรียกว่า ขาโคก พื้นที่บางส่วนจะเป็นเนินสูงสลับกับที่ลุ่มเหมือนลูกคลื่น

สภาพการปกครองพื้นที่/ประชากร

ตารางที่ 2. 4 แสดงข้อมูลสภาพการปกครอง พื้นที่/ประชากร (ข้อมูลประชากร ตุลาคม 2566)

อำเภอ	ระยะห่าง จาก จังหวัด	จำนวน ตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	เทศบาล อบต.	พื้นที่ ตาราง กม.	ประชากร (คน)	
โกสุมพิสัย	28	17	231	1	17	827.876	108,749
เขียงยืน	50	8	116	2	7	289.000	55,406
กุตุรง	40	5	85	-	5	267.000	36,858
ชื่นชม	75	4	47	2	2	113.000	24,427
รวม		34	479	5	31	1,496.876	225,440

2.4.2 สภาพการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2560 ประกาศ ณ วันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 ข้อ 5 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการ ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1.2.1 จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

1.2.2 วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

1.2.3 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

1.2.4 กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา

1.2.5 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

1.2.6 ประสานระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดและพัฒนาศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

1.2.7 จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

1.2.8 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานศึกษา ประชานิยมและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

1.2.9 ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

1.2.10 ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

1.2.11 ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2.12 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

2.4.3 ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ปรับปรุงแก้ไขการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา และกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพิ่มเติม พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 18 มกราคม 2551 มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2551 จัดการศึกษา 3 ระดับ ประกอบด้วย ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำเภอในเขตบริการ 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเขียงยืน อำเภอกุดรัง และอำเภอชื่นชม

ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ตารางที่ 2. 5 ข้อมูลบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ที่	ตำแหน่ง	จำนวน
1	ผู้อำนวยการ	1
2	รองผู้อำนวยการ	3
3	ศึกษานิเทศก์	14
4	บุคลากรทางการศึกษาอื่น 38 ค (2)	26
5	พนักงานราชการ	3
6	ลูกจ้างชั่วคราว	18
รวม		66

ตารางที่ 2. 6 ข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา (ข้อมูล ณ วันที่ 17 มกราคม 2567)

ที่	ตำแหน่ง	จำนวน
1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	109
2	รองผู้อำนวยการโรงเรียน	1
3	ครูผู้สอน	985
4	ลูกจ้างประจำ	26
5	พนักงานราชการ	42
6	ลูกจ้างชั่วคราว	256
รวม		1,419

การส่งเสริมพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ คຸ່ມครองนักเรียน ในการเสริมสร้างความปลอดภัย โอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

ความเชื่อมโยง ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับ ตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560

1.ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ 1) : ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ประเด็น : 1. ลดความเหลื่อมล้ำสร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ

1.7 สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข และการศึกษา โดยเฉพาะสำหรับผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

เป้าหมาย : สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ

ความสอดคล้องของโครงการกับยุทธศาสตร์ชาติ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือและคຸ່ມครองนักเรียน ต่อการติดตาม ช่วยเหลือ เฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ปัญหา พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและภัยคุกคามแบบใหม่ทุกรูปแบบที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและที่อาจจะอุบัติขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางจิตของนักเรียน คุณครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น ภัยยาเสพติด ภัยจากความรุนแรง การล่วงละเมิด ภัยพิบัติต่างๆ อุบัติเหตุ โรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ฝุ่น PM 2.5 การค้ามนุษย์ การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน อาชญากรรมไซเบอร์ การกลั่นแกล้งรังแกกัน (Bullying) ปัญหาพฤติกรรมต่างๆ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เป็นต้น โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และดำเนินการตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือและคຸ່ມครองนักเรียน และส่งเสริมพัฒนาความรู้ ความสามารถของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ เพื่อนำหลักการทางจิตวิทยาไปบูรณาการในการช่วยเหลือ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา

2.แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ 2 : ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม

เป้าหมาย : คนไทยทุกคนได้รับการคຸ່ມครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น

ความสอดคล้องของโครงการกับเป้าหมายตามแผนแม่บท : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและเกิดแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ การแก้ไข การเฝ้าระวังและป้องกันปัญหานักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานมีขั้นตอนเป็นระบบ และเกิดความเข้มแข็ง ส่งผลให้สุขภาพจิต ภัยยาเสพติด ภัยจากความรุนแรง การล่วงละเมิด ภัยพิบัติต่าง ๆ อุบัติเหตุ โรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ฝุ่น PM 2.5 การค้ามนุษย์ การคุกคามในชีวิตและ

ทรัพย์สิน อาชญากรรมไซเบอร์ การกลั่นแกล้งรังแกกัน (Bullying) ปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียนลงลด หรือได้รับการช่วยเหลือและแก้ไขเป็นผลให้นักเรียนก้าวผ่านสภาวะวิกฤติไปได้ ปรับตัวกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจนสามารถเข้าเรียนได้ จบหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ ครูและโรงเรียนไม่มีปัญหา/อุปสรรคสามารถดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพเป็นผลให้ประเทศชาติมั่นคงยิ่งขึ้น

แผนย่อย: มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม

แนวทางการพัฒนา : 1) จัดให้มีระบบกลไกในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย โดยพัฒนาระบบและกลไกในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้สามารถให้ความช่วยเหลือกับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายและครอบคลุมครบกลุ่ม อาทิ ทั้งเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้มีความบกพร่องทางร่างกายเหยื่อของความรุนแรงต่าง ๆ และการค้ามนุษย์ แรงงานในการผลิตที่มีความเสี่ยง ผู้ติดเชื่อ และบุคคลที่ต้องการดูแลเป็นพิเศษ

เป้าหมาย : 1. มีระบบและกลไกในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

ความสอดคล้องของโครงการกับเป้าหมายแผนย่อย : การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทฯ : ผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษาความรู้ ความเข้าใจ การติดตาม การช่วยเหลือ เฝ้าระวัง แก้ไขและการป้องกันปัญหา พร้อมรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและที่อาจจะอุบัติขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 21 เช่น ภัยยาเสพติด ภัยจากความรุนแรง การล่วงละเมิด ภัยพิบัติต่าง ๆ อุบัติเหตุ โรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ฝุ่น PM 2.5 การค้ามนุษย์ การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน อาชญากรรมไซเบอร์ การกลั่นแกล้งรังแกกัน (Bullying) ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในนักเรียนได้

องค์ประกอบ : สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีระบบกลไกให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย

ปัจจัย : กฎหมาย นโยบายและมาตรการให้ความช่วยเหลือ ที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย และไม่เป็นอุปสรรค

3.แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13

หมายเหตุ : ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคม ที่เพียงพอเหมาะสม

เป้าหมาย : ทุกคนทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

เป้าหมายหลักของแผน 13 การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่

4.แผนระดับที่ 3 (ระบุชื่อ)

1.แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567ไปพลางก่อน) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลหลัก : แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

บริบทการส่งเสริมพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ คุ่มครองนักเรียน ในการเสริมสร้างความปลอดภัย โอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์ และความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต กระบวนการศึกษาธิการ โดยกรมสามัญศึกษาในสมัยนั้น ได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จึงได้จัดทำ “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน “ ขึ้นตั้งแต่ปี 2543 และเมื่อมีการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเมื่อปี พ.ศ. 2546 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดนโยบายสำคัญให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งนักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ พิทักษ์ ปกป้อง คุ่มครอง อย่างรอบด้านด้วยกระบวนการที่ถูกต้อง เหมาะสม และทันเหตุการณ์ และได้รับการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อให้เป็นคนดี มีความสุข และปลอดภัยในสภาพสังคมปัจจุบัน

นโยบายและจุดเน้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีวิสัยทัศน์คือ องค์กรคุณภาพ สร้างคนดี มีความสุข โดยมีนโยบาย ดังนี้ 1) การสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบ ประเมิน และปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพของสถานศึกษา ให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย อบอุ่น มีความสุข เอื้อต่อการเรียนรู้ พัฒนาเครือข่าย และกลไกในการดูแลความปลอดภัย ให้กับผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา ป้องกันผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่ให้เข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติด การรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ ดูแลความปลอดภัยของผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้วยระบบ OBEC Safety Center 2) เพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการป้องกัน การเฝ้าระวัง และการดูแลช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยง เด็กตกหล่น เด็กออกกลางคัน เด็กพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ตามความต้องการจำเป็นรายบุคคล เพื่อไม่ให้หลุดจากระบบการศึกษา โดยบูรณาการความร่วมมือกับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส ได้รับโอกาสเข้าถึงการศึกษา แหล่งเรียนรู้ และการฝึกอาชีพ ที่หลากหลายเหมาะสมตามศักยภาพ เพื่อให้มีทักษะ ในการดำเนินชีวิต สามารถพึ่งตนเองได้ และมีนโยบายระยะเร่งด่วน Quick Win ในการลดภาระนักเรียน และผู้ปกครอง คือ สร้างความเข้มแข็งระบบแนะแนว การชี้แนะ (Coaching) และการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน เพื่อ พัฒนาระบบการแนะแนวและการชี้แนะ (Coaching) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่

เกี่ยวข้อง โดยพัฒนาครูทุกคนให้เป็นครูแนะแนว พร้อมส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียนด้วยระบบ School Health Hero

เพื่อบ่มเน้นการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ให้สถานศึกษาเป็นพื้นที่ปลอดภัย อบอุ่น มีความสุข เอื้อต่อการเรียนรู้ พร้อมป้องกันผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่ให้เข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติด และเพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ไม่ให้เด็กหลุดจากระบบการศึกษา โดยบูรณาการความร่วมมือกับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส ได้รับโอกาสเข้าถึงการศึกษา แหล่งเรียนรู้ และการฝึกอาชีพ ที่หลากหลายเหมาะสมตามศักยภาพ พร้อมลดภาระนักเรียน และผู้ปกครอง ในการพัฒนาระบบการแนะแนวและการชี้แนะ (Coaching) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง พัฒนาครูทุกคนให้เป็นครูแนะแนว พร้อมส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ คัดกรองนักเรียน ในการเสริมสร้างความปลอดภัย โอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและบรรลุผล จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกส่วนในสังคม และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการ ปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพการประสานงานและการสร้างความร่วมมือร่วมใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาควรประสานความร่วมมือทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน เช่น ศูนย์อนามัยเขต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/อำเภอ โรงพยาบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยกระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สื่อมวลชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติองค์กรเอกชน องค์กรอิสระ ซึ่งมีความสามารถ ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือได้เป็นอย่างดี

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่พบว่ามีงานวิจัยใดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าได้ ดังนี้

รชา พูลพวง (2567) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า วัดอุปประสงค์ 1) เพื่อ

ศึกษาสภาพและปัจจัยการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยง 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน สรุปผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย ผู้ปกครองและชุมชน ผู้บริหาร การพัฒนา บุคลากร การนิเทศติดตาม ตามลำดับ

ธฤชวรรณ ศิริพรหม (2568) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยการบริหารของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 2) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 และ 3) ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตการศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลจากครูจำนวน 357 คน โดยแบบสอบถามมีค่าดัชนีความ สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.977 สถิติการวิจัย ได้แก่ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise Method) ผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ โครงสร้างองค์การ เทคโนโลยีสารสนเทศ บรรยายาศและวัฒนธรรมองค์การ การพัฒนาบุคลากร และภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีค่าน้อยที่สุด ตามลำดับ 2) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ดังนี้ การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน และการ ส่งต่อ ตามลำดับ และ 3) ปัจจัยการบริหารด้านโครงสร้างองค์การ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการ

พัฒนาบุคลากร ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ ร้อยละ 64.7 (มีค่า $R^2 = 0.647$)

นฤมล กอบแก้ว (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับของปัจจัยคัดสรร 5 ด้าน คือ ภาวะ ผู้นำไฟบริการของผู้บริหาร, ความพร้อมของบุคลากร, การทำงานเป็นทีม, ระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 และการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 3) ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 110 คน ที่ได้จากการคำนวณโดยโปรแกรม สำเร็จรูป G*Power เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 65 ข้อ ที่มีข้อความเกี่ยวกับ ปัจจัยคัดสรรและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าความเที่ยงตรง เท่ากับ 0.962 และเท่ากับ 0.965 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์พหุคูณแบบถดถอย นำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยคัดสรรในการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า การทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ความพร้อมของบุคลากร, การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล และภาวะ ผู้นำไฟบริการของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนระบบข้อมูลสารสนเทศ Scan Tool 3 อยู่ในระดับปานกลาง 2) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เรียงตามลำดับ ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ภาวะผู้นำไฟบริการของผู้บริหาร ร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ได้ร้อยละ 69.10

ดวงสุตา พรหมมา (2567) การวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ 2) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเฉพาะความพิการ 3) เพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเฉพาะความพิการ 4) เพื่อ ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเฉพาะความพิการ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือ ได้จากตารางของเครจซ์และมอร์แกน จำนวน 159 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา รวบรวมข้อมูล ได้แก่

แบบสอบถามโดยมีค่าความเชื่อมั่น .93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการ วิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารโรงเรียนเฉพาะ ความพิการมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเฉพาะความพิการ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อกันในระดับมาก ที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{XY}) เท่ากับ .802 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ปัจจัยการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเฉพาะ ความพิการ สามารถพยากรณ์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเฉพาะความพิการได้ร้อยละ 72.90

วิศรุต เทวมินต์ (2568) ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเทศบาลในสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา 2. ศึกษาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 3. ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประชากรคือ ครูผู้สอนในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 270 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 159 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสถานศึกษา และสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.975 สถิติที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยการบริหารโรงเรียนเทศบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาล โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน 3. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัย การบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาล จากตัวแปรพยากรณ์ 5 ตัวแปร พบว่า 2 ตัวแปร ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเทศบาลในสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ตามลำดับดังนี้ ด้านการพัฒนาบุคลากร (X5) ด้านโครงสร้างองค์กร (X4) สามารถเขียนสมการพยากรณ์ ได้

อัจฉราพร มานะกิจ (2367) ได้ศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา 2) สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับการ

ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา และ 4) ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 297 คน กำหนดขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบ มาตรฐานค่าเกี่ยวกับปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ สมรรถนะของ ครู ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การทำงานเป็นทีมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นโยบายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เครือข่ายความร่วมมือ และเทคโนโลยีสารสนเทศ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยวิธีแบบขั้นตอน ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) ปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สมรรถนะของครู การทำงานเป็นทีมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นโยบายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เครือข่ายความร่วมมือ และเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข และด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การส่งต่อนักเรียน 3) ปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ นโยบายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สมรรถนะของครู ด้านเครือข่ายความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาได้ร้อยละ 64.5

รัตติยาภรณ์ เพ็ญผจญ (2568) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 254 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ ขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก 4) ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี (X8) ปัจจัยด้าน งบประมาณ (X7) และปัจจัยครู (X2) ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ร้อยละ 68

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

(Zhang et al.;2021)งานวิจัยนี้ศึกษาแนวโน้มของครูฝึกสอน (Pre-Service Teachers หรือ PSTs; จำนวน 92 คน; หญิง 75%, ชาย 25%) ในการดำเนินนักเรียน หรือ รู้สึกับผิดชอบ เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์จำลอง (vignettes) ที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการเผยแพร่ภาพทางเพศที่สร้างโดยเยาวชน (youth produced sexual images) โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินตนเอง (self-report measures) ด้านความเข้าใจ (empathy) และการยอมรับมายาคติเกี่ยวกับการข่มขืน (rape myth acceptance) ผลการวิจัยพบว่า ครูฝึกสอนรู้สึกรับผิดชอบต่อกลุ่มเป้าหมาย (target) ที่เป็นเด็กผู้หญิงมากขึ้น โดยขึ้นอยู่กับประเภทของสถานการณ์จำลอง นอกจากนี้ พวกเขายังตำหนิกลุ่มเป้าหมายมากขึ้นในสถานการณ์จำลองแบบที่ (เด็ก) ต้องการเรียกร้องความสนใจ (attention seeking) เมื่อเทียบกับสถานการณ์จำลองประเภทอื่นสุดท้ายนี้ ครูฝึกสอนที่มีแนวโน้มตำหนิกลุ่มเป้าหมาย แสดงให้เห็นถึงระดับความเห็นอกเห็นใจ (empathic concern) ที่ต่ำกว่า และมีระดับการยอมรับมายาคติเกี่ยวกับการข่มขืนที่สูงกว่า (งานวิจัยนี้) ได้อภิปรายถึงนัยสำคัญต่อการศึกษาด้านการผลิตครู (teaching education) ต่อไป

August et al. (2017) วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะนำเสนอระบบสนับสนุนแบบหลายระดับชั้น (Multi-Tiered System of Support หรือ MTSS) เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู (teacher professional development) ด้านการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ (social-emotional learning) ที่ยั่งยืนและฝังแน่น (embedded) ในจังหวัดโนวาสโกเชียเนื่องจากปัจจุบันครูในโนวาสโกเชียมีหน้าที่รับผิดชอบในการสนับสนุนสุขภาพ (well-being) ของนักเรียน ภายหลังการบังคับใช้นโยบายการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education Policy) ในโนวาสโกเชียในปี 2020 จึงทำให้เกิดช่องว่าง (gap) ในการพัฒนาวิชาชีพครูด้านการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ที่จำเป็นวิทยานิพนธ์นี้จะนำเสนอภาพรวมของโมเดล MTSS รวมถึงองค์ประกอบที่สำคัญ เช่น การขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (data-driven) และการใช้แนวปฏิบัติที่อิงหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based practices) หลังจากอธิบายความสำคัญของแนวปฏิบัติที่อิงหลักฐานเชิงประจักษ์แล้ว วิทยานิพนธ์จะทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพ และการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์โมเดลที่นำเสนอจะคำนึงถึงทรัพยากรและโครงสร้างที่มีอยู่แล้วในโนวาสโกเชีย ซึ่งรวมถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะทางของนักจิตวิทยาโรงเรียน (school psychologists)

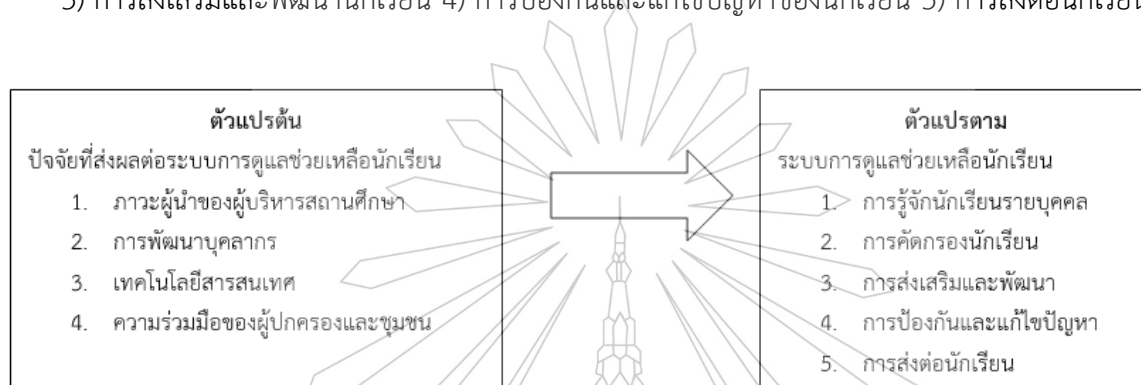
Ponsford et al. (2022) การแทรกแซงในระดับโรงเรียนทั้งระบบ (Whole-school interventions) เป็นการดำเนินการที่นอกเหนือไปจากการให้สุขศึกษาในห้องเรียน โดยมุ่งปรับเปลี่ยน

สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ชุดย่อยของการแทรกแซงเหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความผูกพันของนักเรียนต่อโรงเรียน (student commitment to school) เพื่อลดการใช้สารเสพติดและความรุนแรง (ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่เชื่อมโยงกับความผูกพันที่ต่ำ) แต่ยังไม่ชัดเจนว่าปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการนำการแทรกแซงดังกล่าวไปปฏิบัติ เราได้ทำการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ (systematic review) รวมถึงการสังเคราะห์หลักฐานจากการประเมินกระบวนการ (process evaluations) ที่ตรวจสอบว่าปัจจัยใดที่ส่งผลกระทบต่อการนำไปปฏิบัติ การสังเคราะห์เชิงชาติพันธุ์วรรณนาภิมาณ (Meta-ethnographic synthesis) นี้อ้างอิงตามทฤษฎีการนำไปปฏิบัติโดยทั่วไปของ May (May's General Theory of Implementation) มีรายงาน 16 ฉบับ ซึ่งครอบคลุมการศึกษา 13 เรื่อง และการแทรกแซง 10 รูปแบบ ถูกนำมาสังเคราะห์ ในแง่ของแนวคิด 'การทำความเข้าใจความหมาย' (sense-making) ของ May เราพบว่าบุคลากรในโรงเรียนมีแนวโน้มที่จะเข้าใจสิ่งที่ต้องดำเนินการในการนำไปปฏิบัติได้ดีขึ้นเมื่อได้รับสื่อและเอกสารสนับสนุนที่มีคุณภาพดี บุคลากรอาจตีความการแทรกแซงผิดพลาดโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ได้ในแง่ของแนวคิด 'การมีส่วนร่วมทางปัญญา' (cognitive participation) ของ May ซึ่งหมายถึงการที่บุคลากรยอมรับที่จะนำไปปฏิบัติ เราพบว่าการขาดความยืดหยุ่นในการปรับการแทรกแซง (intervention adaptability) อาจบ่อนทำลายการนำองค์ประกอบของการแทรกแซงทั้งระบบโรงเรียนไปปฏิบัติได้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแทรกแซงที่ให้ข้อมูลในระดับท้องถิ่นได้รับการรายงานว่าช่วยสร้างความผูกพันของบุคลากร ผู้นำโรงเรียนมีแนวโน้มที่จะยอมรับการแทรกแซงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่พวกเขามีความตั้งใจจะแก้ไขอยู่แล้วกลุ่มวางแผนแบบร่วมมือ (Collaborative planning groups) ได้รับรายงานว่ามีประโยชน์ในการสร้างความมั่นใจให้บุคลากรเกิด 'การดำเนินการร่วมกัน' (collective action) (ศัพท์ของ May สำหรับการทำงานร่วมกัน) เพื่อดำเนินการแทรกแซง นอกจากนี้ การดำเนินการร่วมกันยังได้รับการส่งเสริมจากการมีเวลาที่เพียงพอ ภาวะผู้นำ และความสัมพันธ์ การนำการแทรกแซงในระดับโรงเรียนทั้งระบบไปปฏิบัติได้ต้องใช้เวลาในการสร้างพิจารณาแนวคิด 'การกำกับดูแลแบบสะท้อนกลับ' (reflexive monitoring) ของ May (การทบทวนความก้าวหน้าอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ) ซึ่งมีความสำคัญในการประเมินและเพิ่มประสิทธิภาพการนำไปปฏิบัติ 'ชัยชนะเล็กน้อยที่ได้มาอย่างรวดเร็ว' (Quick wins) สามารถช่วยรักษาแรงผลักดันร่วมกันในการดำเนินการแทรกแซงในกิจกรรมต่อไปได้

2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จะใช้กรอบแนวคิดกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ปี 2552 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ซึ่งมี 5 ด้าน ดังนี้ 1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4. การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน 5. การส่งต่อนักเรียน

ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแปรปัจจัยจากกรอบแนวคิดของงานวิจัยเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งหมด 11 งานวิจัยจนได้ตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 3 ตัวแปร ตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษา มี ประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน ตัวแปรตามที่ใช้ศึกษา คือ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 5 ตัวแปรย่อย คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน 5) การส่งต่อนักเรียน

ภาพที่ 2.5 กรอบแนวคิดการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรในการศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากร คือ ครูประจำชั้นของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 980 คน จากจำนวนโรงเรียน 145 โรงเรียน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan (1970: 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่างครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น จำนวน 269 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

3.2.1 ตัวแปรต้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ตัวแปรสาเหตุหรือตัวแปรต้นที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้อิทธิพลและศักยภาพของตนในการชี้นำและจูงใจให้บุคลากรร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร

โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำควรมีวิสัยทัศน์ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง ใช้เหตุผลในการบริหาร มีความสามารถในการประสานงาน นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการงานและการประพฤติตน

การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดนโยบาย มาตรฐาน และจุดมุ่งหมายในการพัฒนาไว้อย่างชัดเจน มีหลักสูตรการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากร และส่งเสริมให้เข้ารับการอบรม ประชุม และสัมมนา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตรการเรียนการสอน และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ ตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน โดยมีการจัดหาและพัฒนาเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน การจัดสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม การพัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้ระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบที่เป็นระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำเนินงานของโรงเรียน

ความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน กำหนดนโยบาย สนับสนุนทรัพยากร ตลอดจนร่วมแก้ไขปัญหา นักเรียนผ่านเครือข่ายผู้ปกครอง นอกจากนี้ การนำภูมิปัญญาและความรู้ของผู้ปกครองมาช่วยจัดการเรียนรู้อย่างเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน นักเรียน และชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน การเปิดโอกาสให้ครอบครัวร่วมกำกับ ดูแล สนับสนุน และเป็นพี่เลี้ยงในกิจกรรมของสถานศึกษา จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวม

3.2.2 ตัวแปรตาม

ผลการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีระบบงานและขั้นตอนที่ 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การ คัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของ บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การศึกษารวบรวมข้อมูลและพฤติกรรมเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคนในด้านความสามารถทางการเรียนและความสามารถอื่นๆ ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ด้านครอบครัว ด้านสารเสพติด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยใช้เครื่องมือและ วิธีการที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคนซึ่งครูที่ปรึกษาได้ใช้ปฏิบัติจริงในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละด้านของนักเรียนที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มตามเกณฑ์ที่ใช้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงมีปัญหา เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการช่วยเหลือหรือส่งเสริมพัฒนานักเรียน ต่อไป

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนตรงกับความต้องการและความสนใจของนักเรียนทำให้นักเรียนแต่ละคนสามารถพัฒนาตนเองได้มากขึ้น โดยการใช้เครื่องมือและวิธีการต่างๆ ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครอง ชั้นเรียน การเยี่ยมบ้าน การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต โดยมีการจดบันทึกและประเมินผลการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง

การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน หมายถึง การดูแลนักเรียนไม่ปล่อยปละละเลยให้นักเรียนสร้างปัญหาต่อตนเองและผู้อื่นในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ประกอบด้วย การให้คำปรึกษา เบื้องต้น กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริม การสื่อสารกับผู้ปกครอง การประสานงานกับครู และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยมีการบันทึก การเก็บข้อมูลและการรายงานความช่วยเหลือที่เกิดขึ้น

การส่งต่อนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานแก้ไขปัญหาของนักเรียนกลุ่มมีปัญหาต่อจากครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นปัญหาที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขต่อไปได้ โดยจะส่งต่อนักเรียนให้กับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในโรงเรียนและการส่งต่อไปยังภายนอกโรงเรียน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยจะเป็นแบบสอบถามสำหรับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา จำนวน 1 ฉบับ จะมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 จะเป็นส่วนที่ให้กรอกข้อมูลเบื้องต้นของผู้ทำแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 จะเป็นส่วนที่สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน จำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านการพัฒนาบุคลากร และ 7) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

จะมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายสำหรับข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ระดับที่ 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานหรือคุณลักษณะ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระดับที่ 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานหรือคุณลักษณะ อยู่ในระดับน้อย

ระดับที่ 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานหรือคุณลักษณะ อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับที่ 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานหรือคุณลักษณะ อยู่ในระดับมาก

ระดับที่ 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานหรือคุณลักษณะ อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

จะมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายสำหรับข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ระดับที่ 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระดับที่ 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อย

ระดับที่ 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับที่ 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

ระดับที่ 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด

3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด ขอบเขตของตัวแปร และประเด็นในการสร้างแบบสอบถาม

2. ตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ ทั้งการตรวจสอบแก้ไข ภาษา ตรวจสอบโครงสร้างและเนื้อหาของเครื่องมือโดยใช้เทคนิค (IOC : Index of Item objective congruence) ปกติแล้วจะให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปในการตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

เกณฑ์

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการส่งแบบสอบถามทางระบบ e-office ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีขั้นตอน ดังนี้

1. การทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากภาคีวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย เสนอไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. การดำเนินการส่งแบบสอบถามทางระบบ e-office ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยทางระบบ e-office เช่นกัน โดยมีหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการช่วยจัดเก็บข้อมูลจากครูที่ปรึกษาของแต่ละโรงเรียนไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน
3. การตรวจสอบการรับและส่งเอกสารกลับคืนของทางโรงเรียนโดยใช้โทรศัพท์ติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการจัดเก็บข้อมูล
4. การนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทำการลงรหัส (coding) เพื่อเตรียมทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

จากการหาค่า IOC ของแบบสอบถาม พบว่า ได้ค่า IOC เป็น 1.00 ทุกข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรทั้งหมดเป็น 0.960 จาก 61 ตัวแปร

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม โดยการกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามที่กำหนดไว้มีดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง ตรงตามการปฏิบัติงานมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง ตรงตามการปฏิบัติงานมาก
- คะแนน 3 หมายถึง ตรงตามการปฏิบัติงานปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง ตรงตามการปฏิบัติงานน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง ตรงตามการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (X) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์เป็น 3 ส่วน คือ รายข้อ รายด้าน และค่าเฉลี่ยรวม พร้อมแปลความหมายของข้อมูล โดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 ระดับน้อยที่สุด

ได้มีการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลและผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยใช้วิธีการหาค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) และความสัมพันธ์ของตัวแปรพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เทียบกับเกณฑ์ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .81 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง .61 - .80 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง .41 - .60 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับ ปาน

กลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง .21 - .40 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับ ค่อนข้าง

ต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าต่ำกว่า .20 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

วิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลที่ส่งผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 นี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ 4 ข้อ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จากปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ (Google Form) โดยจะให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าตอบแบบสอบถามผ่านทางลิงค์ URL หรือสแกน QR Code ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลคือครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 269 คน และมีการตอบกลับมา 269 คนคิดเป็นร้อยละ 100 แล้วได้ดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- X1 หมายถึง ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
- X2 หมายถึง ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร
- X3 หมายถึง ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- X4 หมายถึง ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน

Y หมายถึง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

N หมายถึง จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

$\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ย

S.D. หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

r หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

* หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

R หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

R^2 หมายถึง ค่าอำนาจการพยากรณ์

SEest หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์

t หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution

F หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F-distribution

b หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

β หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนน

มาตรฐาน

a หมายถึง ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

Y' หมายถึง คะแนนปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ในรูปคะแนนดิบ

Z' หมายถึง คะแนนปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ในรูปคะแนน

มาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ (Google Form) โดยจะให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าตอบแบบสอบถามผ่านทางลิงค์ URL หรือสแกน QR Code ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลคือครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 269 คน และมีการตอบกลับมา 269 คนคิดเป็นร้อยละ 100 แล้วได้ดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายผลการวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังนี้

4.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ระดับชั้นที่ได้รับผิดชอบ จำนวนนักเรียนที่ได้รับผิดชอบ โดยการหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.2.2 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลและผลการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลและผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยใช้วิธีการหาค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

4.2.4 การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อใช้ในการสร้าง สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามเพศ ระดับชั้นที่ได้รับผิดชอบ จำนวนนักเรียนที่ได้รับผิดชอบ โดยการหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และสำเนอดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) (N=269)

สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม		ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	102	37.90
	หญิง	167	62.10
รวม		269	100
2. ระดับชั้นที่ รับผิดชอบ	ประถมศึกษา	102	37.9
	มัธยมศึกษา	167	62.1
รวม		269	100
3. จำนวนนักเรียนที่ รับผิดชอบ	น้อยกว่า 20 คน/ห้อง	116	43.1
	20-29 คน/ห้อง	65	24.2
	30-39 คน/ห้อง	72	26.8
	40-49 คน/ห้อง	16	5.9
รวม		269	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 62.08 และเพศชาย จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 37.92 เมื่อจำแนกตามระดับสถานศึกษา พบว่าปฏิบัติงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 37.92 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ขยายโอกาสทางการศึกษา) จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 62.08 เมื่อจำแนกตามจำนวนนักเรียนในห้อง พบว่าส่วนใหญ่นักเรียน น้อยกว่า 20 คนต่อห้อง จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 43.12 รองลงมา 20-29 คน จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 24.16 จำนวน 30-39 คน จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 26.77 จำนวน 40-49 คนต่อห้อง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 ตามลำดับ

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 นำเสนอดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (X)	(N=269)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน	4.71	0.35	มากที่สุด
ปัจจัยด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.69	0.34	มากที่สุด
ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร	4.67	0.32	มากที่สุด
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	4.60	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน (x4) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.35) รองลงมาคือปัจจัยด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (x3) ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.34) ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร (x2) ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.32) และปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (x1) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในกลุ่ม ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.31) แต่ยังคงอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาในสังกัดมีระดับปัจจัยเอื้อต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมากในทุกมิติ

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษานำเสนอดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านภาวะผู้นำของสถานศึกษา (X1)	(N=269)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ผู้บริหารมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้าน การปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน	4.63	0.46	มากที่สุด
2. ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ	4.62	0.48	มากที่สุด
3. ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานงานกับบุคคล หรือ หน่วยงานอื่น ๆ	4.61	0.49	มากที่สุด
4. ผู้บริหารมีการใช้หลักเหตุผลในการบริหารงานใน โรงเรียน	4.61	0.49	มากที่สุด
5. ผู้บริหารมีการสร้างสรรค์และพัฒนาการทำงานอยู่ เสมอ	4.60	0.50	มากที่สุด
6. ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถทางวิชาการเป็นที่ ประจักษ์แก่ครูและบุคลากร	4.59	0.51	มากที่สุด
7. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลง	4.57	0.56	มากที่สุด
รวม	4.60	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการทำงาน ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.46) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.48) และผู้บริหารมีความสามารถในการประสานงานกับบุคคลและหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.49) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.56)

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาบุคลากร นำเสนอตั้งตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาบุคลากร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร (X2)	(N=269)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. โรงเรียนมีการพัฒนาครูโดยเน้นให้ตระหนักถึงความสำคัญ ของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ	4.68	0.43	มากที่สุด
2. โรงเรียนมีการพัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.68	0.43	มากที่สุด
3. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมประชุม และสัมมนา	4.68	0.43	มากที่สุด
4. โรงเรียนมุ่งพัฒนาครูและบุคลากรโดยคำนึงถึงแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้	4.67	0.44	มากที่สุด
5. โรงเรียนมุ่งพัฒนาครูและบุคลากรในด้านการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน	4.67	0.45	มากที่สุด
6. โรงเรียนมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาครูและบุคลากรที่ชัดเจน	4.66	0.46	มากที่สุด
7. โรงเรียนมีนโยบายและมาตรฐานในการพัฒนาครูและบุคลากรไว้อย่างชัดเจน	4.63	0.48	มากที่สุด
รวม	4.67	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง

ที่สุด 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนพัฒนาบุคลากรให้ตระหนักถึงหลักสูตรและการประเมินผล ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.43) รองลงมา คือ โรงเรียนพัฒนาครูด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.43) และโรงเรียนส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมประชุมสัมมนา ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.43) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนมีนโยบายและมาตรฐานการพัฒนาบุคลากรชัดเจน ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.48)

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นำเสนอดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการเทคโนโลยีสารสนเทศ (X3)	(N=269)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. โรงเรียนมีผู้รับผิดชอบการบำรุงรักษาเทคโนโลยี และพัฒนาระบบฐานข้อมูล	4.70	0.50	มากที่สุด
2. โรงเรียนมีระบบฐานข้อมูลในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.69	0.49	มากที่สุด
3. โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรให้ใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.69	0.48	มากที่สุด
4. โรงเรียนมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.69	0.47	มากที่สุด
5. โรงเรียนมีสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมและพร้อมใช้งาน	4.69	0.47	มากที่สุด
6. โรงเรียนมีการจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด	4.68	0.46	มากที่สุด
7. โรงเรียนมีการจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ และสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน	4.68	0.46	มากที่สุด
รวม	4.69	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับ **มากที่สุด** ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนมีผู้รับผิดชอบการบำรุงรักษาเทคโนโลยีและพัฒนฐานข้อมูล ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ โรงเรียนมีระบบฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.49) และโรงเรียนพัฒนาบุคลากรให้ใช้ระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.48) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.46)

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน นำเสนอดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน (X4)	(N=269)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสม	4.72	0.43	มากที่สุด
2. ผู้ปกครองและชุมชนมีการติดตาม เฝ้าระวัง และคุ้มครองนักเรียน ด้วยรูปแบบ/วิธีการที่เหมาะสม	4.71	0.44	มากที่สุด
3. ผู้ปกครองและชุมชนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพ			มากที่สุด
4. นักเรียนและการเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนร่วมกับโรงเรียน	4.71	0.44	
5. ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมนักเรียน	4.71	0.44	มากที่สุด
6. ผู้ปกครองและชุมชนให้ข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.71	0.44	มากที่สุด

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน (X4)	(N=269)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
7. ผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทในการเป็นเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน	4.70	0.45	มากที่สุด
8. ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองเพื่อร่วมวางแผนแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.70	0.45	มากที่สุด
รวม	4.71	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.35) และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.43) รองลงมา คือ ผู้ปกครองจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตร่วมกับโรงเรียน ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.44) และผู้ปกครองมีการติดตาม เฝ้าระวัง และคุ้มครองนักเรียน ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.44) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนเป็นเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.45) และ ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองเพื่อร่วม วางแผนแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.45)

4.3.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 นำเสนอดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4. 7 ผลการศึกษาระดับการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y)	(N=269)		แปลผล
	($\bar{X}$)	S.D.	
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.71	0.32	มากที่สุด

การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y)	(N=269)		แปลผล
	(X)	S.D.	
ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	4.71	0.37	มากที่สุด
ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.69	0.33	มากที่สุด
ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.69	0.37	มากที่สุด
ด้านส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.68	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.32) รองลงมาคือด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.37) ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.33) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.37) และด้านส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในกลุ่ม ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.33) แต่ยังอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาในสังกัดมีระดับการดำเนินงานที่เอื้อต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมากในทุกมิติ

2. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล นำเสนอดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	(N=269)		แปลผล
ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	$\bar{X}$	S.D.	
ท่านรวบรวมข้อมูลจากการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้ท่านรู้จักนักเรียนแต่ละคนเพิ่มขึ้นและนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆต่อ	4.75	0.44	มากที่สุด
ท่านมีการใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q) ในการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน	4.75	0.44	มากที่สุด

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	(N=269)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
ท่านสามารถบันทึกข้อมูลลงในระเบียบสะสมได้อย่างถูกต้อง เป็นปัจจุบัน มีข้อมูลเพียงพอที่ท่านจะใช้ประโยชน์ในการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	4.74	0.45	มากที่สุด
ท่านได้มีการรวบรวมข้อมูลจากแบบบันทึกจากแบบบันทึกสุขภาพของนักเรียน	4.74	0.45	มากที่สุด
ท่านรวบรวมข้อมูลการมาเรียน การเข้าชั้นเรียนและความสนใจในการเรียนของนักเรียนของท่านแต่ละคน	4.73	0.44	มากที่สุด
ท่านใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) ตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อประเมินพฤติกรรมนักเรียนของท่าน	4.70	0.47	มากที่สุด
ท่านได้มีการสอบถามข้อมูลของนักเรียนจากเพื่อนที่ใกล้ชิดเพื่อรู้จักพฤติกรรมของนักเรียนมากขึ้น	4.70	0.47	มากที่สุด
ท่านได้มีการศึกษาข้อมูลจากแฟ้มสะสมผลงานและผลงานของนักเรียน	4.68	0.49	มากที่สุด
รวม	4.72	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 พบว่าการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคลพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.45) แสดงให้เห็นว่า ครูมีการดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลจากการเยี่ยมบ้านนักเรียน ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.44) การใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q) ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.44) รองลงมา ได้แก่ การบันทึกข้อมูลลงในระเบียบสะสม และการรวบรวมข้อมูลจากแบบบันทึกสุขภาพ ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.45) การรวบรวมข้อมูลการมาเรียนและพฤติกรรมในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การศึกษาข้อมูลจากแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียน ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.49) แต่ยังคงอยู่ในระดับ มากที่สุด

3. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียน นำเสนอตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านคัดกรองนักเรียน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน	(N=269)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
ท่านสรุปผลการคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.74	0.43	มากที่สุด
ท่านสามารถจำแนกนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.70	0.48	มากที่สุด
ท่านคัดกรองนักเรียนจากระเบียบสะสมจำแนกนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.70	0.46	มากที่สุด
ท่านคัดกรองนักเรียนจากการเยี่ยมบ้านจำแนกนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.69	0.46	มากที่สุด
ท่านคัดกรองนักเรียนจากแบบบันทึกการตรวจสอบสุขภาพจำแนกนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.68	0.48	มากที่สุด
ท่านคัดกรองนักเรียนจากการใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) จำแนกนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.61	0.49	มากที่สุด
รวม	4.68	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 พบว่าการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.46) แสดงให้เห็นว่า ครูมีการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสรุปผลการคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.43) รองลงมา ได้แก่ การจำแนกนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และการคัดกรองจากระเบียบสะสม $\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.48 และ 0.46 ตามลำดับ) การคัดกรองจากการเยี่ยมบ้าน ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.46) การคัดกรองจากแบบบันทึกการตรวจสอบสุขภาพ ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.48) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การคัดกรองจากการใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.49)แต่ยังคงอยู่ในระดับ มากที่สุด

4. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นำเสนอดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านส่งเสริมและพัฒนา

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านส่งเสริมและพัฒนา	(N=269)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
ท่านจัดกิจกรรม Home Room ให้ได้ตามแผนที่วางไว้	4.78	0.42	มากที่สุด
ท่านจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโดยนักเรียน	4.76	0.43	มากที่สุด
ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่เสมอ			
ท่านจัดบันทึกหัวข้อ ปัญหา ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม Home Room แต่ละครั้งเพื่อประโยชน์ในกิจกรรมครั้งต่อไป	4.68	0.50	มากที่สุด
ท่านสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครอง	4.67	0.46	มากที่สุด
ท่านสร้างกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ ให้นักเรียนมีคุณภาพและพฤติกรรมที่เหมาะสม	4.59	0.51	มากที่สุด
ท่านได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง	4.57	0.56	มากที่สุด
รวม	4.67	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 พบว่าการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดกิจกรรม Home Room ให้ได้ตามแผนที่วางไว้ ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.42) รองลงมา ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยนักเรียนให้ความร่วมมือในการเข้า

ร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.43) การจดบันทึกหัวข้อ ปัญหา และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม Home Room ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.50) การสร้างสัมพันธภาพที่ีระหว่างครูและผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.46) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.56) แต่ยังคงอยู่ในระดับ มากที่สุด

4. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นำเสนอดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	(N=269)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
ท่านรับรู้และเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและให้คำปรึกษาได้เป็นอย่างดี	4.84	0.37	มากที่สุด
ท่านได้จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน	4.79	0.43	มากที่สุด
ท่านได้จัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง โดยได้รับความร่วมมือจากครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆได้เป็นอย่างดี	4.72	0.45	มากที่สุด
สามารถจัดกิจกรรมซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำให้มีผลการเรียนที่ดีขึ้น	4.67	0.49	มากที่สุด
ท่านสามารถให้คำปรึกษา คำแนะนำให้การแก้ไขปัญหาต่างๆของนักเรียนได้ จนนักเรียนคลายความวิตกกังวล	4.63	0.49	มากที่สุด
ท่านสามารถขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการขอข้อมูล ร่วมกันปรึกษาและลงมือช่วยเหลือนักเรียนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว	4.60	0.49	มากที่สุด
รวม	4.71	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 พบว่าการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.45) และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรับรู้และเข้าใจปัญหาของนักเรียนและให้คำปรึกษาได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.37) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.43) การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยความร่วมมือจากครูและผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.45) การจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อพัฒนาผลการเรียน ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.49) การให้คำปรึกษาเพื่อคลายความวิตกกังวลของนักเรียน ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49) แต่ยังคงอยู่ในระดับ มากที่สุด

4. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการส่งต่อ นำเสนอดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4. 12 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการส่งต่อ

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ	(N=269)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
ท่านสามารถทำให้นักเรียนที่ส่งต่อมีความสบายใจและยอมรับเหตุผลความจำเป็นที่ส่งต่อนักเรียนให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลช่วยเหลือต่อไป	4.84	.37	มากที่สุด
ท่านมีการติดตามผลการส่งต่อของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.75	.44	มากที่สุด
ท่านได้ทำการบันทึกการส่งต่อโดยมีการสรุปข้อมูลนักเรียน วิธีการช่วยเหลือและผลที่เกิดขึ้นในการช่วยเหลือที่ผ่านมาอย่างครบถ้วนเป็นปัจจุบัน	4.71	.47	มากที่สุด
ท่านได้มีการแจ้งผู้ปกครองเกี่ยวกับข้อมูลและผลการช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน	4.69	.47	มากที่สุด
ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และครบถ้วนแก่ผู้เชี่ยวชาญในการส่งต่อนักเรียน	4.66	.48	มากที่สุด
ท่านดำเนินการหาครูหรือผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมในการส่งต่อนักเรียน	4.61	.50	มากที่สุด

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	(N=269)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการส่งต่อ			
ท่านได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งต่อเป็นอย่างดี ในการติดตามผลและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งต่อ	4.61	.51	มากที่สุด
รวม	4.70	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 พบว่าการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.46) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การทำให้นักเรียนที่ส่งต่อมีความสบายใจและยอมรับเหตุผลในการส่งต่อ ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.37) รองลงมา คือ การติดตามผลการส่งต่อของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.44) การบันทึกข้อมูลการส่งต่ออย่างครบถ้วนเป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.47) การแจ้งผู้ปกครองเกี่ยวกับข้อมูลและผลการช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.47) การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.48) ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การหาครูหรือผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสม และการได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.50 และ 0.51 ตามลำดับ)แต่ยังคงอยู่ในระดับ มากที่สุด

4.3.4 ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยปัจจัย

ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลและผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยใช้วิธีการหาค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) นำเสนอ ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลและผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ปัจจัยที่ส่งผล (X)	X1	X2	X3	X4	Yt
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (X1)	1.000				
ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร (X2)	0.534**	1.000			
ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X3)	0.468**	0.573**	1.000		
ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน (X4)	0.962**	0.534**	0.953**	1.000	
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y)	0.268**	0.344**	0.559**	0.551**	1.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ตัวแปรปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2-tailed) ทุกคู่ ดังนี้ ปัจจัยด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (x3) มีความสัมพันธ์กับ Y สูงที่สุด ($r = 0.559$, $p < .01$) อยู่ในระดับสูงปานกลาง ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน (x4) มีความสัมพันธ์กับ Y ($r = 0.551$, $p < .01$) อยู่ในระดับสูงปานกลาง ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร (x2) มีความสัมพันธ์กับ Y ($r = 0.344$, $p < .01$) อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (x1) มีความสัมพันธ์กับ Yt ต่ำที่สุด ($r = 0.268$, $p < .01$) อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้วยกัน พบว่า x3 (เทคโนโลยีสารสนเทศ) กับ x4 (ความร่วมมือผู้ปกครอง) มีความสัมพันธ์กันสูงมาก ($r = 0.953$, $p < .01$) และ x1 (ภาวะผู้นำ) กับ x4 (ความร่วมมือผู้ปกครอง) มีความสัมพันธ์กันสูงมาก ($r = 0.962$, $p < .01$) ซึ่งอาจเป็นสัญญาณของปัญหา Multicollinearity ที่ต้องพิจารณาในการวิเคราะห์ถดถอย

44.3.5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 นำเสนอดังตารางที่ 4.14 และ 4.15

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ กำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ กำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณที่ปรับแก้ และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

Model	R	R ²	Adj. R ²	Std. Error	F	Sig.
1 (X3)	0.559	0.313	0.310	0.263	121.367	.000

จากตารางที่ 4.14 พบว่า แบบจำลองถดถอยที่มีตัวแปรพยากรณ์เพียงตัวเดียว คือ x3 (การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.559 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) เท่ากับ 0.313 แสดงว่าตัวแปร x3 สามารถอธิบายความแปรปรวนของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ร้อยละ 31.30 ค่า Adjusted R² = 0.310 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of Estimate) = 0.263

ตารางที่ 4.15 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Coefficients) ของสมการพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Model	ตัวแปร	b	SE(b)	Beta (β)	t	Sig.
1	(Constant)	2.326	0.211	-	11.017	.000
	x3 (การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ)	0.507	0.046	0.559	11.017	.000

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) ของตัวแปร x3 (การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ) เท่ากับ 0.507 ค่า Beta = 0.559 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (t = 11.017, p < .001) และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ 2.326 (t = 11.017, p < .001) ดังนั้นสมการพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรูปแบบคะแนนดิบ (Unstandardized) มีดังนี้

$$Y' = 2.326 + 0.507 (x_3)$$

และในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (Standardized Equation) คือ

$$Z' = 0.559 (Z_3)$$

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ได้แก่ 1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จากปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น จำนวน 269 คน จาก 145 โรงเรียน

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check lists) จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นที่รับผิดชอบ และจำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบ ตอนที่ 2 แบบสอบถามชนิดปลายปิดแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ปัจจัยด้านพัฒนาครูและบุคลากร 3) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 28 ข้อ และตอนที่ 3 แบบสอบถามชนิดปลายปิดแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) ด้านการส่งต่อ จำนวน 33 ข้อ โดยนำแบบสอบถามส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการหาค่า IOC (Index of item objective congruence) จำนวน 3 ท่าน พบว่า ข้อคำถาม 1-51 ข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ปรึกษา / ครูประจำชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

จำนวน 30 ชุด และได้้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล กับครูที่ปรึกษา / ครูประจำชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผ่านแบบสอบถามออนไลน์ Google Form โดยสามารถตอบแบบสอบถามผ่านลิงค์ URL หรือสแกน QR CODE จำนวน 269 คนและได้รับการตอบกลับ 269 คนคิดเป็นร้อยละ 100

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (วัตถุประสงค์ข้อที่ 1)

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.29) ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (Y4) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมาคือด้านการส่งต่อนักเรียน (Y5) ($\bar{X} = 4.71$) และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Y1) ($\bar{X} = 4.71$) ตามลำดับ

5.1.2 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (วัตถุประสงค์ข้อที่ 2)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน (x4) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมาคือด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (x3) ($\bar{X} = 4.69$) ด้านการพัฒนาบุคลากร (x2) ($\bar{X} = 4.67$) และด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (x1) ($\bar{X} = 4.60$) ตามลำดับ

5.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (วัตถุประสงค์ข้อที่ 3)

ปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2-tailed) โดยปัจจัยด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (x3) มีความสัมพันธ์สูงสุด ($r = 0.559$) รองลงมาคือด้านความร่วมมือผู้ปกครอง (x4) ($r = 0.551$) ด้านการพัฒนาบุคลากร (x2) ($r = 0.344$) และด้านภาวะผู้นำ (x1) ($r = 0.268$) ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 ของการวิจัย

5.1.4 สมการพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (วัตถุประสงค์ข้อที่ 4)

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนพบว่า มีเพียงปัจจัยด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (x3) เพียงตัวเดียวที่ผ่านเกณฑ์การนำเข้าสู่สมการ ($p \leq .05$) โดยสามารถพยากรณ์การ

ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ร้อยละ 31.30 ($R^2 = 0.3125$, $F(1,267) = 121.367$, $p < .001$) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y' = 2.326 + 0.507 (x_3)$$

และในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (Standardized Equation) คือ

$$Z' = 0.559 (Z_3)$$

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ที่ระบุว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือมาตรฐาน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) ที่กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลอย่างรอบด้าน

ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2562) ที่กล่าวว่าการส่งเสริมพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกกลุ่มสามารถปรับปรุงพฤติกรรมและพัฒนาตนเอง โดยใช้วิธีการหลากหลาย เช่น กิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน และกิจกรรมเสริมทักษะชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ Hardwicke (2006) ที่ระบุว่าระบบสนับสนุนนักเรียนที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยทีมงานที่ได้รับการฝึกอบรมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ

5.2.2 ระดับปัจจัยที่ส่งผลอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน (x4) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของชฎารัตน์ พลเดช (2558) ที่อธิบายว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนหมายถึงการร่วมวางแผน กำหนดนโยบาย สร้างเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อร่วมแก้ไขปัญหา นักเรียน และสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9(6) ที่บัญญัติให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชนในการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับ Karen และ Paul (2013) ที่ระบุว่า การเปิดโอกาสให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษาจะช่วยยกระดับคุณภาพการดำเนินงาน

ปัจจัยด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (x3) มีค่าเฉลี่ยรองลงมา สอดคล้องกับแนวคิดของทวีศักดิ์ หิมกระโทก (2558) ที่อธิบายว่าเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาครอบคลุมการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ การประมวลผล และการสื่อสาร เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับ August et al. (2017) ที่พบว่าความสำเร็จของการนำระบบสนับสนุนหลายระดับมาใช้ต้องอาศัยการใช้ข้อมูลเพื่อติดตามความก้าวหน้า (data-driven decision making) เป็นสำคัญ

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (x1) แม้จะมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในกลุ่มปัจจัย แต่ยังอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของภารดี อนันต์นาวิ (2555) ที่ระบุว่าภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยดึงศักยภาพของบุคลากรออกมาใช้ ประสานความขัดแย้ง และจูงใจให้บุคลากรทุ่มเทต่อองค์กร

5.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รชา พลูปวง (2567) ที่พบว่าปัจจัยด้านผู้บริหาร การพัฒนาบุคลากร และผู้ปกครอง ชุมชนมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

ปัจจัยด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (x3) มีความสัมพันธ์สูงสุดกับการดำเนินงาน ($r = 0.559$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉราพร มานะกิจ (2567) ที่พบว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และสอดคล้องกับ Ponsford et al. (2022) ที่ผ่านการทบทวนเชิงระบบพบว่าการใช้ข้อมูลภายในโรงเรียนเพื่อสร้างความมุ่งมั่น (data-informed implementation) เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินโครงการแบบโรงเรียนทั้งระบบ

ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน (x4) มีความสัมพันธ์ ($r = 0.551$) สอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547) ที่ระบุว่าผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทสำคัญในการดูแลเอาใจใส่นักเรียน และสอดคล้องกับ Kearney (2025) ที่พบว่า การสนับสนุนจากชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่นช่วยเพิ่มประสิทธิผลของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

น่าสังเกตว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (x1) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานต่ำที่สุด ($r = 0.268$) ซึ่งอาจเป็นเพราะในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ครูที่ปรึกษามีบทบาทหลักในการดำเนินงาน การรับรู้ถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารอาจมีผลทางอ้อมมากกว่าทางตรงต่อระดับปฏิบัติงานในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าภาวะผู้นำส่งผลผ่านการพัฒนาบุคลากรและการสร้างวัฒนธรรมองค์กรมากกว่าส่งผลโดยตรงต่อผลผลิต ดังที่ Bass (1990) อธิบายว่าผู้นำที่ดีต้องสร้างแรงจูงใจและภาวะผู้นำของผู้ตาม ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้เวลา

5.2.4 ปัจจัยพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนพบว่า มีเพียงปัจจัยด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (x3) เท่านั้นที่ผ่านเกณฑ์การนำเข้าสมการ ($R^2 = 0.313$, $F = 121.367$, $p < .001$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธฤชวรรณ ศิริพรหม (2568) ที่พบว่าปัจจัยเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงสุตา พรหมมา (2567) ที่พบว่าปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกับภาวะผู้นำพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ร้อยละ 72.90

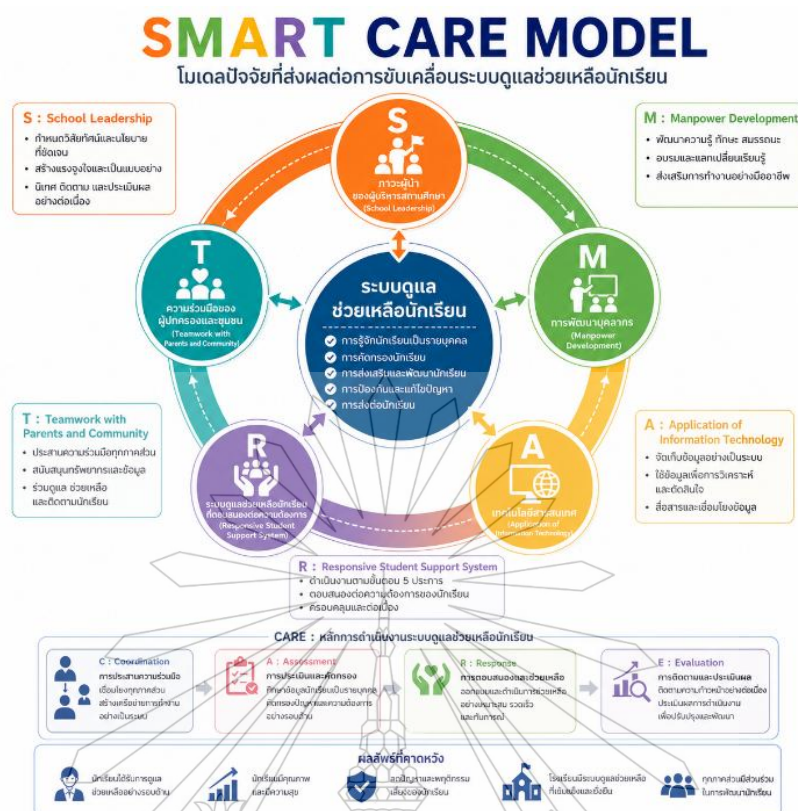
การที่ตัวแปรปัจจัยอีก 3 ด้านไม่ผ่านเกณฑ์การรับเข้าสมการในการวิเคราะห์ครั้งนี้ มีสาเหตุสำคัญจากปัญหา Multicollinearity โดยเฉพาะอย่างยิ่ง x4 (ความร่วมมือผู้ปกครอง) มีความสัมพันธ์กับ x3 (เทคโนโลยี) สูงมาก ($r = 0.953$) ทำให้ค่า Tolerance ของ x4 ต่ำเพียง 0.093 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ($\text{Tolerance} > 0.1$) นอกจากนี้ x1 (ภาวะผู้นำ) กับ x4 ก็มีความสัมพันธ์กันสูง ($r = 0.962$) ซึ่งสอดคล้องกับที่ Ponsford et al. (2022) อธิบายว่าปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้บริหาร การใช้เทคโนโลยีข้อมูล และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องมักดำเนินไปพร้อมกันในโรงเรียน ทำให้ยากต่อการแยกผลของแต่ละปัจจัยออกจากกัน

อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพียร์สัน (Bivariate Correlation) แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ จึงสามารถกล่าวได้ว่า ทั้ง 4 ปัจจัยมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของนฤมล กอบแก้ว (2561) ที่ระบุว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องอาศัยปัจจัยหลายด้านที่เกื้อหนุนกัน

องค์ความรู้ใหม่

จากการสังเคราะห์ผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน มีความสัมพันธ์กันในลักษณะบูรณาการ ไม่ได้แยกขาดจากกันอย่างเป็นอิสระ กล่าวคือ ปัจจัยแต่ละด้านมีการเชื่อมโยงและส่งเสริมซึ่งกันและกันในลักษณะของระบบ (System Approach) ส่งผลให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้ว่า การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรดำเนินการในลักษณะองค์รวมเชิงระบบมากกว่าการพัฒนาแบบแยกส่วน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขณะที่ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ การพัฒนาบุคลากร และความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน ทำหน้าที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่เชื่อมโยงกันในลักษณะระบบบูรณาการ ซึ่งควรได้รับการพัฒนาไปพร้อมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 5.1 องค์ความรู้ใหม่การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรดำเนินการในลักษณะองค์รวมเชิงระบบ

SMART CARE MODEL เป็นรูปแบบแนวคิดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน

โมเดลนี้ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ SMART ซึ่งเป็นปัจจัยขับเคลื่อนหลักของระบบ และ CARE ซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินงานที่ช่วยให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยมี “ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” เป็นศูนย์กลางของการดำเนินงาน

1. SMART : ปัจจัยขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

S = School Leadership (ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา)

หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจ การสนับสนุนทรัพยากร และการกำกับติดตามการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพช่วยให้บุคลากรเกิดความตระหนัก เห็นความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และสามารถปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความชัดเจน เป็นระบบ และเกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน

M = Manpower Development (การพัฒนาบุคลากร)

หมายถึง กระบวนการพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ และสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาบุคลากรช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การให้คำปรึกษา การป้องกันและแก้ไขปัญหา รวมทั้งการส่งต่อนักเรียนอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีคุณภาพและตรงตามความต้องการของผู้เรียน

A = Application of Information Technology (การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ)

หมายถึง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการรวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์ และเชื่อมโยงข้อมูลของนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้สถานศึกษาสามารถจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลได้อย่างเป็นระบบ สามารถติดตามพฤติกรรม วิเคราะห์ปัญหา คัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และใช้ข้อมูลเพื่อวางแผนช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ

R = Responsive Student Support System (ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน) หมายถึง ระบบการดำเนินงานที่มุ่งดูแล ช่วยเหลือ ส่งเสริม และแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

ระบบดังกล่าวมุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง และสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

T = Teamwork with Parents and Community (ความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน)

หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอกโรงเรียน ในการร่วมวางแผน สนับสนุน ติดตาม และร่วมแก้ไขปัญหาของนักเรียน

การทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน ช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความต่อเนื่องทั้งในและนอกโรงเรียน อีกทั้งยังช่วยสร้างเครือข่ายสนับสนุนในการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

2. CARE : กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

C = Coordination (การประสานความร่วมมือ) หมายถึง การเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

A = Assessment (การประเมินและคัดกรอง) หมายถึง การรวบรวมข้อมูล ศึกษาพฤติกรรม วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม

R = Response (การตอบสนองและช่วยเหลือ) หมายถึง การวางแผนและดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนตามสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละบุคคลอย่างเหมาะสม รวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์

E = Evaluation (การติดตามและประเมินผล) หมายถึง การติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ควรกำหนดนโยบาย พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะ เช่น การพัฒนาฐานข้อมูลนักเรียนออนไลน์ที่ครูสามารถบันทึกและติดตามข้อมูลนักเรียนได้แบบเรียลไทม์ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีพลังพหุการดำเนินการสูงที่สุด

2. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรพัฒนาภาวะผู้นำด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามแนวทางของ Bass (1990) ที่ระบุว่าผู้นำที่ดีต้องสร้างแรงจูงใจและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

3. สำนักงานเขตฯ ควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและชุมชนกับสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547) ที่ระบุว่าผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน กำหนดนโยบาย ไปจนถึงการร่วมแก้ไขปัญหานักเรียนผ่านเครือข่ายผู้ปกครอง

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. สถานศึกษาควรจัดอบรมพัฒนาครูที่ปรึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น ระบบฐานข้อมูล Scan Tool แบบประเมิน SDQ ออนไลน์ และแอปพลิเคชันสื่อสารกับผู้ปกครอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของณรงค์ สมพงษ์ (2552) ที่กล่าวว่าเทคโนโลยีในงานบริหารช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ครูที่ปรึกษาควรเน้นกระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างรอบด้านโดยใช้เครื่องมือหลากหลาย ได้แก่ ระเบียบสะสม แบบประเมิน SDQ การเยี่ยมบ้าน และการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมทุกมิติตามที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) กำหนด

3. สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมโฮมรูมและการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง พร้อมสร้างช่องทางการสื่อสารที่สะดวกและรวดเร็ว สอดคล้องกับกนกวรรณ สุภาราญ (2563) ที่พบว่าความร่วมมือระหว่างครอบครัวและโรงเรียนมีอิทธิพลโดยตรงต่อพัฒนาการของเด็กในทุกมิติ

4. สถานศึกษาควรจัดระบบการส่งต่อนักเรียนที่ชัดเจน โดยสร้างเครือข่ายกับผู้เชี่ยวชาญภายนอก ทั้งนักจิตวิทยา แพทย์ สาธารณสุขอำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับแนวทางของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2562) เพื่อให้นักเรียนที่มีปัญหาซับซ้อนได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมและทันที่

5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรใช้วิธีวิเคราะห์ที่สามารถรับมือกับปัญหา Multicollinearity ได้ดีกว่า เช่น การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) หรือสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) เพื่อศึกษาเส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยทั้ง 4 ด้านกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างครอบคลุม

2. ควรศึกษาปัจจัยเพิ่มเติมที่อาจส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น งบประมาณ การนิเทศติดตาม บรรยายาคองค์กร โครงสร้างองค์กร และทัศนคติของครูที่ปรึกษา ซึ่งงานวิจัยของ ดวงสุตา พรหมมา (2567) วิศรุต เทวมินต์ (2568) และ ธฤชวรรณ ศิริพรหม (2568) พบว่าปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพหรือวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ควบคู่กับเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาเจาะลึกกลไกและกระบวนการที่ปัจจัยต่าง ๆ ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในบริบทโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ทั้งขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

4. ควรขยายการวิจัยไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำผลการวิจัยและสมการพยากรณ์ไปประยุกต์ใช้ในวงกว้าง ตามแนวทางของ Kearney (2025) ที่แนะนำว่าการนำระบบสนับสนุนนักเรียนแบบโรงเรียนชนบทต้องคำนึงถึงบริบทพื้นที่อย่างรอบด้าน

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2552). แผนยุทธศาสตร์กรมสุขภาพจิตตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554). กรุงเทพฯ: บริษัทละม่อมจำกัดกรมสุขภาพจิต
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-ช่วงชั้นที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2554). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: ยูเรนัส อิมเมจกรุ๊ป.
- จุฑารัตน์ มั่นรักคง, และบรรจบ บุญจันทร์. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, 11(1), 68-80.
- ชฎารัตน์ พลเดช. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดวงสุดา พรหมมา, นิวัตต์ น้อยมณี, และภูวนัย สุวรรณธรา. (2567). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 25(2), 1857-1869.
- ทวีศักดิ์ หยมกระโทก. (2558). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษา รอบที่3 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธฤชวรรณ ศิริพรหม. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ 24(1), 71-84.
- นฤมล ศรีหาวงค์. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 12(2), 112-124.
- ณัฐพันธ์ ดิศเจริญ. (2565). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. วารสารการเรียนรู้สมัยใหม่, 7(3), 322-335. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JMLD>
- โปรแกรมบริหารงานบุคคล Prosoft HCM. (2561). การพัฒนาบุคลากร คืออะไร. เข้าถึงได้จาก <https://www.prosofthcm.com/Article/Detail/15778> 22 พฤษภาคม 2564.

- พระวสันต์ ชีรวโร. (2561). การศึกษาสภาพการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการ เรียนการ สอนรายวิชา
พระพุทธรูปศาสนาของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19.
วิทยานิพนธ์ พธ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พัชนียา หานะพันธ์. (2557). การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารทรัพยากรทาง การศึกษาของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 และผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ภาวดี อนันต์นาวี. (2555). หลักการแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). ชลบุรี: มนตรี.
- ภัชจิรา กำลังการ, พรรณรชา พิทยขจรวงศ์, และนพวรรณ ตำนวิริยะกุล. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา. วารสารวิจัยราชภัฏนครราชสีมา, 21(2), 151–165.
- รชา พูลพ่วง, ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์และ อรสา จรุงธรรม. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา, วารสาร มจร การพัฒนาสังคม, 9(1): 374-384
- รัตติยาภรณ์ เพ็ญผจญ, ชีรพนันท์ แนนเนียน, และไกรวิชญ์ ดีเอ็ม. (2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2. วารสารวิชาการ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 8(1), 310–321.
- รัตนพร สีเมฆ, และพระครูอุทัยชัยการโกศล. (2568). ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 19(1), 198–211.
- วรรณภา เย็นมนัส. (2557). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วัฒนา ศิริสาชา, และ บรรจบ บุญจันทร์. (2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครราชสีมา. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 10(1), 2062–2074.

วิศรุต แสนสระดี, และ วิทยา ภู่วิทยาธร. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 30.วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 6(2), 88–101.

ศิริลักษณ์ ตัวสุวรรณบวร, พินกร ชอัมพงษ์, และ เยาวเรศ ภักดีจิตร. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง.วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 6(2), 94–103.

สายสมร ยูนินิ. (2545). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: แนวทางหนึ่งในการปฏิรูปการเรียนรู้ของกรมสามัญศึกษา.วารสารวิชาการ, 5(5), 74.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. (2549). การศึกษาสภาพการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. (2567). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี2567.มหาสารคาม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 ก). การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547 ข) แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการแนะแนว.กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

หน่วยศึกษานิเทศก์. (2550). การพัฒนาและการใช้ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้.กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์

- อัจฉราพร มานะกิจ, ฐิติกรณ์ ยาวีไชย จารึกศิลป์, และ โสภนา สุดสมบูรณ์. (2567). ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1. วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการมหาวิทยาลัยมหิดล, 11(1), 229–249.
- อัญทิรา วาตี.(2019).ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร.Journal of Education,30(1):194-208
- เอื้อพร อ่อนน้อม. (2554). การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- August, G. J., Piehler, T. F., & Miller, F. G. (2017). Implementing and evaluating a multitiered system of support for school-based mental health services. *Journal of School Psychology*, 61, 1-15.<https://doi.org/10.1016/j.jsp.2017.01.001>
- Bass, B. M. (1990). Bass and Stogdill's Handbook of Leadership: Theory Research and Managerial Application (3 rded.). New York: Free press
- Hardwicke, S. B. (2006). An Analysis of Student Assistance Program Outcome. (Ph.D. Thesis), Virginia Polytechnic Institute and State University,
- Karen, L. M. & Paul, J. K. (2013). The Dual Capacity-Building Framework for Family–School Partnerships. Funding for this publication is provided by the U.S. Department of Education, contract number ED-04-CO-0039/0001.
- Kearney, C. A. (2025). Implementing multi-tiered systems of support in rural schools: Challenges and opportunities. *Frontiers in Education*, 10, 1538. <https://doi.org/10.3389/feduc.2025.01538>
- Ponsford, R., Simkiss, N., Whittaker, F., Maughan, C., Robling, M., Murphy, S., Campbell, R. (2022). What factors influence implementation of whole-school interventions aiming to promote student commitment to school to prevent substance use and violence? *BMC Public Health*, 22(1), 2148. <https://doi.org/10.1186/s12889-022-14544-4>
- Richter, A., Sjunnestrand, M., Romare Strandh, M., & Hasson, H. (2022).Implementingschoolbasedmental health services: A scoping review of

the literature summarizing the factors that affect implementation.

International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(6), 3489. <https://doi.org/10.3390/ijerph19063489>

Virginia, U.S. James, L. C. (2005). *The Public Participation Handbook: Making Better Decisions Through Citizen Involvement*. San Francisco: Jossey-Boss A Wiley Imprint.

คลิกหรือแตะที่นี่เพื่อใส่ข้อความ

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้สอบถามปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

2. ผู้ตอบแบบสอบถามนี้ คือ ครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน และครูที่
ปรึกษานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ขอ
ความอนุเคราะห์จากท่านโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ

3. ข้อมูลที่ท่านตอบในแบบสอบถามนี้จะไม่ผลต่อตัวของท่านแต่ประการใด เพราะผู้วิจัย
จะนำผลไปวิเคราะห์ในภาพรวม คำตอบของท่านจะมีประโยชน์เป็นอย่างยิ่งต่อ การวิจัยและการ
พัฒนาการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวพรนภา แสนเมือง

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่เห็นว่าตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ
 - () หญิง
 - () ชาย
2. ระดับชั้นที่สอน
 - () ประถมศึกษา
 - () มัธยมศึกษา (ขยายโอกาส)
3. จำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบ
 - () น้อยกว่า 20 คน/ห้อง
 - () 20-29 คน/ห้อง
 - () 30-39 คน/ห้อง
 - () 40-49 คน/ห้อง

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านแบบสอบถามในแต่ละข้ออย่างชัดเจน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริง / ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงข้อละ 1 เครื่องหมาย ตามเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง มีคุณลักษณะและการปฏิบัติงาน ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีคุณลักษณะและการปฏิบัติงาน ระดับมาก
- 3 หมายถึง มีคุณลักษณะและการปฏิบัติงาน ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีคุณลักษณะและการปฏิบัติงาน ระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีคุณลักษณะและการปฏิบัติงาน ระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	คุณลักษณะและ ระดับการปฏิบัติงาน				
		1	2	3	4	5
ด้านภาวะผู้นำ						
1	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง					
2	ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์แก่ครูและบุคลากร					
3	ผู้บริหารมีการสร้างสรรค์และพัฒนาการทำงานอยู่เสมอ					
4	ผู้บริหารมีการใช้หลักเหตุผลในการบริหารงานในโรงเรียน					
5	ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่นๆ					
6	ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ					
7	ผู้บริหารมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน					
ด้านการพัฒนาบุคลากร						
1	โรงเรียนมีการพัฒนาครูโดยเน้นให้ตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ					
2	โรงเรียนมีนโยบายและมาตรฐานในการพัฒนาครูและบุคลากรไว้อย่างชัดเจน					
3	โรงเรียนมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาครูและบุคลากรที่ชัดเจน					
4	โรงเรียนมุ่งพัฒนาครูและบุคลากรในด้านการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน					

ข้อที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คุณลักษณะและระดับการปฏิบัติงาน				
		1	2	3	4	5
1	ผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทในการเป็นเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน					
2	ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองเพื่อร่วมวางแผนแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
3	ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมนักเรียน					
4	ผู้ปกครองและชุมชนให้ข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
5	ผู้ปกครองและชุมชนมีการติดตาม เฝ้าระวัง และคุ้มครองนักเรียน ด้วยรูปแบบ/วิธีการที่เหมาะสม					
6	ผู้ปกครองและชุมชนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพนักเรียนและการเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนร่วมกับโรงเรียน					
7	ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสม					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ระดับปฏิบัติการของครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

คำชี้แจง โปรดอ่านแบบสอบถามในแต่ละข้ออย่างชัดเจน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องว่างทาง
ขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริง / ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงข้อละ 1
เครื่องหมาย ตามเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติงานใน ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติงานใน ระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติงานใน ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติงานใน ระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีมีการปฏิบัติงานใน ระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		1	2	3	4	5
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล						
1	ท่านสามารถบันทึกข้อมูลลงในระเบียบสะสมได้อย่างถูกต้อง เป็นปัจจุบัน มีข้อมูลเพียงพอที่ท่านจะใช้ประโยชน์ในการรู้จักนักเรียนรายบุคคล					
2	ท่านใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) ตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อประเมินพฤติกรรมนักเรียนของท่าน					
3	ท่านรวบรวมข้อมูลจากการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อให้ท่านรู้จักนักเรียนแต่ละคนเพิ่มขึ้นและนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆต่อ					
4	ท่านรวบรวมข้อมูลการเรียนรู้ การเข้าชั้นเรียน และความสนใจในการเรียนของนักเรียนของท่านแต่ละคน					
5	ท่านได้มีการศึกษาข้อมูลจากแฟ้มสะสมผลงาน และผลงานของนักเรียน					
6	6) ท่านได้มีการรวบรวมข้อมูลจากแบบบันทึกจากแบบบันทึกสุขภาพของนักเรียน					
7	ท่านได้มีการสอบถามข้อมูลของนักเรียนจากเพื่อนที่ใกล้ชิดเพื่อรู้จักพฤติกรรมของนักเรียนมากขึ้น					
8	ท่านมีการใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q) ในการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน					
ด้านการคัดกรองนักเรียน						
1	ท่านสามารถจำแนกนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่างถูกต้องเหมาะสม					

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		1	2	3	4	5
2	ท่านคัดกรองนักเรียนจากระเบียบสะสมจำแนกนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่างถูกต้องเหมาะสม					
3	ท่านคัดกรองนักเรียนจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพจำแนกนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่างถูกต้องเหมาะสม					
4	ท่านคัดกรองนักเรียนจากการเยี่ยมบ้านจำแนกนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่างถูกต้องเหมาะสม					
5	ท่านคัดกรองนักเรียนจากการใช้แบบประเมินพฤติกรรม(SDQ) จำแนกนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่างถูกต้องเหมาะสม					
6	ท่านสรุปผลการคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม					
ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน						
1	ท่านจัดกิจกรรม Home Room ให้ได้ตามแผนที่วางไว้					
2	ท่านจัดบันทึกหัวข้อ ปัญหา ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม Home Room แต่ละครั้งเพื่อประโยชน์ในกิจกรรมครั้งต่อไป					
3	ท่านได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง					
4	ท่านสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครอง					

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		1	2	3	4	5
1	ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และครบถ้วนแก่ผู้เชี่ยวชาญในการส่งต่อนักเรียน					
2	ท่านดำเนินการหาครูหรือผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมในการส่งต่อนักเรียน					
3	ท่านมีการติดตามผลการส่งต่อของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
4	ท่านสามารถทำให้นักเรียนที่ส่งต่อมีความสบายใจและยอมรับเหตุผลความจำเป็นที่ส่งต่อนักเรียนให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลช่วยเหลือต่อไป					
5	ท่านได้ทำการบันทึกการส่งต่อโดยมีการสรุปข้อมูลนักเรียน วิธีการช่วยเหลือและผลที่เกิดขึ้นในการช่วยเหลือที่ผ่านมาอย่างครบถ้วนเป็นปัจจุบัน					
6	ท่านได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งต่อเป็นอย่างดี ในการติดตามผลและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือให้นักเรียนที่ส่งต่อ					
7	ท่านได้มีการแจ้งผู้ปกครองเกี่ยวกับข้อมูลและผลการช่วยเหลือให้นักเรียนให้เป็นปัจจุบัน					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓

QR Code

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่า

ตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ผู้วิจัย นางสาวพรนภา แสนเมือง

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ติดต่อสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ ๐๘๒-๗๕๓๑๖๕๑

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา
เลขที่ 91 ถนนเทศบาล 1 ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000 โทรศัพท์ 0 7321 2863 ต่อ 131
E-mail: scphyl.irb@yala.ac.th Website: http://www.yala.ac.th/IRB-SCPHYL/

AF 04-03

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ชื่อโครงการวิจัย	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการดูแลสุขภาพของนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3		
รหัสจริยธรรมการวิจัย	SCPHYLIRB-2568/943		
ผู้วิจัยหลัก	นางสาวพรนภา แสนเมือง		
สังกัด	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน		
วิธีการพิจารณา	Expedited		
วันที่ส่ง	11 ธันวาคม 2568	วันที่พิจารณา	20 ธันวาคม 2568
วันที่รับรอง	30 ธันวาคม 2568	วันหมดอายุ	30 ธันวาคม 2569

เอกสารที่รับรอง

1. โครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เอกสารชี้แจงข้อมูลอาสาสมัครวิจัย
4. เอกสารแสดงความยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าว
5. ประวัตินักวิจัย/คณะนักวิจัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา ได้พิจารณาโครงการวิจัยแล้ว ตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล ตามระเบียบแนวทาง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หมายเหตุ:

1. กำหนดส่งรายงานความก้าวหน้า 30 มิถุนายน 2569 แบบฟอร์ม AF 03-19
2. กำหนดส่งรายงานสิ้นสุดโครงการ 30 มกราคม 2570 แบบฟอร์ม AF 03-20
3. หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัยต้องได้รับการรับรอง ให้นักวิจัยขออนุมัติปรับรายละเอียด และ AF 07-02
4. หากดำเนินการวิจัยไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลารับรอง ให้นักวิจัยขออนุมัติขยายระยะเวลา แบบฟอร์ม AF 03-18

(นายอวิรุทธิ์ สิงห์กุล)

เลขานุการคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรม
การวิจัยในมนุษย์

(ผศ.ดร.ภคณัฐ วีระจร)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรม
การวิจัยในมนุษย์

(หนังสือรับรองมีขึ้นบนตราสัญลักษณ์วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา)

ชื่อนักศึกษา : นางสาวพรนภา แสนเมือง เลขทะเบียนนักศึกษา : ๖๗๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๔
 หัวข้อสารนิพนธ์ : ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓ FACTORS EFFECTING THE
 IMPLEMENTATION OF STUDENT SUPPORT SYSTEMS OF SCHOOLS UNDER
 MAHASARAKHAM PRIMARY EDUCATIONAL THE SERVICE OFFICE AREA ๓

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ๓ ท่าน

ชื่อ-สกุล : นายเอกชัย อ้ายม่าน

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านชีหนองจิก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓

คุณวุฒิ : ศึกษาศาสตรบัณฑิต (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การนิเทศการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ชื่อ-สกุล : ดร.สุพัฒน์ ศรีกงพาน

ตำแหน่ง : รองผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำพอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ขอนแก่น เขต 4

คุณวุฒิ : ศษ.บ. (การวัดและประเมินผลการศึกษา)

บธ.ม. (การบริหารจัดการ)

ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)

ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา)

ชื่อ-สกุล : ดร. คชา ปราณิตพลกรัง

ที่อยู่ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เลขที่ 9/37

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

เบอร์โทรศัพท์: 089-225-5295

Email: khacha2531@gmail.com

คุณวุฒิ : (ศษ.ด.) (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต
 อีสาน

(ศษ.ม.) (การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

(ศน.บ.) (การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ อว ๗๔๑๔/ว ๐๐๘๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๙/๓๗ หมู่ที่ ๒๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๔๑-๔๔๘, ๐๔๓-๒๔๑-๓๘๖

๙ มกราคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย**เจริญพร** นายเอกชัย อ้ายม่าน

ด้วย นางสาวพรนภา แสนเมือง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๔ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๓/๒๕๖๗ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง
“ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหา
ของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุวิจิตรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๐๔๓-๒๔๑๔๔๕

ที่ อว ๗๙๑๔/ว ๐๐๘๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๔/๓๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๔๑-๔๔๔, ๐๔๓-๒๔๒-๓๘๖

๙ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.สุพัฒน์ ศรีกังวาน

ด้วย นางสาวพรนภา แสนเมือง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๔ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษารุ่นที่ ๑๓/๒๕๖๓ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง
"ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหา
ของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสอวิชิตธรรม, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๐๔๓-๒๔๑๔๔๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐๔๓ ๒๔๑๘๕๕๙

ที่ อว ๗๙๑๔/๐๐๘๕

วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุมัติเป็นผู้ใช้ข้อมูลตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.คชา ปราณีตพลกรัง

ด้วย นางสาวพรนภา แสงเมือง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๑๐๔๔๐๔๓๒๐๑๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๓/๒๕๖๓ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขออนุมัติเป็นผู้ใช้ข้อมูลในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อพิจารณา

(พระสวช.ธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ความสอดคล้องของข้อคำถามกับสาระการวัดและนิยามเชิงปฏิบัติการและ การใช้ภาษา
ของข้อคำถาม สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง

1) ขอความกรุณาท่านให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ภาษาของข้อคำถามว่าสามารถใช้สื่อสารได้
อย่างถูกต้อง ชัดเจนหรือไม่ เพียงใด

2) ขอความกรุณาท่านตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามในตาราง (คอลัมน์ที่ 3) ว่ามี
เนื้อหาและใจความสอดคล้องกับสาระการวัด (คอลัมน์ที่ 2) และนิยามเชิงปฏิบัติการ (คอลัมน์ที่ 1)
หรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย $\checkmark$ ลงในช่อง +1 หรือ 0 หรือ -1 โดยแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

+1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจในความสอดคล้อง

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้อง

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบแบบการใช้ภาษา
ของข้อคำถามและดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับสาระการวัดและนิยามเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้

นางสาวพรนภา แสนเมือง

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

**ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบนิยามปฏิบัติการ สารการวัด
และข้อคำถามของแต่ละองค์ประกอบหลัก**

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษา ของ คำถาม	ความ สอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+1	0	-1	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาระถมศึกษามหาสารคาม เขต 3							
1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร							
กระบวนการที่ผู้บริหาร ใช้อิทธิพลและ ศักยภาพของตนในการ ชี้นำและจูงใจให้ บุคลากรร่วมมือกับการ ปฏิบัติงานเพื่อบรรลุ เป้าหมายขององค์กร โดยผู้บริหารที่มีภาวะ ผู้นำควรมีวิสัยทัศน์ที่ ต่อการเปลี่ยนแปลงมี ความรู้ ความสามารถ ทางวิชาการ มีความคิด สร้างสรรค์และ พัฒนาการทำงานอย่าง ต่อเนื่อง ใช้เหตุผลใน การบริหารมี ความสามารถในการ ประสานงาน นิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการ ปฏิบัติงานของ บุคลากรอย่าง สม่ำเสมอ รวมทั้งเป็น แบบอย่างที่ดีทั้งในด้าน	1)วิสัยทัศน์ใน การจัด การศึกษาให้ ทันต่อการ เปลี่ยนแปลง	1)ผู้บริหารมี วิสัยทัศน์ใน การจัด การศึกษาให้ ทันต่อการ เปลี่ยนแปลง		+1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้	

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษา ของ คำถาม	ความ สอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+1	0	-1	
การทำงานและการ ประพัติน							
	2) ความรู้ ความสามารถ ทางวิชาการ เป็นที่ ประจักษ์แก่ ครูและ บุคลากร	2) ผู้บริหารมี ความรู้ ความสามารถ ทางวิชาการ เป็นที่ ประจักษ์แก่ ครูและ บุคลากร		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	3) สร้างสรรค์ และ พัฒนาการ ทำงานอยู่ เสมอ	3) ผู้บริหารมี การ สร้างสรรค์ และ พัฒนาการ ทำงานอยู่ เสมอ		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	4) ใช้หลัก เหตุผลในการ บริหารงานใน โรงเรียน	4) ผู้บริหารมี การใช้หลัก เหตุผลในการ		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษา ของ คำถาม	ความ สอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+1	0	-1	
		บริหารงานใน โรงเรียน					สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	5). ความสามารถ ในการ ประสานงาน กับบุคคลหรือ หน่วยงาน อื่นๆ	5) ผู้บริหารมี ความสามารถ ในการ ประสานงาน กับบุคคลหรือ หน่วยงาน อื่นๆ		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	6) มีการ นิเทศ ติดตาม และประเมิน ผลการ ปฏิบัติงาน ของครูอย่าง สม่ำเสมอ	6) ผู้บริหารมี การนิเทศ ติดตามและ ประเมินผล การ ปฏิบัติงาน ของครูอย่าง สม่ำเสมอ		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษา ของ คำถาม	ความ สอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+1	0	-1	
	7) มีการ ปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านการ ปฏิบัติงาน และการ ปฏิบัติตน	7) ผู้บริหารมี การปฏิบัติตน เป็น แบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านการ ปฏิบัติงาน และการ ปฏิบัติตน		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร							
กระบวนการพัฒนาครู และบุคลากรทางการ ศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และ ทัศนคติ ที่ เหมาะสมต่อการ ปฏิบัติงาน โดยมีการ กำหนดนโยบาย มาตรฐาน และ จุดมุ่งหมายในการ พัฒนาไว้อย่างชัดเจน มีหลักสูตรการพัฒนาที่ สอดคล้องกับ ความ ต้องการของบุคลากร และส่งเสริมให้เข้ารับ	1) พัฒนาครู โดยเน้นให้ ตระหนักถึง ความสำคัญ ของหลักสูตร การจัด กิจกรรมการ เรียน การ สอน และการ ประเมินผล อย่างเป็น ระบบ	1) โรงเรียนมี การพัฒนาครู โดยเน้นให้ ตระหนักถึง ความสำคัญ ของหลักสูตร การจัด กิจกรรมการ เรียน การ สอน และการ ประเมินผล อย่างเป็น ระบบ		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษา ของ คำถาม	ความ สอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+1	0	-1	
การอบรม ประชุม และ สัมมนา เพื่อเพิ่มศักยภาพ เทคนิก ในการ ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้น การตระหนักถึง ความสำคัญของ หลักสูตรการเรียนการสอน และการ ประเมินผลอย่างเป็น ระบบ ตามแนวทาง การปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้การดำเนินงาน ของโรงเรียนบรรลุ วัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ							
	2) มินิโบาย และ มาตรฐานใน การพัฒนาคู และ บุคลากร ไว้อย่าง ชัดเจน	2) โรงเรียนมี นโยบายและ มาตรฐานใน การพัฒนาคู และ บุคลากร ไว้อย่าง ชัดเจน		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษา ของ คำถาม	ความ สอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+1	0	-1	
							นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	3) มี จุดมุ่งหมาย ในการพัฒนา ครูและ บุคลากรที่ ชัดเจน	3) โรงเรียนมี จุดมุ่งหมาย ในการพัฒนา ครูและ บุคลากรที่ ชัดเจน		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	4) พัฒนาครู และบุคลากร ในด้านการ จัดการ เรียน การสอนและ การพัฒนา ผู้เรียน	4) โรงเรียน มุ่งพัฒนาครู และบุคลากร ในด้านการ จัดการ เรียน การสอนและ การพัฒนา ผู้เรียน		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	5) พัฒนาครู และบุคลากร โดยคำนึงถึง แนวทางการ	5) โรงเรียน มุ่งพัฒนาครู และบุคลากร โดยคำนึงถึง		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษา ของ คำถาม	ความ สอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+1	0	-1	
	ปฏิรูปการ เรียนรู้	แนวทางการ ปฏิรูปการ เรียนรู้					สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	6) ส่งเสริมให้ ครูและ บุคลากรเข้า รับการอบรม ประชุม และ สัมมนา	6) โรงเรียน ส่งเสริมให้ครู และบุคลากร เข้ารับการ อบรม ประชุม และ สัมมนา		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	7) มีการ พัฒนาครูและ บุคลากร เกี่ยวกับ การ ดำเนินงาน ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน	7) โรงเรียนมี การพัฒนาครู และบุคลากร เกี่ยวกับ การ ดำเนินงาน ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษา ของ คำถาม	ความ สอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+1	0	-1	
3. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ							
การดำเนินงานของ สถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการ บริหารจัดการและการ จัดการเรียนการสอน โดยมีการจัดหาและ พัฒนาเทคโนโลยีให้ สอดคล้องกับ ความ ต้องการของโรงเรียน การจัดสื่อเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการเรียนการ สอนอย่างเหมาะสม การพัฒนาบุคลากรให้ สามารถใช้ระบบ สารสนเทศได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และการ จัดเก็บข้อมูล สารสนเทศในรูปแบบที่ เป็นระบบ เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อการ ดำเนินงานของ โรงเรียน	1) โรงเรียนมี การจัดหา เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการ บริหาร จัดการ และ สอดคล้องกับ ความต้องการ ของ โรงเรียน	1) โรงเรียนมี การจัดหา เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการ บริหาร จัดการ และ สอดคล้องกับ ความต้องการ ของ โรงเรียน		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	2) มีการ จัดหา	2) โรงเรียนมี การจัดหา		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษา ของ คำถาม	ความ สอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+1	0	-1	
	เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการเรียน การสอนได้ อย่าง เหมาะสม และเกิด ประโยชน์ สูงสุด	เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการเรียน การสอนได้ อย่าง เหมาะสม และเกิด ประโยชน์ สูงสุด					เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	3) มีสื่อ เทคโนโลยีที่ เหมาะสม และพร้อมใช้ งาน	3) โรงเรียนมี สื่อเทคโนโลยี ที่เหมาะสม และพร้อมใช้ งาน		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	4) มีการใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการ ดำเนินงาน ระบบดูแล	4) โรงเรียนมี การใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการ ดำเนินงาน ระบบดูแล		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษา ของ คำถาม	ความ สอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+1	0	-1	
	ช่วยเหลือ นักเรียน	ช่วยเหลือ นักเรียน					สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	5) มีการ พัฒนา บุคลากรให้ใช้ ระบบ สารสนเทศใน การบริหาร จัดการได้ อย่างมี ประสิทธิภาพ	5) โรงเรียนมี การพัฒนา บุคลากรให้ใช้ ระบบ สารสนเทศใน การบริหาร จัดการได้ อย่างมี ประสิทธิภาพ		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	6)มีระบบ ฐานข้อมูลใน ด้านต่าง ๆ ที่ เป็น ประโยชน์ ต่อ การ ดำเนินงาน ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน	6) โรงเรียนมี ระบบ ฐานข้อมูลใน ด้านต่าง ๆ ที่ เป็น ประโยชน์ ต่อ การ ดำเนินงาน ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	7) มี ผู้รับผิดชอบ	7) โรงเรียนมี ผู้รับผิดชอบ		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษา ของ คำถาม	ความ สอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+1	0	-1	
	การ บำรุงรักษา เทคโนโลยี และ พัฒนา ระบบ ฐานข้อมูล	การ บำรุงรักษา เทคโนโลยี และ พัฒนา ระบบ ฐานข้อมูล					เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
4.ด้านผู้ปกครองและชุมชน							
การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองและชุมชนใน การจัดการศึกษาของ โรงเรียนและการ ดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ครอบคลุมการมีส่วน ร่วมในการวางแผน กำหนดนโยบาย และ ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน การ สร้างเครือข่าย ผู้ปกครองเพื่อร่วมกัน พัฒนาและส่งเสริม นักเรียนให้มีพัฒนาการ ตามศักยภาพ รวมถึง	1.) เป็น เครือข่ายใน การพัฒนา คุณภาพ นักเรียน	1.)ผู้ปกครอง และชุมชนมี บทบาทใน การเป็น เครือข่ายใน การพัฒนา คุณภาพ นักเรียน		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษา ของ คำถาม	ความ สอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+1	0	-1	
การร่วมแก้ไขปัญหา นักเรียน สนับสนุน ทรัพยากรทั้งด้าน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษา ตลอดจนการมีส่วนร่วม ในการติดตามและ ประเมินผลการ ดำเนินงานร่วมกัน อย่างต่อเนื่อง							
	2) ร่วม วางแผนแนว การ ดำเนินงาน ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน	2) ผู้ปกครอง และชุมชน เข้าร่วม ประชุม ผู้ปกครอง เพื่อร่วม วางแผนแนว การ ดำเนินงาน ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	3) สอดส่อง ดูแล พฤติกรรม นักเรียน	3) ผู้ปกครอง และชุมชนมี ส่วนร่วมใน การสอดส่อง		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษา ของ คำถาม	ความ สอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+1	0	-1	
		ดูแล พฤติกรรม นักเรียน					สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	4) ให้ข้อมูลที่ เป็นจริงและ เป็น ประโยชน์ใน การ ดำเนินงาน ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน	4) ผู้ปกครอง และชุมชนให้ ข้อมูลที่ เป็น จริงและเป็น ประโยชน์ใน การ ดำเนินงาน ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	5) มีการ ติดตาม เฝ้า ระวัง และ คุ้มครอง นักเรียน ด้วย รูปแบบ/ วิธีการที่ เหมาะสม	5) ผู้ปกครอง และชุมชนมี การติดตาม เฝ้าระวัง และ คุ้มครอง นักเรียน ด้วย รูปแบบ/ วิธีการที่ เหมาะสม		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษา ของ คำถาม	ความ สอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+1	0	-1	
	6) มีการจัด กิจกรรม ส่งเสริม คุณภาพ นักเรียนและ การ เสริมสร้าง ทักษะชีวิต ของนักเรียน ร่วมกับ โรงเรียน	6) ผู้ปกครอง และชุมชนมี การจัด กิจกรรม ส่งเสริม คุณภาพ นักเรียนและ การ เสริมสร้าง ทักษะชีวิต ของนักเรียน ร่วมกับ โรงเรียน		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	7) สนับสนุน ค่าใช้จ่ายที่ จำเป็น ใน การ ดำเนินงาน ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียนตาม ความ เหมาะสม	7) ผู้ปกครอง และชุมชนให้ การสนับสนุน ค่าใช้จ่ายที่ จำเป็น ใน การ ดำเนินงาน ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียนตาม ความ เหมาะสม		+1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้

ผลการพิจารณาแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามการวิจัย
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต3

ข้อ ที่	รายการ	คะแนนการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน			รวม	ค่า IOC	สรุป
		ท่าน ที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3			
	ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน						
	1. ด้านภาวะผู้นำ						
1	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์แก่ครูและบุคลากร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารมีการสร้างสรรค์และพัฒนาการทำงานอยู่เสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	ผู้บริหารมีการใช้หลักเหตุผลในการบริหารงานในโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่นๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	ผู้บริหารมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	2. ด้านการพัฒนาบุคลากร						
1	โรงเรียนมีการพัฒนาครูโดยเน้นให้ตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการ	คะแนนการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน			รวม	ค่า IOC	สรุป
		ท่าน ที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3			
2	โรงเรียนมีนโยบายและมาตรฐานในการพัฒนา ครูและ บุคลากรไว้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	โรงเรียนมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาครูและ บุคลากรที่ ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	โรงเรียนมุ่งพัฒนาครูและบุคลากรในด้านการ จัดการ เรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	โรงเรียนมุ่งพัฒนาครูและบุคลากรโดยคำนึงถึง แนว ทางการปฏิรูปการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้ารับการ อบรม ประชุม และสัมมนา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	โรงเรียนมีการพัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ							
1	โรงเรียนมีการจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การ บริหารจัดการ และสอดคล้องกับ ความต้องการของ โรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	โรงเรียนมีการจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การเรียน การสอนได้อย่างเหมาะสม และเกิด ประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	โรงเรียนมีสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมและพร้อม ใช้งาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	โรงเรียนมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการ	คะแนนการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน			รวม	ค่า IOC	สรุป
		ท่าน ที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3			
5	โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรให้ใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	โรงเรียนมีระบบฐานข้อมูลในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	โรงเรียนมีผู้รับผิดชอบการบำรุงรักษาเทคโนโลยี และ พัฒนาระบบฐานข้อมูล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ด้านผู้ปกครองและชุมชน							
1	ผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทในการเป็นเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองเพื่อร่วมวางแผนแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	ผู้ปกครองและชุมชนให้ข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	ผู้ปกครองและชุมชนมีการติดตาม เฝ้าระวัง และ คุ้มครองนักเรียน ด้วยรูปแบบ/วิธีการที่เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	ผู้ปกครองและชุมชนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพ นักเรียนและการเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ร่วมกับโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการ	คะแนนการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน			รวม	ค่า IOC	สรุป
		ท่าน ที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3			
7	ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนค่าใช้จ่าย ที่จำเป็น ในการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนตามความ เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

**ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบนิยามปฏิบัติการ สารการวัด
และข้อคำถามของแต่ละองค์ประกอบหลัก**

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+ 1	0	-1	
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
การศึกษารวบรวม ข้อมูลและพฤติกรรม เกี่ยวกับนักเรียนแต่ ละคนในด้าน ความสามารถ ทางการเรียนและ ความสามารถอื่นๆ ด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจ ด้าน ครอบครัว ด้านสาร สนเทศ เพื่อเป็น ข้อมูลพื้นฐานในการ คัดกรองนักเรียนการ ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกัน และแก้ไขปัญหาของ นักเรียน โดยใช้ เครื่องมือและ วิธีการ ที่เหมาะสมกับ นักเรียนแต่ละคนซึ่ง ครูที่ปรึกษาได้ใช้ ปฏิบัติจริงในการ	1) การรู้ ข้อมูลที่ จำเป็น เกี่ยวกับตัว นักเรียนที่จะ ช่วยให้ครู ประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา มีความเข้าใจ นักเรียนดีขึ้น	1) ท่าน สามารถ บันทึกข้อมูล ลงใน ระเบียบ สะสมได้ อย่างถูกต้อง เป็นปัจจุบัน มีข้อมูล เพียงพอที่ ท่านจะใช้ ประโยชน์ใน การรู้จัก นักเรียน รายบุคคล		+ 1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+ 1	0	-1	
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
ดูแลช่วยเหลือ นักเรียน							
	2) มีการใช้ แบบประเมิน พฤติกรรม (SDQ)	2) ท่านใช้ แบบประเมิน พฤติกรรม (SDQ) ตาม เกณฑ์ที่ กำหนดเพื่อ ประเมิน พฤติกรรม นักเรียนของ ท่าน		+ 1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	3) มีการ เยี่ยมบ้าน เพื่อให้รู้จัก นักเรียนเป็น รายบุคคล	3) ท่าน รวบรวม ข้อมูลจาก การเยี่ยมบ้าน นักเรียน เพื่อให้ท่าน รู้จักนักเรียน แต่ละคน เพิ่มขึ้นและ นำไปใช้ ประโยชน์ใน ด้านอื่นๆต่อ		+ 1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+	0	-1	
				1			
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
	4) มีการ รวบรวม ข้อมูลการ เข้าชั้นเรียน ของนักเรียน	4) ท่าน รวบรวม ข้อมูลการมา เรียน การ เข้าชั้นเรียน และความ สนใจในการ เรียนของ นักเรียนของ ท่านแต่ละ คน		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	5) มี การศึกษา ข้อมูลจาก แฟ้มสะสม ผลงานและ ผลงานของ นักเรียน	5) ท่านได้มี การศึกษา ข้อมูลจาก แฟ้มสะสม ผลงานและ ผลงานของ นักเรียน		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	6) มีการ รวบรวม	6) ท่านได้มี การรวบรวม		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+	0	-1	
				1			
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
	ข้อมูลจาก แบบบันทึก จากแบบ บันทึก สุขภาพของ นักเรียน	ข้อมูลจาก แบบบันทึก จากแบบ บันทึก สุขภาพของ นักเรียน					เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	7) มีการ สอบถาม ข้อมูลของ นักเรียนจาก เพื่อที่ใกล้ชิด	7) ท่านได้มี การสอบถาม ข้อมูลของ นักเรียนจาก เพื่อนที่ ใกล้ชิดเพื่อ รู้จัก พฤติกรรม ของนักเรียน มากขึ้น		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	8) มีการใช้ แบบประเมิน ความฉลาด ทางอารมณ์ (E.Q)	8) มีการใช้ แบบประเมิน ความฉลาด ทางอารมณ์ (E.Q) ในการ ประเมิน		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+	0	-1	
				1			
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
		พฤติกรรม ของนักเรียน					ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน							
การวิเคราะห์ข้อมูล แต่ละด้านของ นักเรียนที่ได้จากการ รู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคลมาจำแนก นักเรียนเป็นกลุ่ม ตามเกณฑ์ที่ใช้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงมี ปัญหา เพื่อหาวิธีการ ที่เหมาะสมในการ ช่วยเหลือหรือ ส่งเสริมพัฒนา นักเรียนต่อไป	1) มีการ จำแนก นักเรียนกลุ่ม ปกติและ กลุ่มเสี่ยงได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสม	1) ท่าน สามารถ จำแนก นักเรียนกลุ่ม ปกติและ กลุ่มเสี่ยงได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสม		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	2) คัดกรอง นักเรียนจาก ระเบียน สะสมจำแนก นักเรียนกลุ่ม	2) ท่านคัด กรอง นักเรียนจาก ระเบียน สะสมจำแนก		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+ 1	0	-1	
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
	ปกติและ กลุ่มเสี่ยงได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสม	นักเรียนกลุ่ม ปกติและ กลุ่มเสี่ยงได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสม					กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	3) คัดกรอง นักเรียนจาก แบบบันทึก การตรวจ สุขภาพ จำแนก นักเรียนกลุ่ม ปกติและ กลุ่มเสี่ยงได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสม	3) ท่านคัด กรอง นักเรียนจาก แบบบันทึก การตรวจ สุขภาพ จำแนก นักเรียนกลุ่ม ปกติและ กลุ่มเสี่ยงได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสม		+ 1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	4) คัดกรอง นักเรียนจาก การเยี่ยม บ้านจำแนก นักเรียนกลุ่ม ปกติและ กลุ่มเสี่ยงได้	4) ท่านคัด กรอง นักเรียนจาก การเยี่ยม บ้านจำแนก นักเรียนกลุ่ม ปกติและ		+ 1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+	0	-1	
				1			
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
	อย่างถูกต้อง เหมาะสม	กลุ่มเสี่ยงได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสม					สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	5) คัดกรอง นักเรียนจาก การใช้แบบ ประเมิน พฤติกรรม (SDQ) จำแนก นักเรียนกลุ่ม ปกติและ กลุ่มเสี่ยงได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสม	5) ท่านคัด กรอง นักเรียนจาก การใช้แบบ ประเมิน พฤติกรรม (SDQ) จำแนก นักเรียนกลุ่ม ปกติและ กลุ่มเสี่ยงได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสม		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	6)สรุปผลการ คัดกรอง นักเรียนได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสม	6)ท่าน สรุปผลการ คัดกรอง นักเรียนได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสม		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+	0	-1	
				1			
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
							นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน							
การจัดกิจกรรมที่ เป็นประโยชน์ต่อ นักเรียนตรงกับความต้องการของนักเรียน สนใจและความ ทำให้นักเรียนแต่ละ คนสามารถพัฒนา ตนเองได้มากขึ้นโดย การใช้เครื่องมือและ วิธีการต่างๆ ประกอบด้วย การจัด กิจกรรมโฮมรูม การ จัดประชุมผู้ปกครอง ชั้นเรียน การเยี่ยม บ้าน การจัดกิจกรรม เสริมสร้างทักษะการ ดำรงชีวิต โดยมีการ จดบันทึกและ ประเมินผลการจัด กิจกรรมแต่ละครั้ง	1) จัด กิจกรรม Home Room .ให้ได้ตาม แผนที่วางไว้	1) ทานจัด กิจกรรม Home Room .ให้ได้ตาม แผนที่วางไว้		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+	0	-1	
				1			
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
	2) จัดบันทึก หัวข้อ ปัญหา ข้อเสนอแนะ ในการจัด กิจกรรม Home Room แต่ละครั้ง เพื่อ ประโยชน์ใน กิจกรรมครั้ง ต่อไป	2) ท่านจด บันทึกหัวข้อ ปัญหา ข้อเสนอแนะ ในการจัด กิจกรรม Home Room แต่ละครั้ง เพื่อ ประโยชน์ใน กิจกรรมครั้ง ต่อไป		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	3) ได้รับ ความร่วมมือ เป็นอย่างดี จาก ผู้ปกครองใน การจัด กิจกรรม ประชุม ผู้ปกครอง	3) ท่านได้รับ ความร่วมมือ เป็นอย่างดี จาก ผู้ปกครองใน การจัด กิจกรรม ประชุม ผู้ปกครอง		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	4) สามารถ สร้าง	4) ท่าน สามารถ		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+	0	-1	
				1			
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
	สัมพันธ์ภาพ ที่ดีระหว่าง ครูและ ผู้ปกครอง	สร้าง สัมพันธ์ภาพ ที่ดีระหว่าง ครูและ ผู้ปกครอง					เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	5) สร้าง กิจกรรม เสริมสร้าง ทักษะการ ดำรงชีวิต	5) ท่านสร้าง กิจกรรม เสริมสร้าง ทักษะการ ดำรงชีวิต เช่น การ บำเพ็ญ ประโยชน์		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	6) จัด กิจกรรม ส่งเสริมและ พัฒนา นักเรียนโดย นักเรียนให้	6) ท่านจัด กิจกรรม ส่งเสริมและ พัฒนา นักเรียนโดย นักเรียนให้		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+	0	-1	
				1			
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
	ความร่วมมือ ในการเข้า ร่วมกิจกรรม อยู่เสมอ	ความร่วมมือ ในการเข้า ร่วมกิจกรรม อยู่เสมอ					ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา							
การดูแลนักเรียนไม่ ปล่อยปละละเลยให้ นักเรียนสร้างปัญหา ต่อตนเองและผู้อื่น ในกลุ่มเสี่ยง/มี ปัญหา ประกอบด้วย การให้คำปรึกษา เบื้องต้น กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริม การสื่อสารกับ ผู้ปกครอง การ ประสานงานกับครู และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อ จัดกิจกรรมป้องกัน และแก้ไขปัญห โดย มีการบันทึก การเก็บ ข้อมูลและการ	1) รับรู้และ เข้าใจปัญหา ที่เกิดขึ้นกับ นักเรียนและ ให้คำปรึกษา ได้เป็นอย่างดี	1) ทานรับรู้ และเข้าใจ ปัญหาที่เกิด ขึ้นกับ นักเรียนและ ให้คำปรึกษา ได้เป็นอย่างดี		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+	0	-1	
				1			
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
รายงานความ ช่วยเหลือที่เกิดขึ้น							
	2) จัด กิจกรรม ป้องกันและ แก้ไขปัญห ให้กับ นักเรียนกลุ่ม ปกติและ กลุ่มเสี่ยง โดยได้รับ ความร่วมมือ จากครูและผู้ มีส่วน เกี่ยวข้อง อื่นๆ	2) ท่านได้จัด กิจกรรม ป้องกันและ แก้ไขปัญห ให้กับ นักเรียนกลุ่ม ปกติและ กลุ่มเสี่ยง โดยได้รับ ความร่วมมือ จากครูและผู้ มีส่วน เกี่ยวข้อง อื่นๆได้เป็น อย่างดี		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	3) สามารถ ให้คำปรึกษา คำแนะนำให้ การแก้ไข ปัญหาต่างๆ	3) ท่าน สามารถให้ คำปรึกษา คำแนะนำให้ การแก้ไข ปัญหาต่างๆ		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+ 1	0	-1	
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
	ของนักเรียน ได้	ของนักเรียน ได้ จน นักเรียน คลายความ วิตกกังวล					ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	4) สามารถ จัดกิจกรรม เพื่อนช่วย เพื่อน	4) ท่านได้จัด กิจกรรม เพื่อนช่วย เพื่อนเพื่อ ประโยชน์ใน การป้องกัน และแก้ไข ปัญหาของ นักเรียน		+ 1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	5) สามารถ จัดกิจกรรม ซ่อมเสริม สำหรับ นักเรียนที่มี ผลการเรียน ต่ำให้มีผล การเรียนดี ขึ้น	5) สามารถ จัดกิจกรรม ซ่อมเสริม สำหรับ นักเรียนที่มี ผลการเรียน ต่ำให้มีผล การเรียนที่ดี ขึ้น		+ 1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+	0	-1	
				1			
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
							นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	6) สามารถ ขอความ ร่วมมือจาก ผู้ปกครองใน การขอข้อมูล ร่วมกัน ปรึกษาและ ลงมือ ช่วยเหลือ นักเรียนเพื่อ ป้องกันและ แก้ไขปัญห ได้อย่าง รวดเร็ว	6) ท่าน สามารถขอ ความร่วมมือ จาก ผู้ปกครองใน การขอข้อมูล ร่วมกัน ปรึกษาและ ลงมือ ช่วยเหลือ นักเรียนเพื่อ ป้องกันและ แก้ไขปัญห ได้อย่าง รวดเร็ว		+	1		ภาษามี ความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับ นิยาม ปฏิบัติกา รสามารถ นำไปใช้ เป็นข้อ คำถามได้
5. ด้านการส่งต่อ							
การดำเนินงานแก้ไข ปัญหาของนักเรียน กลุ่มมีปัญหาต่อจาก ครูที่ปรึกษาซึ่งเป็น ปัญหาที่ครูที่ปรึกษา ไม่สามารถแก้ไข	1) การให้ ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ และครบถ้วน แก่ ผู้เชี่ยวชาญ	1) ท่านให้ ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ และ ครบถ้วนแก่ ผู้เชี่ยวชาญ		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+ 1	0	-1	
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
ต่อไปได้ โดยจะส่ง ต่อนักเรียนให้กับ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ด้านหรือหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทั้งภายใน โรงเรียนและการส่ง ต่อไปยังภายนอก โรงเรียน	ในการส่งต่อ นักเรียน	ในการส่งต่อ นักเรียน					ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	2) ดำเนินการ หาครูหรือ ผู้เชี่ยวชาญที่ เหมาะสมใน การส่งต่อ นักเรียน	2) ท่าน ดำเนินการ หาครูหรือ ผู้เชี่ยวชาญที่ เหมาะสมใน การส่งต่อ นักเรียน		+ 1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	3) การ ติดตามการ ส่งต่อ นักเรียน	3) ท่านมีการ ติดตามผล การส่งต่อ ของนักเรียน อย่าง สม่ำเสมอ		+ 1			ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+	0	-1	
				1			
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
							ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	4) สามารถ ทำให้นักเรียนที่ส่ง ต่อมีความ สบายใจและ ยอมรับ เหตุผลความ จำเป็นที่ส่ง ต่อ	4) ท่าน สามารถทำ ให้นักเรียนที่ ส่งต่อมีความ สบายใจและ ยอมรับ เหตุผลความ จำเป็นที่ส่ง ต่อนักเรียน ให้กับ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ดูแล ช่วยเหลือ ต่อไป		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	5) มีการ บันทึกการส่ง ต่อของ นักเรียน	5) ท่านได้ทำ การบันทึก การส่งต่อ โดยมีการ สรุปข้อมูล		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+	0	-1	
				1			
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
		นักเรียน วิธีการ ช่วยเหลือ และผลที่ เกิดขึ้นใน การ ช่วยเหลือที่ ผ่านมาอย่าง ครบถ้วนเป็น ปัจจุบัน					กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้
	6) ได้รับ ความร่วมมือ จาก หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับ การส่งต่อ เป็นอย่างดี	6) ท่านได้รับ ความร่วมมือ จาก หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับ การส่งต่อ เป็นอย่างดี ในการ ติดตามผล และให้ข้อมูล ที่เป็น ประโยชน์ใน การ ช่วยเหลือ		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้

องค์ประกอบและนิยาม ปฏิบัติการ(1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ ภาษาของ คำถาม	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				+	0	-1	
				1			
1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
		นักเรียนที่ส่ง ต่อ					
	7) มีการแจ้ง ผู้ปกครอง เกี่ยวกับ ข้อมูลและผล การ ช่วยเหลือ นักเรียนให้ เป็นปัจจุบัน	7) ท่านได้มี การแจ้ง ผู้ปกครอง เกี่ยวกับ ข้อมูลและ ผลการ ช่วยเหลือ นักเรียนให้ เป็นปัจจุบัน		+	1		ภาษามีความ ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้อง กับนิยาม ปฏิบัติการ สามารถ นำไปใช้เป็น ข้อคำถามได้

ผลการพิจารณาแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามการวิจัย

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต3

ข้อ ที่	รายการ	คะแนนการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
1	ท่านสามารถบันทึกข้อมูลลงใน ระเบียบสะสมได้อย่างถูกต้อง เป็น ปัจจุบัน มีข้อมูลเพียงพอที่ท่านจะใช้ ประโยชน์ในการรู้จักนักเรียน รายบุคคล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	ท่านใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) ตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อประเมิน พฤติกรรมนักเรียนของท่าน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ท่านรวบรวมข้อมูลจากการเยี่ยมบ้าน นักเรียนเพื่อให้ท่านรู้จักนักเรียนแต่ ละคนเพิ่มขึ้นและนำไปใช้ประโยชน์ ในด้านอื่นๆต่อ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	ท่านรวบรวมข้อมูลการมาเรียน การ เข้าชั้นเรียนและความสนใจในการ เรียนของนักเรียนของท่านแต่ละคน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	ท่านได้มีการศึกษาข้อมูลจากแฟ้ม สะสมผลงานและผลงานของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	6) ท่านได้มีการรวบรวมข้อมูลจาก แบบบันทึกจากแบบบันทึกสุขภาพ ของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	ท่านได้มีการสอบถามข้อมูลของ นักเรียนจากเพื่อนที่ใกล้ชิดเพื่อรู้จัก พฤติกรรมของนักเรียนมากขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	ท่านมีการใช้แบบประเมินความฉลาด ทางอารมณ์ (E.Q) ในการประเมิน พฤติกรรมของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการ	คะแนนการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
ด้านการคัดกรองนักเรียน							
1	ท่านสามารถจำแนกนักเรียนกลุ่ม ปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	ท่านคัดกรองนักเรียนจากระเบียบ สะสมจำแนกนักเรียนกลุ่มปกติและ กลุ่มเสี่ยงได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ท่านคัดกรองนักเรียนจากแบบบันทึก การตรวจสอบสุขภาพจำแนกนักเรียนกลุ่ม ปกติและกลุ่มเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	ท่านคัดกรองนักเรียนจากการเยี่ยม บ้านจำแนกนักเรียนกลุ่มปกติและ กลุ่มเสี่ยงได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	ท่านคัดกรองนักเรียนจากการใช้แบบ ประเมินพฤติกรรม(SDO) จำแนก นักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	ท่านสรุปผลการคัดกรองนักเรียนได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน							
1	ท่านจัดกิจกรรม Home Room ให้ ได้ตามแผนที่วางไว้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	ท่านจัดบันทึกหัวข้อ ปัญหา ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม Home Room แต่ละครั้งเพื่อ ประโยชน์ในกิจกรรมครั้งต่อไป	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ท่านได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากผู้ปกครองในการจัดกิจกรรม ประชุมผู้ปกครอง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการ	คะแนนการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
4	4) ท่านสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดี ระหว่างครูและผู้ปกครอง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	ท่านสร้างกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ การดำรงชีวิต เช่น การบำเพ็ญ ประโยชน์ ให้นักเรียนมีคุณภาพและ พฤติกรรมที่เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	ท่านจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนโดยนักเรียนให้ความร่วมมือ ในการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่เสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา							
1	ท่านรับรู้และเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นกับ นักเรียนและให้คำปรึกษาได้เป็นอย่างดี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	ท่านได้จัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไข ปัญหาให้กับนักเรียนกลุ่มปกติและ กลุ่มเสี่ยง โดยได้รับความร่วมมือจาก ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆได้เป็น อย่างดี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ท่านสามารถให้คำปรึกษา คำแนะนำ ให้การแก้ไขปัญหิต่างๆของนักเรียน ได้ จนนักเรียนคลายความวิตกกังวล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	ท่านได้จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	สามารถจัดกิจกรรมซ่อมเสริมสำหรับ นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำให้มีผลการ เรียนที่ดีขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	ท่านสามารถขอความร่วมมือจาก ผู้ปกครองในการขอข้อมูล ร่วมกัน ปรึกษาและลงมือช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการ	คะแนนการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
	เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่าง รวดเร็ว						
ด้านการส่งต่อ							
1	ท่านให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และ ครบถ้วนแก่ผู้เชี่ยวชาญในการส่งต่อ นักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	ท่านดำเนินการหาครูหรือผู้เชี่ยวชาญ ที่เหมาะสมในการส่งต่อนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ท่านมีการติดตามผลการส่งต่อของ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	ท่านสามารถทำให้นักเรียนที่ส่งต่อมี ความสบายใจและยอมรับเหตุผล ความจำเป็นที่ส่งต่อนักเรียนให้กับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลช่วยเหลือ ต่อไป	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	ท่านได้ทำการบันทึกการส่งต่อโดยมี การสรุปข้อมูลนักเรียน วิธีการ ช่วยเหลือและผลที่เกิดขึ้นในการ ช่วยเหลือที่ผ่านมาอย่างครบถ้วนเป็น ปัจจุบัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	ท่านได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการส่งต่อเป็นอย่างดี ในการติดตามผลและให้ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ในการช่วยเหลือนักเรียนที่ ส่งต่อ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	ท่านได้มีการแจ้งผู้ปกครองเกี่ยวกับ ข้อมูลและผลการช่วยเหลือให้นักเรียน ให้เป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ที่ อว ๗๔๑๔/๐๑๐๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

๙/๓๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง

จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

โทร ๐๔๓-๒๕๑-๔๘๘๘, ๐๔๓-๒๕๑-๓๖๖

๑๓ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย**เจริญพร** ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต ๒**สิ่งที่ส่งมาด้วย** แบบสอบถาม แบบ QR Code จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวพรนภา แสนเมือง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๗/๒๕๖๓ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี พระพุทธวิชิตเมธี, ผศ.ดร. นิลละโยธิน เป็นที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ดังนั้น เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ และเป็นไปตามกระบวนการของการทำสารนิพนธ์ ดังกล่าว มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลเบื้องต้น ในกรทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย (Try out) ในการทำสารนิพนธ์ และขออนุญาตใช้หน่วยงานของท่านเป็นพื้นที่ในการทำสารนิพนธ์ เป็นลำดับต่อไป รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อพิจารณาและให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุธีธีรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ติดต่อประสานงาน : นางสาวพรนภา แสนเมือง

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือการวิจัย
เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาระถมศึกษาเทศบาลนคร เขต 3

โดยแบบสอบถามมีจำนวนข้อทั้งหมด 61 ข้อ ประกอบด้วย ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 28 ข้อ และ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 33 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับดังนี้

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.960	61

ค่าความเชื่อมั่นรายข้อของตัวแปรทั้งหมด

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
y11	276.8333	313.247	.579	.959
y12	276.6000	317.766	.502	.959
y13	276.9333	309.306	.701	.958
y14	276.7667	317.564	.424	.959
y15	276.8000	314.303	.530	.959
y16	276.8000	314.303	.530	.959
y17	276.8000	314.303	.530	.959
y18	276.7667	317.564	.424	.959
y21	276.8000	314.303	.530	.959
y22	276.8000	314.303	.530	.959

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
y23	276.8000	314.303	.530	.959
y24	276.8000	313.200	.587	.959
y25	276.8000	313.683	.562	.959
y26	276.7000	312.700	.646	.959
y31	276.8000	315.062	.492	.959
y32	276.7667	310.806	.719	.958
y33	276.7333	316.340	.507	.959
y34	276.8000	313.200	.587	.959
y35	276.8000	313.683	.562	.959
y36	276.7000	312.700	.646	.959
y41	276.8000	315.062	.492	.959
y42	276.7667	310.806	.719	.958
y43	276.7333	316.340	.507	.959
y44	276.8000	315.062	.492	.959
y45	276.7667	310.806	.719	.958
y46	276.7333	316.340	.507	.959
y51	276.8000	313.200	.587	.959
y52	276.8000	313.683	.562	.959
y53	276.7000	312.700	.646	.959
y54	276.8000	315.062	.492	.959
y55	276.7667	310.806	.719	.958
y56	276.7333	316.340	.507	.959
y57	276.7333	316.340	.507	.959
x11	276.7333	325.375	.023	.961
x12	277.0000	321.931	.147	.960
x13	276.8000	323.890	.060	.960
x14	277.0333	317.757	.361	.960
x15	276.7667	313.909	.558	.959
x16	276.7667	322.116	.162	.960
x17	276.8333	316.282	.426	.959
x21	276.7000	316.010	.469	.959
x22	276.8000	315.062	.492	.959
x23	276.7000	314.838	.531	.959
x24	276.8667	307.913	.766	.958
x25	276.7000	319.114	.353	.960
x26	276.7667	316.737	.413	.959
x27	276.7333	318.478	.380	.959

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
x31	276.9667	310.654	.642	.959
x32	276.7667	312.461	.633	.959
x33	276.9333	305.857	.691	.958
x34	276.7333	322.823	.125	.960
x35	276.8000	313.200	.587	.959
x36	276.8000	313.683	.562	.959
x37	276.7000	312.700	.646	.959
x41	276.8000	315.062	.492	.959
x42	276.7667	310.806	.719	.958
x43	276.7333	316.340	.507	.959
x44	277.0000	308.897	.729	.958
x45	276.8000	316.717	.408	.959
x46	276.6667	319.126	.366	.959
x47	276.8000	312.924	.601	.959

ค่าความเชื่อมั่นของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รายข้อ
ทั้งหมด 28 ข้อ 28 ตัวแปร

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.894	28

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
x11	124.0667	61.375	.052	.898
x12	124.3333	59.747	.222	.895
x13	124.1333	61.016	.094	.897
x14	124.3667	58.102	.423	.891
x15	124.1000	57.541	.491	.890
x16	124.1000	60.921	.109	.897
x17	124.1667	57.730	.457	.890
x21	124.0333	58.792	.356	.892
x22	124.1333	56.740	.582	.888
x23	124.0333	57.206	.556	.888
x24	124.2000	54.579	.756	.883
x25	124.0333	59.137	.368	.892
x26	124.1000	58.438	.382	.892
x27	124.0667	58.754	.410	.891
x31	124.3000	55.666	.636	.886
x32	124.1000	56.852	.577	.888
x33	124.2667	53.444	.701	.884
x34	124.0667	61.237	.070	.897
x35	124.1333	57.637	.473	.890
x36	124.1333	56.947	.557	.888
x37	124.0333	57.206	.556	.888
x41	124.1333	57.499	.489	.890
x42	124.1000	56.162	.663	.886
x43	124.0667	58.685	.419	.891
x44	124.3333	54.851	.734	.884
x45	124.1333	57.913	.439	.891
x46	124.0000	59.655	.308	.893
x47	124.1333	56.602	.599	.887

ค่าความเชื่อมั่นของระบบการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รายข้อ
ทั้งหมด 33 ข้อ 33 ตัวแปร

Case Processing Summary

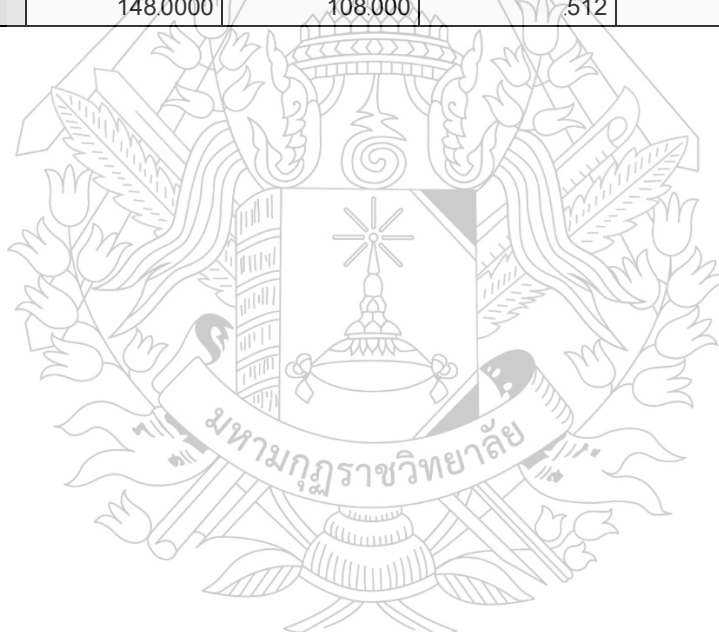
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.943	33

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
y11	148.1000	106.507	.554	.942
y12	147.8667	109.154	.472	.942
y13	148.2000	104.786	.633	.941
y14	148.0333	109.206	.379	.943
y15	148.0667	105.789	.624	.941
y16	148.0667	105.789	.624	.941
y17	148.0667	105.789	.624	.941
y18	148.0333	109.206	.379	.943
y21	148.0667	105.789	.624	.941
y22	148.0667	105.789	.624	.941
y23	148.0667	105.789	.624	.941
y24	148.0667	105.995	.605	.941
y25	148.0667	107.168	.501	.942
y26	147.9667	105.895	.650	.941
y31	148.0667	107.995	.429	.943
y32	148.0333	105.068	.698	.940
y33	148.0000	108.000	.512	.942

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
y34	148.0667	105.995	.605	.941
y35	148.0667	107.168	.501	.942
y36	147.9667	105.895	.650	.941
y41	148.0667	107.995	.429	.943
y42	148.0333	105.068	.698	.940
y43	148.0000	108.000	.512	.942
y44	148.0667	107.995	.429	.943
y45	148.0333	105.068	.698	.940
y46	148.0000	108.000	.512	.942
y51	148.0667	105.995	.605	.941
y52	148.0667	107.168	.501	.942
y53	147.9667	105.895	.650	.941
y54	148.0667	107.995	.429	.943
y55	148.0333	105.068	.698	.940
y56	148.0000	108.000	.512	.942
y57	148.0000	108.000	.512	.942

ที่ ยว ๗๓๑๔/๐๓๐๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๕/๓๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๕๑-๕๔๔, ๐๔๓-๒๕๒-๓๘๖

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ใช้เครื่องมือเพื่อกับข้อมูลวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต ๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย QR Code แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวพรนภา แสนเมือง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๐๔๔๐๔๗๒๐๑๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วันที่ ๑๗/๒๕๖๔ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขาดแคลนช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคามเขต ๓" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี พระพุทธวิชิตเมธี, ผศ.ดร. เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นางสาวพรนภา แสนเมือง ได้ใช้เครื่องมือเพื่อกับข้อมูลการวิจัย คือ คู่มือประกอบโครงการ แบบสอบถามครู ซึ่งเครื่องมือวิจัยดังกล่าวผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว และขอความอนุเคราะห์ลงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต ๓ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ทำวิทยานิพนธ์ได้โดยแบบสอบถามเพื่อการวิจัยรายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ ทั้งนี้ นักศึกษาผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดพิจารณาและให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระสวี่วิชิตเมธี, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ติดต่อประสานงาน : นางสาวพรนภา แสนเมือง โทร. ๐๘๒-๗๔๓๑๖๔๑

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลของโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS

Frequencies

Statistics				
		sex	student	nt
N	Valid	269	269	269
	Missing	0	0	0

sex					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	male	102	37.9	37.9	37.9
	female	167	62.1	62.1	100.0
	Total	269	100.0	100.0	

student					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	less than 20	116	43.1	43.1	43.1
	20-29 /room	65	24.2	24.2	67.3
	30-39 /room	72	26.8	26.8	94.1
	40-49 /room	16	5.9	5.9	100.0
	Total	269	100.0	100.0	

nt					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	primary school	102	37.9	37.9	37.9
	secondary school	167	62.1	62.1	100.0
	Total	269	100.0	100.0	

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
x11	269	4.00	5.00	4.8290	.37721
x12	269	3.00	5.00	4.6914	.50884
x13	269	4.00	5.00	4.8141	.38973
x14	269	3.00	5.00	4.8030	.45119
x15	269	4.00	5.00	4.8030	.39849
x16	269	3.00	5.00	4.7026	.56716
x17	269	3.00	5.00	4.7398	.45624
x21	269	3.00	5.00	4.7546	.44808
x22	269	3.00	5.00	4.7286	.56380
x23	269	3.00	5.00	4.7807	.42347
x24	269	3.00	5.00	4.7584	.43749
x25	269	3.00	5.00	4.7323	.46008
x26	269	3.00	5.00	4.8401	.38694
x27	269	3.00	5.00	4.7435	.44596
x31	269	3.00	5.00	4.6952	.47710
x32	269	4.00	5.00	4.6840	.46577
x33	269	4.00	5.00	4.6914	.46276
x34	269	4.00	5.00	4.7212	.44925
x35	269	4.00	5.00	4.6803	.46723
x36	269	4.00	5.00	4.6208	.48609
x37	269	4.00	5.00	4.7249	.44739
x41	269	4.00	5.00	4.8364	.37057
x42	269	4.00	5.00	4.7138	.45285
x43	269	3.00	5.00	4.6134	.51031
x44	269	3.00	5.00	4.6394	.50380
x45	269	3.00	5.00	4.6208	.49370
x46	269	3.00	5.00	4.7063	.46440
x47	269	3.00	5.00	4.6952	.46922
y11	269	3.00	5.00	4.7472	.45223
y12	269	3.00	5.00	4.7063	.47237
y13	269	3.00	5.00	4.7509	.44181

y14	269	3.00	5.00	4.7398	.44798
y15	269	3.00	5.00	4.6877	.49539
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
y16	269	3.00	5.00	4.6729	.52976
y17	269	3.00	5.00	4.6654	.48055
y18	269	3.00	5.00	4.7584	.43749
y21	269	3.00	5.00	4.7026	.48179
y22	269	3.00	5.00	4.7063	.46440
y23	269	3.00	5.00	4.6877	.48009
y24	269	4.00	5.00	4.6914	.46276
y25	269	3.00	5.00	4.6171	.49460
y26	269	4.00	5.00	4.7472	.43542
y31	269	3.00	5.00	4.7881	.42725
y32	269	3.00	5.00	4.6803	.50559
y33	269	2.00	5.00	4.5762	.56545
y34	269	4.00	5.00	4.6766	.46865
y35	269	3.00	5.00	4.5985	.51340
y36	269	3.00	5.00	4.7621	.43526
y41	269	3.00	5.00	4.8401	.37718
y42	269	3.00	5.00	4.7249	.45566
y43	269	3.00	5.00	4.6320	.49083
y44	269	3.00	5.00	4.7918	.43341
y45	269	3.00	5.00	4.6766	.49196
y46	269	3.00	5.00	4.6059	.49712
y51	269	3.00	5.00	4.6654	.48055
y52	269	3.00	5.00	4.6171	.50947
y53	269	3.00	5.00	4.7584	.44593
y54	269	3.00	5.00	4.8401	.37718
y55	269	3.00	5.00	4.7100	.47858
y56	269	3.00	5.00	4.6134	.51031
y57	269	3.00	5.00	4.6914	.47075
x1	269	3.86	5.00	4.7690	.29535
x2	269	3.57	5.00	4.7626	.32607

x3	269	3.86	5.00	4.6883	.34972
x4	269	3.43	5.00	4.6893	.35412
y1	269	3.88	5.00	4.7161	.37307
y2	269	3.67	5.00	4.6921	.37638
y3	269	3.33	5.00	4.6803	.33891
y4	269	3.50	5.00	4.7119	.32629
y5	269	3.29	5.00	4.6994	.33058
Xt	269	4.11	5.00	4.7273	.24109
Yt	269	3.67	5.00	4.7009	.31689
Valid N (listwise)	269				

Correlations

Correlations						
		x1	x2	x3	x4	Yt
x1	Pearson Correlation	1	.038	-.044	.003	-.068
	Sig. (2-tailed)		.534	.468	.962	.268
	N	269	269	269	269	269
x2	Pearson Correlation	.038	1	.573**	.534**	.344**
	Sig. (2-tailed)	.534		.000	.000	.000
	N	269	269	269	269	269
x3	Pearson Correlation	-.044	.573**	1	.953**	.559**
	Sig. (2-tailed)	.468	.000		.000	.000
	N	269	269	269	269	269
x4	Pearson Correlation	.003	.534**	.953**	1	.551**
	Sig. (2-tailed)	.962	.000	.000		.000
	N	269	269	269	269	269
Yt	Pearson Correlation	-.068	.344**	.559**	.551**	1
	Sig. (2-tailed)	.268	.000	.000	.000	
	N	269	269	269	269	269

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Regression

Descriptive Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
Yt	4.7009	.31689	269
x1	4.7690	.29535	269
x2	4.7626	.32607	269
x3	4.6883	.34972	269
x4	4.6893	.35412	269

Correlations						
		Yt	x1	x2	x3	x4
Pearson Correlation	Yt	1.000	-.068	.344	.559	.551
	x1	-.068	1.000	.038	-.044	.003
	x2	.344	.038	1.000	.573	.534
	x3	.559	-.044	.573	1.000	.953
	x4	.551	.003	.534	.953	1.000
Sig. (1-tailed)	Yt	.	.134	.000	.000	.000
	x1	.134	.	.267	.234	.481
	x2	.000	.267	.	.000	.000
	x3	.000	.234	.000	.	.000
	x4	.000	.481	.000	.000	.
N	Yt	269	269	269	269	269
	x1	269	269	269	269	269
	x2	269	269	269	269	269
	x3	269	269	269	269	269
	x4	269	269	269	269	269

Model Summary ^b										
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics					Durbin-Watson
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change	
1	.559 ^a	.313	.310	.26325	.313	121.367	1	267	.000	2.098
a. Predictors: (Constant), x3										
b. Dependent Variable: Yt										

		Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	2.326	.216		10.760	.000		
	x3	.507	.046	.559	11.017	.000	1.000	1.000

a. Dependent Variable: Yt

Excluded Variables ^a								
Model		Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics		
						Tolerance	VIF	Minimum Tolerance
1	x1	-.043 ^b	-.846	.398	-.052	.998	1.002	.998
	x2	.035 ^b	.568	.571	.035	.672	1.488	.672
	x4	.200 ^b	1.196	.233	.073	.092	10.835	.092
a. Dependent Variable: Yt								
b. Predictors in the Model: (Constant), x3								

Collinearity Diagnostics ^a					
Model	Dimension	Eigenvalue	Condition Index	Variance Proportions	
				(Constant)	x3
1	1	1.997	1.000	.00	.00
	2	.003	26.899	1.00	1.00
a. Dependent Variable: Yt					

Residuals Statistics ^a					
	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	4.2799	4.8588	4.7009	.17715	269
Residual	-1.04743	.64773	.00000	.26275	269
Std. Predicted Value	-2.377	.891	.000	1.000	269
Std. Residual	-3.979	2.461	.000	.998	269
a. Dependent Variable: Yt					

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ	นางสาวพรนภา แสนเมือง
วัน เดือน ปี เกิด	วันพุธ ที่ 27 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2540
สถานที่เกิด	ต.ในเมือง อ.เมือง จังหวัดขอนแก่น
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2564 ครุศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชา เคมี มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม
ที่อยู่ปัจจุบัน	142 หมู่ 2 ต.เชียงยืน อ.เชียงยืน จ.มหาสารคาม44160
ผลงานตีพิมพ์	Click or tap here to enter text.
รางวัลที่ได้รับ	Click or tap here to enter text.

